

ΕΤΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

ΕΘΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

Ἐκδιδόμενον τὴν πρώτην ἐκάστου μηνός,

ὑπὸ

Ἀλεξάνδρου Γ. Σκαλίδου.

105

ΤΙΜΗ ΕΤΗΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ ΠΡΟΠΗΡΩΤΕΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ.

Ἐν Ἑλλάδι	δραχ. 10.
Ἐν Τουρκίᾳ	φράγ. 16.
Ἐν Μολδοβλαχίᾳ	φλωρ. 2.

Αἱ συνδρομαὶ ἀρχοῦνται τὴν 1 Ὀκτωβρίου καὶ λήγουσι τὴν 30 Σεπτεμβρίου.

ΑΘΗΝΗΣΙ,

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ
ΑΓΓ. ΚΑΝΑΡΙΩΤΟΥ.

ΟΔΟΣ ΧΡΥΣΟΣΠΗΛΛΙΩΤΙΣΣΗΣ,
ΑΡΙΘ. 14.

1869.

ΕΘΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΑΠΑΞ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ.

ΕΤΟΣ Δ'.—ΦΥΛΛΑΔ. 103.

1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1869:

Ο ΦΙΤΖ-ΓΡΗΝ ΧΑΛΛΕΚ

«This laurel leaf, I cast upon thy fier,
Let worthier hands than these thy wreath entwine.»

Ἐτελεύτησεν ἐσχάτως εἰς Γουίλφορντ τῆς Κοννετικούτης, ὁ ποθητότερος καὶ γνωστότερος ποιητὴς τοῦ Νέου Κόσμου Φίτζ-Γρην Χάλλεκ. Φύσει Ἀμερικανὸς κατὰ τὸ γένος, τὰ αἰσθήματα καὶ τὴν ἀνατροφήν — αὐτομαθὴς καὶ αὐτοδίδακτος, — ὡς ὑπῆρξαν οἱ διδάσκαλοι καὶ προκάτοχοι αὐτοῦ, ὁ Σκωτσπηῆρος, Βώρνος καὶ πολλοὶ ἄλλοι. Ὁ Χάλλεκ, ἦτο μέγας λάτρης τῆς φύσεως, ἐσπούδασεν αὐτὴν μετὰ μεγίστης ἐπιμελείας, ὡς ἐκ τούτου ὅλαι αἱ περιγραφαὶ τοῦ οὐχὶ μόνον εἶναι ἀκριβεῖς καὶ ἀπλαῖ, ἀλλ' ὠραῖαι καὶ φυσικώταται. Αὐτὸς ἔδωκεν εἰς πᾶν φύλλον δένδρου, πτερὸν πτηνοῦ καὶ ὄμμα ἀστέρος, γλῶσσαν ἵνα ἐξυμνήσωσι τὴν δύναμιν ἐκείνου, ὅστις ἔθεσε τὸν ἀκρογωνιαῖον τῆς φύσεως λίθον, «ὄτε τὰ ἄστρα τῆς αὐγῆς ἔψαλλον ὁμοῦ, καὶ ὅλοι οἱ υἱοὶ τοῦ Θεοῦ ἠλάλαζον ἀπὸ χαρᾶν.» Τίς ἀνέγνωσε ποτὲ τὸ λαμπρὸν ἐκεῖνο πόνημα τοῦ Ἀμερικανοῦ αἰδοῦ, «Εἰς τοὺς ποταμοὺς τῆς Βαβυλῶνος,» καὶ δὲν ἐδάκρυσε; Τίς δύναται νὰ λησμονήσῃ τοὺς παθητικωτάτους ἐκείνους τόνους τῆς πενθίμου τοῦ λύρας εἰς τὸν φίλον τοῦ Δρέηκ; Ἀμφότερα τὰ ποιήματα ταῦτα, ὡς καὶ πολλὰ ἄλλα, διὰ τὴν καλλιπέειαν

τοῦ λόγου, τὴν πληθὺν τῶν εἰκόνων καὶ τὸ εὐρυθμον τῆς σιχουργίας λάμπουσιν ὡς ἀδάμαντες ἐν τῇ Ἀγγλικῇ φιλολογίᾳ. Ἀλλ' ὁ ἀκρογωνιαῖος λίθος τῆς δόξης του εἶναι ἡ λυρική ᾠδή, «Ὁ Μάρκος Βότσαρης,» ἣν ἔγραψε κατὰ τὸ 1827, καὶ ἐθαυμάσθη παρ' ὀλοκλήρου τοῦ πολιτισμένου κόσμου. Παραθέτομεν ἐνώπιον τῶν ἀναγνωστῶν τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης πιστὴν μετάφρασιν τοῦ ποιήματος τούτου: Ὁ «Μάρκος Βότσαρης.»

Περὶ τὸ μεσονύκτιον ὁ Ὄθωμανὸς ὠνειρεύετο εἰς τὴν πεφρουρημένην σκηνὴν του τὴν ὥραν ἐκείνην καθ' ἣν ἡ Ἑλλάς, κλίνοῦσα ἱκετευτικὸν γόνυ, ἔμελλε νὰ τρέμῃ ἔμπροσθεν τῆς δυνάμεώς του. Τὰ τρόπαια κατακτητοῦ ἔφερε καθ' ὕπνον ἐν τῷ πεδίῳ τῆς μάχης καὶ ἐν τῇ αὐλῇ. Εἰς τὰ ὄνειρά του ἠκροᾶζετο τὸν παιᾶνα τοῦ θριάμβου του . . . εἶτα ἐφόρει τὴν δακτύλιον σφραγίδα τοῦ μονάρχου . . . εἶτα ἐπὶ τοῦ θρόνου τοῦ μονάρχου ἐκάθητο, ὡς Βασιλεύς. . . ἡ δὲ φαντασία του, ὑψιπέτης καὶ ποικιλόπτερος, ὠμοίαζε τὸ πτηνὸν τοῦ παραδείσου.

Περὶ τὸ μεσονύκτιον ὑπὸ τὰς σκιάς τοῦ δάσους ὁ Βότσαρης παρέταττε τὸ ἐκ Σουλιωτῶν τάγμα του, πιστῶν ὡς ὁ σίδηρος τῶν δεδοκιμασμένων μαχαιρῶν των,

ἔρπον ἐν καρδίᾳ καὶ χειρὶ. Ἐκεῖ ἐστησαν αἱ ἑπτάδες τοῦ ἑβραίου ἐπὶ τὸ χεῖμα κρημνῶν ἐπὶ τὸ αἶμα τῶν τῆν ἡμέραν τῶν πάλαι Πλαταιῶν. Καὶ τώρα πάλιν ἐπνευσαν ἐκεῖ τὸν ἀγέρωχον αἶρα οἱ υἱοὶ τῶν πατέρων, οἵτινες ἐνίκησαν ἐκεῖ με βραχίονα ἐπιτιθέειν ἵνα κτυπᾶ, καὶ ψυχὴν ἵνα τολμᾶ τοσοῦτον προθύμως καὶ ἰσχυρῶς ὡσπερ ἐκεῖνοι.

Μία ὥρα παρήλθεν . . . ὁ Τούρκος ἐξύπνησε—τὸ λαμπρὸν ἐκεῖνο ὄνειρον ἦτο τὸ τελευταῖόν του— ἐξύπνησεν ἵνα ἀκούσῃ τοὺς σκεποὺς αὐτοῦ κρᾶζοντας εἰς τὰ ὄπλα! ἔρχονται! οἱ Ἕλληνες! οἱ Ἕλληνες! Ἐξύπνησεν ἵν' ἀποθάνῃ ἐν τῷ μέσῳ φλογῶν καὶ καπνοῦ, στεναγμῶν καὶ πληγῶν . . . ἐν μέσῳ θανατηφόρων βολῶν πιπτόντων τόσον πυκνά καὶ συχνά, ὡς οἱ κεραυνοὶ ἐκ τῶν νεφῶν τῶν ὀρέων . . . καὶ ἠκροάσθη ὡς σάλπιγγα τὴν φωνὴν τοῦ Βότσαρη ἐνθαρρύνοντος τὸν λόχον του. . . Κτυπάτε, μεχριότου ὁ τελευταῖος ἐνοπλος ἐχθρὸς ἐκπνεύσῃ. Κτυπάτε διὰ τοὺς ναοὺς καὶ τὰς ἐστίας σας. Κτυπάτε διὰ τοὺς χλοερὺς τάφους τῶν πατέρων σας . . . διὰ τὸν Θεὸν καὶ τὴν πατρίδα σας!

Ἐπολέμησαν, ὡς παλλικάρια, καρτερικῶς καὶ ἀνδρείως· ἐσκέπασαν τὸ ἔδαφος διὰ σωρῶν πεφονευμένων Τούρκων· ἐνίκησαν, ἀλλ' ὁ Βότσαρης ἔπεσεν αἰμορραγῶν κατὰ πᾶσαν φλέβα. Οἱ ὀλίγοι ἐπιζήσαντες σύντροφοὶ του εἶδον τὸ μειδίαμα αὐτοῦ, ὅτε ἀντήχησε τὸ ὑπερήφανον αὐτῶν οὐρρά, καὶ ἐκερδίσθη τὸ αἱματοβαφές πεδῖον τῆς μάχης. Τότε εἶδον εἰς τὸν θάνατόν του νὰ κλείσῃ γαληνῶς τὰ βλέφαρά του ὡς πρὸς νυκτερινὴν ἀνάπαυσιν, —ὡς τὰ ἄνθη εἰς τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου.

Ἐλθε εἰς τὸν νυμφικὸν θάλαμον, ὦ θάνατε! Ἐλθε εἰς τὸν τῆς μητρὸς, ὅταν κατὰ πρώτην φοράν αἰσθάνεται τὴν ἐναπνοὴν τοῦ πρωτοτόκου τῆς· ἐλθε ὅταν αἱ εὐλογημέναι σφραγίδες αἱ ἐμφράττουσαι τὸν λοιμὸν, ἀνοίγονται, καὶ πολυάνδροι πόλεις θρηνοῦσι τὰ κρούσματά του, ἐλθε ἐν μορφῇ σκελετώδεις φθίσεως, εἰς τὸν κλωσμὸν τοῦ σεισμοῦ, τὴν τρικυμίαν τοῦ ὠκεανοῦ. Ἐλθε ὅταν ἡ καρδία πάλιν σφοδρῶς καὶ χαροποιεῖ ὑπὸ τοῦ ἄσμε-

τος τοῦ σπυροῦ, καὶ τοῦ χροῦ, καὶ τοῦ σίνου. Ἐλθε τότε, καὶ εἰσπί φηκτότατος. Οἱ κλαυθμοὶ, οἱ στεναγμοὶ, οἱ νεκρώσιμοι κωδωνισμοὶ, ὁ νεκρικὸς μανδύας, τὸ νεκρικὸν φορεῖον, καὶ πᾶν ὅ,τι ἄλλο γνωρίζομεν, ἢ ὄνειρευόμεθα, ἢ φοβούμεθα ἐν ἀγωνίᾳ, εἶναι ἰδικά σου.

Ἄλλ' εἰς τὸν ἥρωα, τοῦ ὁποῦ τοῦ ξίφος ἐκέρδιε τὴν ὑπὲρ ἐλευθερίας μάχην, ἢ φωνή σου, ὦ θάνατε, ἤχει ὡς ὁ λόγος τοῦ προφήτου· καὶ εἰς τοὺς μαντεῖους τῆς φθόγγου ἀκούονται αἱ εὐχαρισταὶ ἑκατομμυρίων ἐπελευσομένων γενεῶν. Ἐλθε ὅταν τὸ ἔργον τῆς δόξης ἐκτελεσθῇ, ἐλθε μετὰ τὸ φύλλον τῆς δάφνης τῆς, τὸ ἀγορασθὲν δι' αἵματος, ἐλθε εἰς τὴν θριαμβευτικὴν αὐτῆς (τῆς δόξης) ὥραν, καὶ τότε τὸ μὴ ἐπίγειον φῶς τοῦ φθίνοντος ὀμματός σου εἰς αὐτὸν εἶναι εὐάρεστον ὡς ἡ ὄψις τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῶν ἀστέρων εἰς τοὺς πεφυλακισμένους. Ἡ ἀφῆ σου εἶναι χαροποιὰ ὡς ἡ χεὶρ ἀδελφοῦ εἰς ξένην γῆν. Ἡ κλησίς σου εὐάρεστος καὶ εὐπρόσδεκτος ὡς ἡ εἰπούσα εἰς τὸν ζητούντα νέους κόσμους Γενουήσιον ὅτι αἱ Ἰνδικαὶ νῆσοι ἦσαν πλησίον, ὅταν ἀπὸ κήπων καὶ πορτοκαλεῶν καὶ εὐωδιαστικῶν ἀγρῶν ἐξερχομένη αὔρα τοῦ ζεφύρου ἐπέπνεεν ὑπεράνω τῶν θαλασσῶν τῆς Χαΐτης.

Βότσαρη! μετὰ τῶν ἱστορημένων ἠρώων οὐδὲ ἡ Ἑλλάς ἀνέθρεψεν εἰς τὸν καιρὸν τῆς δόξης τῆς ἀναπαύθητι· δὲν ὑπάρχει ἐνδοξότερον μῆμα καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ἐνδοξὸν γῆν τῆς. Αὐτὴ δὲν ἐνεδύθη πένθημα φορέματα διὰ σέ, οὐτε διέταξεν ἵνα τὸ μαῦρον νεκροκράββατόν σου κυματίσῃ τὸ πτερόν του, ὡς μαραμένος κλάδος ἀπὸ τὸ ξηρὸν δένδρον τοῦ θανάτου, εἰς πομπὴν καὶ παράταξιν λύπης, κενὴν ἐπίδειξιν τοῦ τάφου. Ἄλλὰ σὲ ἐνθυμεῖται ὡς αἰ ἠγαπημένον, ἂν καὶ δι' ὀλίγον ἀπομακρυνθέντα· διὰ σέ τοῦ ποιητοῦ τῆς ἡλύρα σφρανοῦται, τὰ μάρμαρά τῆς γλύφονται, καὶ ἡ μουσικὴ τῆς διεχέει τὴν μελωδίαν τῆς. Διὰ σέ αὐτὴ κρούει τοὺς κώδωνας τὴν ἡμέραν τῶν γενεθλίων σου. Περὶ σοῦ εἶναι οἱ πρώτοι ψελλισμοὶ τῶν νηπίων τῆς, ὑπὲρ τῶν συγγενῶν σου προσφέρεται ἡ ἐσπερινὴ αὐτῆς προσευχὴ ἀπὸ τὴν μετὰ τὸν κρημνὸν κλίσην τοῦ καλαίτου ἢ ἀπὸ

τὸν πρᾶξάτον τῆς πενιχρᾶς καλύβης. Ὁ στρατιώτης συναντώμενος εἰς μάχην μετὰ τὸν ἐχθρὸν τοῦ χάριν σου δίδει μᾶλλον θανατηφόρον κτύπημα. Ἡ ἀρραβωνιασμένη παρθένος ὅταν φοβῆται ἵπερ ἐκεῖνου ὅστις εἶναι ἡ χαρὰ τῶν νεανικῶν τῆς χρόνων, ἀνακαλεῖ εἰς τὴν μνήμην τῆς τὴν τύχην σου καὶ σταματᾶ τὰ δάκρυά τῆς. Καὶ αὐτὴ ἡ μήτηρ τῶν τέκνων σου, καὶ τοὶ εἰς τὸ ὄμμα καὶ τὴν μαραμένην παρειὰν αὐτῆς ἀναγινώσκειται ἡ λύπη ἣν δὲν θέλει νὰ ἐκφράσῃ—ἡ μνήμη τῶν ἐνταφιασθεισῶν αὐτῆς ἡδονῶν—καὶ προσέτι ἐκεῖνη ἣτις σ' ἐγέννησε πλησίον τῆς ἐστίας εἰς ἣν θέλουσι προσέρχεσθαι πολλοὶ περιηγηταί, θέλουσιν ἐμῆκεῖ περὶ τῆς τύχης σου ἀνευ ἀναστεναγμοῦ, διότι ἀνήκει μᾶλλον εἰς τὴν φήμην καὶ τὴν Ἐλευθερίαν, καὶ τὸ ὄνομά σου εἶναι ἐν ἐκ τῶν ὀλίγων καὶ ἀθανάτων ἐκείνων ἅτινα δὲν ἐγεννήθησαν ἵν' ἀποθάνωσι.

Ἄδύνατον ἀληθῶς καλλιεργημένος τις νοῦς καὶ ψυχὴ εὐαίσθητος εἰς τὴν ἀνεγνωσιν τοῦ ἀνωτέρου ποιήματος νὰ μὴ συναισθανθῇ τὸ μελαγχολικὸν μὲν ἀλλ' ἠδὺ καὶ παθητικὸν τοῦ ὄλου ποιήματος, τὰς εὐφροσύνας καὶ μαγευτικὰς ἀντιθέσεις δι' ὧν ἀπεικονίζεται ζωηρότατα ἡ ἐπιζήλιος τύχη τοῦ ὑπὲρ ἐλευθερίας πίπτοντος ἥρωος. Αἱ δύο ἐξοχοὶ ἐπόψεις καθ' ἃς ὁ θάνατος ἐξετάζεται ἐν τῷ ποιήματι παριστάνουσι φυσικώτατα ὡς ἐν κατόπτρῳ τινὶ τὰ λυπηρὰ καὶ τρομερὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ πανταχοῦ καὶ πάντοτε ἐπισυμβαίνοντος θανάτου, εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τὸν ὑπὲρ ἐλευθερίας ἐξοχὸν θάνατον τὸν ὁποῖον τοσοῦτον ὁ μέγας ποιητῆς ἀναδεικνύει ζηλωτὸν καὶ εὐάρεστον. Ἄλλὰ καὶ ἡ ἀποστροφή ἣν ποιεῖται πρὸς τὸν ἥρωα καὶ ἐξυμνεῖ αὐτὸν ἀρκεῖ βεβαίως ἵνα αἰτιολογήσῃ τὸν περὶ τοῦ ὄλου ποιήματος τούτου θαυμασμόν τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου σύμπαντος.

Ὁ θάνατος τοῦ Χάλλεξ ἀφίνει κενὸν μέγα ἐν τῷ φιλολογικῷ κόσμῳ, ὅπερ δυσκόλως θέλει πληρωθῇ. Οἱ συμπολιταὶ του ἀρκούντως ἐξετίμησαν αὐτόν, ὁ δὲ πιστὸς αὐτοῦ φίλος καὶ στρατηγὸς James Grant Wilson, ὡς δι' αὐτογράφου ἐπιστολῆς του ἐπληροφόρησεν ἡμᾶς, ἐν διαστήματι ὀλίγων ἡμερῶν συνήρῳισε ση-

μαντικὸν ποσὸν πρὸς ἀνέγερσιν μεγαλοπρεποῦς μνημείου. Προσπάθειαι δὲ καταβάλλονται παρὰ τοῦ ἰδίου στρατηγοῦ ὅπως εἰς τὸ Central Park τῆς Νέας Ὠρκῆς ἐγερεθῇ ἀνδρία, εἰς τοῦ ὁποῦ τὴν ἀνέγερσιν θὰ δαπανηθῶσι δέκα χιλιάδες δολλάρια, πρὸς τιμὴν τοῦ φιλέλληκος καὶ ἀθανάτου ποιητοῦ Φίτζ-Γρην Χάλλεξ.

Γ. Α. ΚΑΝΑΛΕΣ.

ΠΡΟΟΡΑΤΙΚΟΝ ΤΩΝ ΖΩΩΝ

Γενικοὶ νόμοι τῆς φύσεως.

Οἱ νόμοι τῆς ἔλξεως καὶ τῆς συγγενείας τῶν σωμάτων διατηροῦσι τοὺς κόσμους, οἱ δὲ κάτοικοι τῶν κόσμων τούτων διατηροῦνται διὰ τῆς παραδοξοτέρας τεχνουργίας καὶ τῆς μητρικῆς ἀγάπης. Τὰ αἰμοχαρῆ καὶ ἰσχυρὰ ζῶα δὲν καταστρέφουσι τὰ ἀδύνατα—ἀκρὰ ἰσορροπία ἐπικρατεῖ ἐν τῇ φύσει—τὸ πᾶν ἀποθνήσκει· ἀλλ' οὐδὲν δύναται νὰ καταστραφῇ. Τὸ ἀδιόρατον ἐντομον ἔλαβε παρὰ τῆς φύσεως ἀμυντικὰ ὄπλα διὰ τῶν ὀπίσθων δύναται νὰ πολεμήσῃ ἢ νὰ ἀποφύγῃ τὸν ἐχθρὸν του. Ὁ λέων ἐνεδρεύων ὀπισθεν τῶν θύλων τὴν δειλὴν καὶ ταχεῖαν δορκάδα δὲν ἔτυχε καλλιτέρας φύσεως τῆς ἀράχνης ἣτις σταίνει παγίδας, θηρεύει καὶ ἐπανέρχεται βεβαρημένη ἐκ τοῦ θηράματος αὐτῆς. Τὰ ὄπλα τοῦ ἀγριοχοῖρου εἶναι ἥττον ἐπικίνδυνα ἢ τὰ τοῦ κώνωπος ἢ τῆς σφηκός. Τὰ μαστοφόρα τῆς Νεολλανδίας δὲν διαφεύγουσι διὰ τῶν φοβερῶν αὐτῶν πηδημάτων τοὺς ἐχθροὺς των εὐκολώτερον τῶν ἀκρίδων καὶ τῶν γρύλλων οἵτινες ὀρμῶσι μετὰ μεγάλης εὐκίνησιος καὶ ελαφρότητος. Ὁ κύνθαρος, ἡ μηλολόθη, εἶναι ὡς πρὸς τὸ μέγεθος αὐτῶν ἐξάκις βωμαλιώτερα τοῦ ἵππου· καὶ ὁ Διυναῖος λέγει ὅτι ἂν ὁ ἐλέφας ἦτο, ἀναλόγως, τοσοῦτον ἰσχυρὸς ὅσον ὁ κύνθαρος, θὰ ἦτο ἱκανὸς νὰ ἐκρίζωνῃ τὰ μεγαλήτερα δένδρα καὶ νὰ καταβάλλῃ τὰ βουνά.

Ἄν ῥίψωμεν ἐν βλέμμα ἐπὶ τῶν ποταμῶν καὶ ἐπὶ τοῦ ὠκεανοῦ θὰ θαυμάσωμεν διὰ τὴν ποικιλίαν τῶν κατοίκων αὐτῶν. Ἐκεῖ βλέπει τις ζῶα, ἅτινα ταράττοντα

των βόρβορον και διεγείροντα τὰ κύματα, αναγγέλλουσι τὴν τρικυμίαν. Ἀλλαχοῦ αἱ νάρκαι καὶ αἱ ηλεκτρικαὶ ἐγγεῖλαι, αἵτινες φαίνονται ἐγκαταλελειμμένοι ὑπὸ τῆς φύσεως, ἀπαλλάττονται ἐκ τῶν ἀθηράγων ἐχθρῶν των πλήττουσαι αὐτοὺς καιρίως διὰ τῆς γαλβανικῆς αὐτῶν στήλης. Πληθος ἰχθύων ἐξερχομένων ἐκ τοῦ ὕδατος καὶ ἐπιστριζομένων εἰς τὸν ἀέρα διαφεύγουσι τὸν καταδιωγμὸν τῶν ἰωνίσκων. Οἱ ἐλαφροὶ ἀργοναῦται (ναυτίλοι) ὑψώνουσι τὰ κομψὰ κογχυλίκα των ἐπὶ τῶν κυμάτων καὶ πλέουν ὡς στολίσκοι εἰς τὰς ἀπεράντους ἐρήμους τοῦ ὠκεανοῦ. Ὅταν δὲ προαισθάνωνται τὴν προσέγγισιν τῆς τρικυμίας ἐκουσίως βυθίζονται εἰς τὰ βάθη τοῦ ὠκεανοῦ καὶ δὲν ἀναφαίνονται εἰμὴ μετὰ τῆς καλοκαιρίας.

Ἐν τοσοῦτῳ αἱ σπηλαίαι καὶ τὰ καλαμάρια ἐκθέουσι περίξ αὐτῶν μαύρην μελάνην καὶ διὰ τοῦ τρόπου τούτου κρύπτονται ἐντὸς τοῦ θολωμένου ὕδατος. Διαλάκια τινὰ ἔλαβον παρὰ τῆς φύσεως δύο πόδας μεγαλητέρους τῶν ἄλλων διὰ τῶν ὁποίων χρώνται ὅπως βαζάζωσιν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς των σπόγγον τινὰ καὶ οὕτω κρυμμένα σύρονται εἰς τὸ βάθος τῆς θαλάσσης. Αἱ καρabiδες κρύπτονται ἐντὸς διθύρων ὀστρακοδέρμων καὶ ζῶσι κοινῶς μετὰ τῶν τυφλῶν τούτων μαλακίων, φυλάττουσαι τὴν εἰσοδὸν καὶ εἰδοποιούσαι αὐτὰ περὶ τοῦ παρακειμένου κινδύνου.

Αἱ τεχνουργίαι καὶ τὰ ἦθη τῶν ζῶων ἄτινα ζῶσιν ἐπὶ τῆς γῆς δὲν προσφέρουσιν ὀλιγώτερον ἐνδιαφέρον. Δὲν δυνάμεθα εἰμὴ νὰ θαυμάσωμεν τὴν ταχύτητα μὲ τὴν ὁποίαν πηδᾷ ὁ λυγξ καὶ ὁ ἀίλουρος τῆς Ἀφρικῆς, τὰς πανουργίας τῆς ἀλώπεκος, τὴν πτήσιν τῶν γαλοπιθήκων καὶ τῶν πτηνοσκιούρων, τὰ κέρατα διὰ τῶν ὁποίων ἡ φύσις ὥπλισε τὸ μέτωπον πλείστων τετραπόδων, ἐπὶ τέλους τοὺς θώρακας, τὰς ἀκάνθας, τὰς λεπίδας τὰς ὁποίας φέρουσιν ὄλα τὰ ἔντομα. Οἱ τάτουοι καὶ οἱ παγγολίνοι ἐξερχόμενοι τὴν νύκτα ἐκ τῶν φωλεῶν των ἠσύχως λαφυραγωγοῦσι, τὴν δὲ ἡμέραν κοιμῶνται περιτυλισσόμενοι ἐντὸς τῶν ὀστεωδῶν αὐτῶν κατοικίῶν. Οἱ ἀκανθόχοιροι πρὸς ἀμυναν ἐξακοντίζουσι τὰ πυκνὰ βέλη των. Ὁ ἐλεῖος καὶ ὁ ὕραξ στηριζόμενοι ἐπὶ τῶν ὀπισθίων ποδῶν των κτενίζουσι μετὰ

τῶν ὀνύχων τοὺς μύστακας αὐτῶν καὶ κατακλείονται· μόλις φθάσῃ ὁ χειμῶν ἐντὸς τῶν ὑπογείων αὐτῶν φωλεῶν ἐστρωμένων μὲ βρύα, ἐνθα κοιμῶνται μέχρις οὗ φθάσῃ ἡ καλοκαιρία. Ἐνῶ ὁ κάστωρ ἐγείρει προχώματα ἐναντίον τοῦ βεύματος καὶ κτίζει καλύβην μὲ πολλὰς ὀροφάς, ὁ καναδικὸς μοσχόμου, κατοικεῖ παρὰ τὰς ὄχθας τῶν ποταμῶν ἐντὸς ψαθοπλέκτων οἰκίσκων. Οἱ μυωξοὶ συναθροίζονται οἰκογενιακῶς ἐντὸς βαθέων ὑπογείων, θέτουσι φύλακας οἵτινες συρίζοντες τὴν εἰδοποιούν περὶ τῶν προσβουλῶν τοῦ ἐχθροῦ, ὁ δὲ σκίουρος ἔχων τὴν κεφαλὴν κεκαλυμμένην διὰ τῆς πυκνῆς οὐρᾶς του ἐπιβιδάζεται ἐπὶ φλοιοῦ δένδρου καὶ διαπερνᾷ τὰ ὕδατα ὡς ὁ ἄγριος εἰς τὸ μονόξυλόν του.

Ἀπὸ καταβολῆς κόσμου ὁ πόλεμος ὑπάρχει μετὰ τῶν εἰδῶν καὶ ἐν τούτοις ἄκρα ἰσορροπία ἐπικρατεῖ ἀναμεταξύ των. Ἐνδελεχῆς μέριμνα ἐκ μέρους τῆς φύσεως παράγει πάντοτε τὰ αὐτὰ ἀποτελέσματα. Τὰ θηρευτικὰ ὄρνεα πολλαπλασιάζονται ὀλιγώτερον τῶν ἀβλαβῶν ζῶων ἄτινα πολυπληθέστερα τῶν ἐχθρῶν των ἀπολαύουσιν ἡσυχίας καὶ ἀνέσεως. Αὐτὰ εὐρίσκουσι παντοῦ καὶ χωρὶς κόπον τὴν τροφήν των, ἐνῶ ἡ ἀνάπαυσις ἐκλείπει ἐκ τῶν θηρευτικῶν ὄρνέων, τὰ ὁποῖα, ἠναγκασμένα νὰ ἐπαγρυπνῶσι πάντοτε εὐρίσκουσι μόνον τὴν ἑαυτῶν ἀσφάλειαν εἰς τὴν σφαγὴν καὶ εἰς τὴν ἀμοιβαίαν ἐξολόθρευσιν.

Ἡ Θεία Πρόνοια μὴ ἀρκεσθεῖσα νὰ ἐφύρῃ τὰς τεχνουργίας τῶν ζῶων καὶ νὰ χορηγήσῃ εἰς αὐτὰ κατάλληλα ὄπλα, ἠθέλησε νὰ ἀσφαλίσῃ τὴν διατήρησιν αὐτῶν διὰ τοῦ γλυκυτέρου τῶν αἰσθημάτων τῆς φύσεως, δηλαδὴ διὰ τῆς μητρικῆς ἀγάπης. Ἡ διανοητικὴ ἀνάπτυξις τῶν ζῶων αὐξάνει καθόσον τὸ εἶδος πλησιάζει εἰς τὸν ἄνθρωπον, ἡ μητρικὴ ὁμως στοργὴ ἔχει τὴν αὐτὴν δυνάμιν εἰς ὄλα τὰ ὄντα. Ὁ σκληρὸς ἀετὸς καὶ ὁ ἀδυσώπητος γυψ ἀγαπῶσι τὰ νεογνά αὐτῶν ἐξ ἴσου ὡς ἡ ὑπολαῖς καὶ ὁ φλώρος. Ἐν τῇ κόνῃ ἔρπον ἔντομον προβλέπει διὰ τὰς ἀναισθητοὺς αὐτοῦ νόμφας, καθὼς ὁ ὑπερμεγέθης ἐλέφας διὰ τὴν νεαρὴν οἰκογένειαν. Τὸ προορατικὸν αὐτῶν βοηθεῖται ὑπὸ τῆς φύσεως καὶ βλέπομεν μὲ θαυμα-

σμέν ὅτι οἱ μαστοὶ τοῦ τελευταίου τούτου ἐτέθησαν πλησίον τοῦ στήθους του ὅπως ἐκμυζήσῃ διὰ τῆς προσοκίδος του τὸ γάλα τὸ ὅποιον φέρει ἀκολούθως εἰς τὸ στόμα τοῦ νεογνοῦ. Παρατηρήσατε τὸ πλῆθος τούτων τῶν ἐντόμων καὶ τῶν ζῶων ἄτινα κυκλοφοροῦσιν ὑπὸ τοῦ χλοεροῦ; τούτους θόλους. Ἐὰ μὲν κατοικοῦσιν εἰς τὰς ὄχθας τῶν βυακίων, τὰ δὲ εὐρίσκουσι ὀλόκληρον κόσμον εἰς ποκίον τι—πάντα ἐξασκουσι βιομηχανίαν τινὰ καὶ ἔργα διάφορα—ὠπλισμένα δὲ διὰ μακροῦ τρυπάνου, διὰ πρίονος, διὰ ξύστρου, διὰ λαβίδος ἐμψυχούσι τὰς ἐργασίας αὐτῶν διὰ μικρῶν συμπρωιῶν. Εἰδός τι ἀρχῆς περιτυλίσει τὰ ὠά της μὲ κάλυμμα ἐκ λεπτῆς μεταξῆς καὶ τὸ φέρει πάντοτε μετ' αὐτῆς—τὰ σίλφη ὠτοκοῦσιν ἐπὶ τῶν κλάδων τοῦ δένδρου ἐνθα διὰ τοῦ κεντήματος αὐτῶν κατασκευάζουσι μικρὰν κατοικίαν ἔχουσαν τρεῖς προσόψεις—μόλις ἡ ψύλλα καταθέσει τὰ ὠά της ἐπὶ τῆς βερνίκης, τὰ φύλλα τοῦ φυτοῦ τούτου συνενούμενα συγκροτοῦσι λαμπρὰν σκιάδα. Παρατηρήσατε τὴν ἀπεχθὴ ταύτην κάμπην ἣτις φαίνεται ἐγκαταλελειμμένη ὑπὸ τῆς μητ' ὅς της—προχωρεῖ κατατρώγουσα τὰ ἄνθη καὶ τὰ φύλλα παρὰ τα σταματᾷ καὶ περιτυλιγμένη ἐντὸς μεταξίνου ὑφάτματος ἐνταφιάζεται ὀλοζώντανη. Ἐν τούτοις μέγχι μυστήριον πληροῦται, αἶφνης ὁ τάφος διαρρήγνυται καὶ ἐκ τῶν λειψάνων αὐτῆς ἐξέρχεται μεγάλου πεπῆς χρυσάλλης. Οἱ ὀρόντες αὐτῆς ἐξέλειπον—ἀέριον ὃν τρέφεται μόνον ἐκ τῆς δρόσου καὶ τοῦ μέλιτος, ἡ δὲ φύσις προσβλέπουσα διὰ τὴν νέαν αὐτοῦ ὑπαρξίν, τὸ ἐπροίκισε μὲ μικρὰν προσοκίδα τὴν ὁποῖαν βυθίζει ἐν τῷ κάλυκι τῶν ἀνθέων.

Ἐὰ ζῶα τὰ μᾶλλον ἀδύνατα καὶ τὰ μᾶλλον δειλὰ γίνονται θαρραλέα εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ θηλασμοῦ. Ἡ δειλὴ ἔλαφρος κτυπᾷ μὲ ὀρμὴν τὸν ἐχθρὸν ὅστις πλησιάζει τὴν λόχμην ἐνθα κατέθετε τὰ νεογνά της. Ὁ δίδελφς, τὸ σαρίγιον, ἔχουσι ὑπὸ τὴν γαστέρα θιλάκιον ἐκ μεμβράνης ὅπου ἐν καιρῷ κινδύνου καταρεύγει ἡ οἰκογένειά των. Οἱ σκίουροι θέτουσι τὰς φωλεὰς των ἐστρωμένας μὲ βρύα εἰς τοὺς κορμούς των δένδρων. Αἱ θήλειαι τῶν πιθήκων φέρουσι τὰ μικρὰ των εἰς τὰς ἀγκάλας, τὰ θηλάζουσι, τὰ θωπεύ-

ουσι, διασκεδάζουσι μαζύ των καὶ τὰ ἐπιπλήττουσιν ὅσκις εἶναι δυσαρεστημένοι. Ἡ ὀρνίθα ἀντιτάσσεται γενναίως ἐναντίον τῶν σαρκοβόρων ὀρνέων ἄτινα ἐπιτίθενται κατὰ τῶν πτηναρίων αὐτῆς, ὁ δὲ φλώρος ὀρμᾷ ἐναντίον ἐκείνων οἵτινες ἀρπάζουσι τοὺς νεοσσοὺς αὐτοῦ καὶ πολυλάκις βλέπομεν τὴν μητέρα, ἣτις συλλαμβάνεται μετὰ τῆς φωλεᾶς νὰ ἐξακολουθῇ νὰ ἐπώαζῃ ἐντὸς τοῦ κλωβίου καὶ ἐπὶ τέλους νὰ ἀποθνήσκῃ ἐπὶ τῶν ὠών.

Τοσάυτη μέριμνα, τοσάυτη στοργὴ καὶ ἀφοσίωσις, ἐκ μέρους τῶν μητέρων ἀναγγέλλουσι τὴν θέλησιν τοῦ Παντοδυνάμου, ὅστις ἐκ νόμου εὐδαιμονίας ἐκαμε νόμον διατηρήσεως. Ἄλλ' ἐξ ὄλων τῶν θυμαίων τούτων τὸ μᾶλλον ἐξαισιον εἶναι ἡ ἐπιδεξιότης ἣν δεικνύουν τὰ πτηνὰ εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν φωλεῶν των. Ὅταν ὁ ζέφυρος ἐπαναφέρῃ τὴν ἀνοιξιν καὶ ὁ ἥλιος ζωογονῇ τὰ δένδρα καὶ τὰ φυτὰ, σμῆνος μεταβατικῶν πτηνῶν ἐπανερχεται εἰς τὰ ἡμέτερα κλίματα καὶ ἀρχίζει νὰ ψάλλῃ τοὺς ἔρωτάς του. Ἐμφυτον πάθος τὰ προειδοποιεῖ περὶ τῆς γεννήσεως τῶν νεογνῶν των.

Αἱ κατοικίαι τῶν πτηνῶν προσφέρουσι πολλὰ καινοφανῆ καὶ περιεργὰ πράγματα. Ἐὰ πτηνὰ ἄτινα ζῶσιν ἐν τῷ μέσῳ τῶν ὑγρῶν καλαμώνων στρώνουσι τὰς φωλεὰς των μὲ τὰ πτίλα τοῦ σώματος των—Αἱ παραθαλάσσιαι νῆσσοι καὶ ἡ ἀλκυὼν θέτουσι τὰ ὠά των ἐντὸς κευθμῶνος τὸν ὅποιον σκαλίζουσι, ὡς ποιούσιν οἱ λαγωοί. Ἡ πυρραλὶς ἀνοίγει τὴν ὀπήν τῆς φωλεᾶς της πρὸς τὸ μέρος τὸ ἥττον ἐκτεθειμένον εἰς τὴν βροχὴν. Ὑπάρχουν πτηνὰ τὰ ὁποῖα κρεμοῦν τὰς φωλεὰς των ἐπὶ τῶν δένδρων ὅπως ἀποφύγουν τὰς προσβολὰς τῶν ὄρων καὶ ἄλλων βλαβερῶν ζῶων. Ἄλλα ἔχουν τὴν ἐπιτηδειότητα νὰ σφύραπτουν διάφορα φύλλα καὶ νὰ σχηματίζουσι οἷτω εἶδος κοκίνου ἐνθα ἐναποθέτουσι τὰ τρυπερὰ αὐτῶν νεοττίαι.

Μόλις τελειώσουν τὰς φωλεὰς των παρὰ τα ἀρχίζει ἡ ὠτοκία. Ἐὰ μικρὰ ταῦτα ὄντα τὰ ἄλλοτε τόσον ζωηρὰ, τόσον ἐλαφρὰ καταγίνονται τῶρα εἰς τὰ τεχθέντα ὠά των. Αἱ θήλειαι δὲν ψάλλουν πλέον φοβούμεναι μήπως διὰ τοῦ ἄσματος ἐπισύρουν τὴν προσοχὴν τῶν κυνηγῶν. Ἐνίοτε τὸ ἄρρον τίθεται πλησίον δένδρου

τινός και θέλγει τὴν μητρικὴν ἀνησυχίαν διὰ τῶν γλυκυτέρων κελαδημάτων. Ἐάν πρέπει νὰ πιστεύσωμεν εἰς τὸν K. Dupont de Nemours ὅστις ἐνωεὶ τὴν γλάσσαν τῶν πτηνῶν καὶ εἰς τὸν ὁποῖον ὀφείλομεν τὴν μεθερμάνευσιν τοῦ ὕμνου τῆς ἀπόδος, τὸ ἄρβεν διαρκούσης τῆς ὠτοκίας ἐκφράζει πρὸς τὸ θῆλυ ὑψηλὰ αἰσθήματα ἔρωτος καὶ ἀγάπης.

Χωρὶς νὰ ἐπέμβωμεν εἰς ἄλλα καθέκαστα ἀφορῶντα τὸν βίον καὶ τὴν μέριμναν τῶν πτηνῶν, σημειώνομεν ἐνταῦθα ὅτι, ὁ φλοιὸς τῶν ὠν φύσει σκληρὸς ὢν, τὸ ῥάμφος τοῦ νοστίου ἐφωδιάσθη μὲ ὑπεροχὴν ὀστεώδη διὰ τῆς ὁποίας διατρύπῃ τὸ ὠν καὶ ἵτις πίπτει ἅμα γεννηθῆ, προνοητικὸν τὸ ὁποῖον ἀποκαλύπτει τὴν χεῖρα πανσόφου Δημιουργοῦ καὶ τὸ ὁποῖον διαφερόντως συγγέει τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν τῶν ἀπίστων.

Οὕτως ἡ μητρικὴ στοργὴ εἶναι ὁ συντηρητικὸς νόμος τοῦ σύμπαντος. Ἀλλὰ πρὸς τί τὸ γλυκὺ τοῦτο αἰσθημα, ἂν ὁ ἔρως διὰ τοῦ θελκτικοῦ ἐκείνου πυρός ὑπερζωογονεῖ τὰ πάντα καὶ καταγοητεύει τὴν φύσιν, δὲν ἤθελε καταφλέγει τὰς καρδίας; Παρατηρήσατε πῶς κατὰ τὴν ἀνοιξιν τὸ φύλλωμα αἰετῆται ἐναρμονίως, πῶς τὸ ῥυάκιον θωπεύει τὴν χλόην! πῶς τὸ πτηνὸν κελαδεῖ ἠδύπαθῶς! Ὅλα τὰ ὄντα ἐξίστανται, πάντα περιβάλλονται τὰ νυμφικὰ αὐτῶν ἱμάτια, πάντα καταστέλλουσι καὶ μελοποιοῦσι τὰς φωνὰς των. φαίνεται ὅτι ἡ φύσις γίνεται φιλάρεσκος ὅπως ἀγαπήσωμεν. Τὸ φυτὸν ἀνοίγει τὸν ἀρωματισμένον αὐτοῦ κάλυκα διὰ νὰ γονιμοποιηθῆ καὶ μόλις ὁ ὑμέναιος συμπληρωθῆ πάραυτα τὸ ἄνθος μαραίνεται, ὠχρίθῃ καὶ ἀποθνήσκει· ὁ δὲ ζέφυρος δὲν δονεῖ πλέον εἰμὴ τὴν ἐλαφρὰν κοιτίδα ἣτις ἐμπεριέχει τὸν καρπὸν τοῦ ἔρωτος αὐτοῦ. Ἡλὴ ὁ ταῶς ἐπιδεικνύει εἰς τὸν ἥλιον τὴν πεποικιλμένην ἐκ χρυσοῦ καὶ ἐκ σμαράγδου οὐράν του. Ὁ κατάχρυσος φασιανὸς καὶ ὁ πολυόμματος ἄργος καλύπτονται ἐκ τοῦ λαμπροῦ αὐτοῦ περῶματος· μεγαλοπρεπῆς λόφος ὑψοῦται ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς μελεαγρίδος· ὁ κολόπαξ στολιζέται μὲ περιτραχήλιον ἐκ λευκῶν πτερῶν· πάντα δὲ τὰ λαμπρὰ ταῦτα ὄντα, οὕτω ἐστολισμένα, παρουσιάζονται ἐνῆπιον τῶν εὐδύγων αὐτῶν, ἐκβάλλ-

λοῦσι φωνὰς χαρᾶς καὶ ζητοῦν νὰ κατακτήσουν τὴν συμπάθειαν καὶ τὸν ἔρωτα τῶν θηλέων. Ἀλλὰ μόλις παρέλθῃ ἡ ἐποχὴ τοῦ ἔρωτος ἀποδύονται τῶν ὠραίων αὐτῶν χρωμάτων. Οἱ μὲν ταῖνες ἀποβάλλουσι τὴν περιαστράπτουσαν αὐτῶν οὐράν, αἱ μελεαγρίδες τοὺς λαμπροὺς αὐτῶν λόφους, οἱ δὲ κολόπακες τὸ ἐκ λευκῶν πτερῶν περιδέριον των. Πάντα ἐνδύονται ἱμάτια πενιχρὰ καὶ μελαγχολικὰ ὥσπερ νὰ ἐλυποῦντο τοὺς παρελθόντας αὐτῶν ἔρωτας καὶ τὰς χαροποιὰς ἡμέρας ἃς διήλθον. Οὕτω ἡ καλλικέλαδος ἀηδὼν, ἣτις ψάλλει ὅπως θέλξῃ τὴν ποθητὴν αὐτοῦ σύντροφον, παύει τοὺς τρυφεροὺς αὐτῆς τόνους ἅμα ἡ ἐποχὴ τοῦ ἔρωτος παρέλθῃ καὶ ἀντικαθιστᾷ τὸν ἀμίμητον αὐτῆς τερτισμὸν διὰ ὀξέων καὶ λυπηρῶν κρωγμῶν.

(L. Aimé Martin, Lettres à Sophie)

Α. ΚΟΥΡΝΙΑΚΤΗΣ.

Ο ΑΠΡΟΣΔΟΚΗΤΟΣ ΓΑΜΟΣ

ΔΙΗΓΗΜΑ

(κατὰ τὸ Γαλλικόν.)

Μεταξὺ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν συνελθόντων ἐν τῇ γενικῇ συνελεύσει τῆς Στουτγάρδης διακρίνετο ὁ Γούντερ, δημότης τῆς Ἑλβίγκης. Ὁ ἄνθρωπος οὗτος κατεῖχεν ὠραίαν οἰκίαν, ἀγρούς, ἀμπελώνας καὶ ἐντὸς τοῦ κιβωτίου του ὑπῆρχε τοσοῦτος χρυσός, ὥστε ἡ θεὰ μόνον ἦτο ἱκανὴ νὰ τὸν καταστήσῃ εὐθυμον καὶ φαιδρόν. Ἐἰς ἐκ τούτου δὲν ἐστενοχωρεῖτο οὐδὲ εἰς τοὺς λόγους του οὐδὲ εἰς τὰ ἔργα του, καθότι ὁ πλοῦτος ἀποκαθιστᾷ τὸν ἄνθρωπον θαρράλιον καὶ τολμηρόν. Ἡ ἀπλότης, ἡ εἰλικρίνεια καὶ ἡ φιλοφροσύνη συνδυαζόμεναι μετὰ τινος περισκέψεως καὶ λεπτότητος ἀπετέλουν τὸ οὐσιώδες μέρος τοῦ χαρακτῆρός του.

Ὁ δούξ Λουδοβίκος τῆς Βιτεμβέργης ἦτο ἐπίσης κυριάρχης ἀγαθοποιῶς καὶ εὐπροσήγορος· ἠγάπα δὲ ὡς τοὺς προπάτορές του τὸν οἶνον, τὴν εὐωχίαν καὶ τὰς συναναστροφάς. Οἱ ὑπῆκοοί του δὲν ἤσαν ποσῶς δυσηρησθημένοι κατὰ τῆς κυβερνήσεώς του καὶ ὑπεῖδῃ προσεκτικῶς

φυγὰ εἰς τὴν τράπεζάν του τοὺς ἀντιπροσώπους, οὗτοι ἐπεδοκίμαζον πάντοτε τὰς πράξεις του καὶ ὁ Γούντερ ἦτο ὑπερευχαριστημένος· νὰ περιερίζεται οὕτω μετὰ τῶν ἄλλων πληρεξουσίων τοῦ ἔθνους.

Ἡμέραν τινὰ καθ' ἣν ἐκάθητο πλησίον τοῦ ἡγεμόνος ἐνώπιον πολυτελεστάτου συμποσίου, ὁ δούξ ἐγείρεται αἴφνης ἀπὸ τῆς ἔδρας του καὶ ἐκρέει πρόποσιν: «Ἄς πίωμεν, εἶπεν, εἰς τιμὴν τῆς Σουηδίας· πατρίδος τοσοῦτων ἐνδόξων καὶ γενναίων ἵπποτων, καὶ ἃς ἀναλάβωμεν δυναμεις διὰ τὴν προσηχὴ ἐκστρατείαν!» Πάντες, κληρικοὶ, ἄρχοντες καὶ ἀντιπρόσωποι τῶν δέμων, ἔσπευσαν ν' ἀπαντήσουν εἰς τὴν πρόποσιν ταύτην τὰ δὲ ποτήρια συγκρουόμενα μεταξύ των ἀπετέλουν ἦχον εὐφρόσυνον καὶ ἁρμονικόν.

Ὁ Γούντερ εἶχεν ἤδη ἐκκενώσει πολλὰς φιάλας καὶ ἐν τῇ συγκεχυμένῃ αὐτοῦ διανοίᾳ πᾶσαι αἱ διακρίσεις τάξεων ἤρχιζον νὰ ἐξαλείφονται, «Κύριε δούξ, ἀνέκραξε, μὲ ἐφιλοξενήσατε σήμερον γενναίως καὶ ἐδικασκέδασα περίφημα εἰς τὸ παλατίον σας, ἐάν ποτε διέλθετε τὴν πατρίδα μου, θὰ ἦμαι καταγοητευμένος νὰ σᾶς ὑποδεχθῶ εἰς τὴν οἰκίαν μου, καὶ σᾶς παρκακλώ νὰ μοῦ δώσετε ἀπὸ τῶρα τὸν λόγον σας.»

Οἱ ὕρασεις οὗτοι λόγοι ἐξέπληξαν τὴν ὀμῆγυριν καὶ ἡ ἀνησυχία ἀπεικονίζετο εἰς τὰ πρόσωπα τῶν ἀντιπροσώπων, οἵτινες καταθέσαντες πάραυτα τὰ ποτήρια ἐπὶ τῆς τραπέζης, δὲν ἠδύναντο νὰ ἐνοήτουν πῶς ὑποτελὴς ἀντιπρόσωπος ἐτόλμησε νὰ ὀμιλήσῃ οὕτω πρὸς τὸν κυριάρχην του καὶ ἕκαστος ἔτρεψε τὰ ὄμματα πρὸς τὸν δούκα, ὅστις ἐνθάρρυνας διὰ τοῦ βλέμματός τὴν συναναστροφὴν εἶπε μειδιῶν εἰς τὸν Γούντερ. «Ἡ αἴτησίς σου γίνεται δεκτὴ, καὶ θὰ λάβω τὴν τιμὴν νὰ σὲ ἐπισκεφθῶ.»

Τὸ συμπόσιον τοῦτο ἦτο τὸ τελευταῖον τὸ ὁποῖον ὁ ἡγεμὼν ἐδίδε καὶ ἀπέπεμψε τοὺς ἀντιπροσώπους μετὰ τῆς συνήθους αὐτοῦ φιλοφροσύνης. Τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν ἡ γενικὴ συνέλευσις ἐσυνεδρίασε διὰ τελευταίαν φοράν, καὶ οἱ ἀντιπρόσωποι ἐπανάκαμψαν εἰς τὰς ἐστίνας των. Ὁ Γούντερ ἀφ' ἧς στιγμῆς ἐπέστρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν του κατεγίνετο ἀδιακόπως εἰς τὸ νὰ τρίφῃ τὰς γήσας του, τὰς ὀρνιθὰς

του, τοὺς χοίρους του καὶ εἰς τὸ νὰ προμηθεύεται τοὺς ἐκλεκτοτέρους οἶνους.

Ἐἶχον παρέλθει δύο μῆνες καὶ ὁ δούξ ἐπιθυμῶν νὰ ἐπισκεφθῇ τὸν πύργον του εἰς Οὐντελελὶλ ἐξεκίνησε μετὰ τῆς συνοδίας του, ἠναγκάσθη ὅμως νὰ διέλθῃ τὴν ἀνώμαλον περιοχὴν τοῦ Γιανενχάρτ ὅπου μεταξὺ τῶν πολυαρίθμων ἐλάτων ὑψοῦται ἡ πόλις τῆς Ἑλβίγκης. Καθ' ὁδὸν ἠσθάνθη ὑπερβολικὴν δίψαν καὶ ἔρωτῆσας ποῦ διαμένει ὁ Γούντερ ἔκρουσε τὴν θύραν τῆς οἰκίας του ἣτις πάραυτα ἠνεώχθη «ἐκτελῶ τὴν ὑπόσχεσίν μου, τῷ λέγει, καὶ ἔρχομαι ἵνα σοὶ ζητήσω τὴν φιλοξενίαν.»

Μετ' οὐ πολὺ μεγαλοπρεπῆς τράπεζα παρετέθη διὰ τὸν δούκα καὶ τὴν συνοδίαν του. Οἱ ἱππῶται καὶ οἱ ὑπασπισταί, ἀκολουθοῦντες τὸ παράδειγμα τοῦ κυριάρχου των, ἔτρωγον καὶ ἐπίνον ἀκορέστως· «βλέπω ὅτι εἶσαι ἀγαθὸς καὶ πιστὸς ὑπήκοος, εἶπεν ὁ δούξ εἰς τὸν Γούντερ, αἱ ὀρνιθὲς σου εἶναι ἐξίκετοι, ὁ οἶνός σου μοὶ φαίνεται ἠδύτατος καὶ ἡ τράπεζά σου κάμνει τιμὴν εἰς τὴν οἰογένειάν σου. Ἐν μόνον πρᾶγμα εὕρισκω ἑλλειπές: διὰ ποῖον λόγον ἀφῆκες κενὴν εἰς τὰ δεξιὰ μου τὴν ἔδραν ταύτην;

Σᾶς ἐφύλαξα τὸ καλλίτερον διὰ τὸ τέλος, ἀπήντησεν ὁ Γούντερ, ὑποκλίνων μέχρις ἐδάφους. Ἄς φέρωσι τοὺς πιλοσιτέρους καὶ ἐκλεκτοτέρους οἶνους! ἡ μουσικὴ ἃς παιανίσῃ τὰ ὠραιότερα αὐτῆς ἔσματα!

Εἰς τὸ σημεῖον τὸ ὁποῖον ὁ Γούντερ δίδει θύρα τις ἀνοίγει καὶ κόρη ἀγγέλου ἔχουσα μορφήν εἰσέρχεται. Στέμμα ἐκ λευκῶν ἀνθέων περικοσμεῖ τὴν ξανθοπλόκαμον κεφαλὴν τῆς, τὸ δὲ εὐγενὲς καὶ χάρειν τῆς φυσιογνωμίας τῆς ἀπετέλουν αὐτὴν ἀντικείμενον ζωνρᾶς συμπαθείας καὶ ἀγάπης.

Ὁ δούξ βλέπων αὐτὴν τοσοῦτον ὠραία καὶ ἀνθηρὰν, βλέπων τὴν ἀθωότητα τῶν ὀφθαλμῶν τῆς καὶ τὸ ἐπὶ τῶν χειλέων τῆς μειδιάμα ἀνέκραξε πλήρης θαυμασμοῦ· «Διατὶ νὰ μου κρύψῃς ἐπὶ τοσοῦτον τὸ θαῦμα τοῦτο τῆς χάριτος καὶ τῆς καλλονῆς;»

Ὁ Γούντερ εἰς τοὺς λόγους τούτους λαμβάνει ἀπὸ τὴν χεῖρα τὴν κόρην του ἣτις ἐφόρει χρυσοκεντημένον φόρεμα καὶ

την ὁδηγεῖ πλησίον τοῦ δουκός. Ὁ οὐρανός με ἀνταμείβει διότι ἐξετέλεσα τὴν ὑπόσχεσίν μου, λέγει ὁ ἡγεμών, εὐχαρίστως ἤθελον βαδίσει καὶ ἑκατονταπλασίαν ὁδὸν διὰ νὰ ἴδω τὸ ἀγγελικὸν τοῦτο πρόσωπον, καὶ ὁ κόσμος ὅλος δὲν ἠδύνατο νὰ μοι προσέρη θάμα μαλλον ἐπαγωγὸν καὶ εὐχάριστον. Εὐτυχὴς ὁ μνηστῆρ, χαριτωμένη κόρη, ὅστις θὰ καταξιώθῃ νὰ γίνῃ σύζυγός σου!

— Εἰσθε γήρευμένοι, κύριε δούξ, ἀπῆντησεν ὁ δαμότης τῆς Ἑλβίγκης ἐν τῇ ἀπλοϊκῇ αὐτοῦ ἐλευθερίᾳ. Ἡ οἰκογένειά μου ὑπῆρξε γάριτι θεῖα πάντοτε ἀκλιδωτας, εὐρίσκετε τὴν κόρην μου ὠραίαν καὶ δὲν ἔχετε ἄδικον. — Ἀφ' ἐτέρου θὰ τὴν προικίσω καθὼς πρέπει — Δύνασθε λοιπὸν νὰ τὴν λάβετε διὰ σύζυγον καὶ εἰάν πρέπει νὰ ὀμιλήσω ἐλεύθερα σὰς τὴν εἶχα προωρισμένην καὶ ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ ἔβαλε σήμερον τὸ νυμφικὸν τῆς ἔνδυμα, τὰ λαμπρά ταῦτα στολίδια καὶ τὸν παρθενικὸν τῆς στέφανον. Ἀστραπὴ διέλαμψεν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς τοῦ δουκός. Ἡ καλλονὴ τῆς νεάνιδος καὶ ἡ ἀφελὴς πρότασις τοῦ πατρός ἐτάραξαν τὴν καρδίαν του, μυρία τέρπναι εἰκόνας καὶ χίλια χρυσὰ ὄνειρα τὸν κατεγοήτευσαν ἀλλοιοδιαδόχως καὶ προεσθάνετο τρόπον τινὰ ὅτι τὸ συνοικέσιον ταῦτο θὰ ἦτο ἡ ὑπερτάτη δι' αὐτὸν εὐδαιμονία. Ἐνῶ ἀμφιταλαντεύετο ἀνέπρεπε νὰ συνάψῃ τὸν γάμον τοῦτον, γλυκὺ μείδιμα τῆς Βέρθας ἐπέφερε τὴν τελείαν ἦταν τοῦ δουκός.

— Ἐπειδὴ ὁ ἄγγελός μου με ὠδήγησεν ἐνταῦθα, δὲν θέλω νὰ ἀποποιηθῶ τὸ δῶρον τὸ ὅποιον πιστὸς ὑπῆκοός μοι προσφέρει! ἀνέκραξεν ὁ δούξ, ἐν τῷ ἐνθουσιασμῷ αὐτοῦ θέσας εἰς τὸν λεπτὸν δάκτυλον τῆς Βέρθας δακτυλίδιον κεκοσμημένον με ἀδάμαντας. Ὁ μνηστῆρ ἤρθησεν ἀπὸ χαρὰν, τὰ ὄμματα ἀπάντων ἐξέφραζον τὴν εὐχαρίστησιν καὶ ἐπέδακίμαζον τὴν διαγωγὴν τοῦ δουκός ὅστις ἐφαίνετο καταγοητευμένος.

— Ἐπανέρχομαι εἰς τὴν Στουτγάρδην, εἶπε λαμπρὰ συνοδία θέλει ἔλθει νὰ παραλάβῃ τὴν δαύκισαν τῆς Βιτεμβέργης καὶ ἂν ὁ πεινθρόσ μου μοι τὸ ἐπιτρέψῃ δὲν θέλω ἀναχωρήσει πρὶν ἢ δῶσω εἰς τὴν μέλλουσαν σύζυγόν μου τὸν ἀσπ-

σπὸν τοῦ ἀποχαιρέτισμού, ὅστις θὰ ἦναι καὶ ὁ νυμφικὸς ἀσπασμός μου.

Εἰς τοὺς λόγους τούτους ἡ Βέρθα τῷ παρουσιάζει τὰ ροδοχρόους παριὰς τῆς, ὃ δὲ δούξ ἀναβάς τὸν ἵππον του καὶ κεντήσας τὰ πλευρὰ αὐτοῦ ἔφθασε καλπάζων εἰς Στουτγάρδην ἀκολουθούμενος ὑπὸ τῶν ὑπασπιστῶν του. Μετὰ παρέλευσιν χρόνου τινός πολυτελεστάτη συνοδία ἦλθε νὰ παραλάβῃ τὴν Βέρθαν. Ὁ Γρύντερ τὴν συνώδευσε χωρὶς ποτὼς νὰ συγκινηθῇ διὰ τὸν γάμον τοῦτον, ὡς νὰ ἦτο τὸ φυσικώτερον πρᾶγμα τοῦ κόσμου, ἡ δὲ κόρη τοῦ ἔφερε τὸ δουκικὸν στέμμα μετὰ τῆς αὐτῆς χάριτος ὡς ἄλλοτε τὸν στέφανον τῶν μελλονύμφων.

Δ: ΚΟΥΡΝΙΑΚΤΗΣ.

ΜΟΝΟΜΑΧΙΑ ΑΓΡΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΜΕΛΑΝΟΣ ΟΦΕΩΣ.

Εἶναι περιέργως ἡ ἐξῆς περιγραφή τὴν ὅποιαν ἀποσπῶμεν ἐκ τῆς περιηγήσεως τοῦ Κ. Ἀραγῶ περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν οἱ μαῦροι φονεύουσι τοὺς θανατηφόρους ὄφεις ἐν Αὐστραλίᾳ ἡ περιγραφή αὕτη εἶναι δραματικωτάτη οὐχὶ μόνον διὰ τὴν καταπληκτικὴν τολμὴν τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸν ἀπλούστατον καὶ εὐφρέστατον τρόπον τὸν ὅποιον αὐτὴ ἡ φύσις διδάσκει ἐν ἐλλείψει παντός ὄπλου.

— Ἰσσῶ, Ἰσσῶ, μοι ἔλεγε με χαμηλὴν φωνὴν, Ἰσσῶ, καὶ οἱ ὀδόντες του ἔτριζον ὡς ἂν ἦτο στρατιώτης ἀργῶν ἐκθύμως πρὸς μάχην.

Εἶχα ἤδη μάθει ὅτι ἡ λέξις αὕτη Ἰσσῶ ἐστὶ μαινὴν ὄφιν μέλας. Ἐβρίψα τὸ βλέμμα πρὸς τὸ δεικνυόμενον μέρος καὶ εἶδα τῶν ὄντι τεταμένον ἐπὶ τὸ στέλεχος μεγάλου πεποῦς εὐκαλύπτου, κατεστραμμένου βεβαίως ὑπὸ τοῦ κεραινοῦ, μέγιστον μέλανα ὄφιν τοῦ ὅποιου τὸ σῶμα ἐν μέρει διήρχετο ὑπὸ ταινίαν φλοιοῦ ἐξέχοντος. Ἐώρα τὸ ξίφος μου καὶ, διὰ πᾶν ἐνδεχόμενον, ἔβριψα σφαιρίδια εἰς τὸν σωλῆνα τοῦ πιστολίου μου. Ἀλλ' ὁ ἄγριος, μάντεύων τὸν σκοπὸν μου, με ἔκαμε νὰ ἐνδοῦμαι ὅτι αἱ προπάρασκευαί μου ἦσαν ἐντελῶς ἀνεφελῆς, καὶ ὅτι, εἰάν ἤθελόν

νὰ τὸν ἀφήσω νὰ ἐνεργήσῃ αὐτὸς, ἤθελε φονεύσει τὸν Ἰσσῶ. Δὲν ἐζήτησαν ἄλλο καλλίτερον, διότι, διὰ νὰ εἶπω τὴν ἀλήθειαν, ἐμελλον νὰ ὑποχωρήσω. Ἐν τούτοις ἐνθαβρυνθεὶς ἐκ τῆς ἀκινήσεως τοῦ ἔρπετου τὸ ὅποιον ἐκοιμάτο ἠλιζόμενον, καὶ κινούμενος ὑπὸ ζωπρᾶς περιεργείας, παρέμεινα ἐπίτηδες. Ὁ ἄγριος μοι ἐζήτησε ἐν τούτοις πρᾶγμα τι, καὶ ἀνεσκίρτα ἀτάκτως ὡς εἰάν ἐβάδιζεν ἐπὶ ἐδάφους φλέγοντος. Τῷ ἔδειξεν μαχαίριδιον, τὸν ὄβελόν τοῦ ὄπλου μου, τὸ πιστόλιόν μου τὸ ὅποιον ἐν τούτοις δὲν εἶχα σκοπὸν νὰ τοῦ δώσω... Οὐδὲν ἐξ αὐτῶν ἤθελε. Τέλος ἤγγισε με τὸν δάκτυλόν του τὸν λαιμωδέτην μου, καὶ ἐγὼ τοῦ ἔδωκα τὸ μανδῆλιόν μου, τότε ἐνόησα ἐκ τῶν κατανεύσεών του ὅτι αὐτοῦ εἶχεν ἀνάγκην. Τὸ ἤρπασε μετὰ σπουδῆς, μοι ἔκαμε νῆμα ν' ἀπομακρυνθῶ βήματα τινὰ ἀκόμη, ὅπερ καὶ ἔπραξα με μεγάλην μου εὐχα-

καὶ προέβη διὰ μεγίστης συνέσεως πρὸς τὸν φοβερὸν Ἰσσῶ. Ἐνόμισα πρὸς στιγμὴν ὅτι ὁ ἄγριος ἀπώλετο τὸ θράσος καὶ ἡ ψυχραιμία του μοι ἐπροξένησαν πυρτόν... Φθᾶσας πλησίον τοῦ ἐκριζωμένου κορμοῦ, ὁ υἱὸς τῆς φύσεως, πλαγιάζει, μηκύνεται, χωρεῖ ἐναντίον τοῦ ἐχθροῦ ὃν ἐμελλε νὰ πολεμήσῃ, τὸν συλλαμβάνει κραταιῶς ἀπὸ τῆς οὐρᾶς καὶ ἀνεγείρεται. Ὁ ὄφιν ἀνορθοῦται καὶ αὐτὸς, ἀλλὰ, κρατούμενος ὑπὸ τοῦ φλοιοῦ, ὑπὸ τὸν ὅποιον εἶχεν ἐν μέρει καταφύγει, ἐπαναπίπτει. Ὁ ἄγριος εἶχε προῖδει ὅλας τὰς κινήσεις του, ὅπισθοδρομεῖ συσπρίγγων ἐπιμόνως τὸ θυμὸν του, καὶ ἅμα τοῦτο ἀπικλήχθη τοῦ φλοιοῦ, ἀλλὰ ἐζήτησε νὰ ἐφορηθῆσῃ, νὰ δαγκάτῃ καὶ νὰ φονεύσῃ, ὁ ἀτρόμητος ἄγριός μου κινεῖ βιαίως τοὺς βραχίονας καὶ στροβιλίζει τὸν ὄφιν ὡς σφενδόνην. Ἦμην κατάπληκτος, ἀκίνητος ὡς ὑπὸ βαρκανίαν. Ὁ ἄγριος ἀνεσκίρτα

(::: Ὁ ἄγριος κινεῖ τοὺς βραχίονας του καὶ περιστρέφει τὸν ὄφιν.)

ρίσκειν, καὶ ἐσάθην κρατῶν τὴν ἀναπνοὴν μου με τὴν καρδίαν πάλλουσαν, τοὺς ὀφθαλμούς ἀκίνητους καὶ με τὸν ὄβελόν εἰς τὰς χεῖρας. Ὁ ἄγριος περιεκάλυψε τοὺς δακτύλους του καὶ μέρος τῆς χειρὸς με τὸ μανδῆλιον, ἐδοκίμασε τὴν κίνησιν τῶν δακτύλων καὶ τῆς πυγμῆς, περιστρέφῃ ἐπὶ τῶν πτερνῶν του, συνεσπειρώθη ἀτελῶς,

πάντοτε καὶ ἐξέβαλλεν ὠρυγμούς ὁμοίους με τοὺς τῆς ὑκίνης ἧτις δι' ἐνός ἄλματος συλλαμβάνει τὸ θυμὸν της. Ἀφοῦ περιστρέψῃ τὸ ἔρπετον ἐπὶ δύο ἢ τρία λεπτά τοῦλάχιστον, καὶ κυρίως ἀφοῦ παρατήρησεν ὅτι ἡ ἀντίστασις αὐτοῦ εἰς τὴν περιστροφὴν ἔπαυσεν, ὁ ἄγριος ἐπλησίασεν εἰς τὸ κατερῆμμένον εὐκαλύπτου, καὶ διὰ

τελευταίου και σφιδαρού άγωνος, εκτό-
πησε την κεφαλήν του όφως όστις απέ-
μεινε τεταμένος και ακίνητος επί του έ-
δάφους.

— Έψόφησεν; είπα με χειρονομίαν
ανάλογον προς την έρώτησιν.

Ο άγριος μοι ένευσεν ότι όχι, και ότι
ό έχθρός έντός όλίγου θα άνορθωθί εάν
δέν έσπευδε να του κόψη την κεφαλήν.
Και επί τούτω μοι έζήτησε τό μαχαίριόν
μου ή τό ξίφος μου, τώ έδωκα τό μα-
χαίριον έπλησίασεν εις τό έρπετόν, έθε-
σε την πτέρναν του επί της κεφαλής, και
με τρία κτυπήματα την έχώρισεν από
του κορμού.

Απέμενον καταπεπληγμένος διά τό
θράσος εκείνο προς ό ουδέν δύναται να
παραβληθί, όταν αναλογίζεται τις ότι
πάν δήγμα του μέλανος όφως είναι θα-
νάσιμον.

Έν τούτοις ό άγριος, υπερήφανος διά
τόν θρίαμβόν του και περισσότερον έως
υπερήφανος διά τόν θαυμασμόν μου, ήρ-
χισε να χορεύη, να άνασκάρη, να γελά
και συγχρόνως να ώρύεται. Άνεπήθε περί
τό θυμά του, τό έλάκει και τό καταγλύ-
αζε προσποιούμενος ότι τον έδάγ-
κασεν, ενώ έγώ στήριζον την βάση εις
δένδρον, έζήτησεν να κατανήσω τάς άλ-
λοκότους κινήσεις του παραδόξου τούτου
και τοσοούτον γενναίως πλάσματες.

Η παράξενος αυτή σκηνή, ή προσούτων
ζωηρά, τοσοούτον δραματική, ήήρηκε ά-
πό ήμισείας ώρας, αλλά ή λύσις υπήρξεν
άπροσδόκητος.

Ο άγριος έξηκολούθησε τά χαροποιά
του σκιρτήματα έδραμε και πάλιν προς
τόν όφιν, τόν ήρπασε με τάς δύο του χει-
ρας, τόν περιέβαλεν ως λαμποδέτην εις
τόν λαιμόν του, έπλησίασεν εις έμέ, μοι
προσεμειδίασεν είδεχθώς πάλλων τάς άγ-
κιστροειδείς χείρας του, ήρπασε τό χει-
ρόμακτρον και τά τρόφιμα τά όποια πε-
ριείχεν, έλαβε τό μαχαίριον διά του ό-
ποίου ειχεν άποτελειώσει τό έργον, τό
ύψωσε, τό έρήψεν εις τόν άέρα, τό επανέ-
λαβε μετέωρον, ούρλιασε πάλιν, έσκίρτη-
σε τρέχων από δένδρου εις δένδρον στι-
βαρότερον ή άλλοτε, άπεμακρύνθη, επα-
νήλθεν αύθις, ώρμησε φεύγων και έγινετο
άφαντος διά παντός εις τό βάθος των δα-
σών, άφίκων εις έμέ ως μόνην άμυγδάν

της έλευθεριότητός μου την κεφαλήν του
έρπετου ήτις μοι ήτο όλος άχρηστος.

ΠΑΡΑ

ΔΙΗΓΗΜΑ

(Αφιερώνεται τη Κυρία Άγλαία
Άργυροπούλου).

Α.

Η Μασσαλία περικυκλούται υπό έξοχι-
κών έπαύλεων καλουμένων Βασιτιδών, αί-
τινες φείποτε ειχον και έχουσι τό προνό-
μιον να διεγειρωσι τόν σατυρικόν οίστρον
των όδοιπόρων. Ουδέποτε ήδυνήθη να
έννοήσω διατί αι μικροσκοπικαι αύται ιδιο-
κτησίαι αίτινες παρέχουσιν άσυλον εις
τούς έμπορούς τους άποσυρθέντας πλέον
του έμπορίου, εις τους ναυτικούς οίτινες
δέν έχουσι πλέον επιθυμίαν να άψηφώσι
την κυανήν όρχήν της Μεσογείου και την
πρασίνην του Πικεανού, εις τους άνωμέ-
νους άστρούς, και ένίοτε μάάλιστα — άς τό
είπω — εις τους κεκορησμένους νέους οί-
τινες άγόναντα άντικείμενον τοσοούτων ά-
στειρών, και συχνάκις έδωκαν άφορμήν
εις κακοήγητες τάς όποιας ή αιδώς δέν
πρέπει να ακούη ειμή καλύπτουσα τό πρό-
σωπον.

Οι Προβηγκιανοί έπιστήμονες και οι πε-
ριηγηταί τους όποιους έλκύει εκεί ό γλυ-
κός και καθάρς εύρανος της Προβηγκίας,
έγραψαν τόμους όλοκλήρους περί των αί-
τιών του άπειρου τούτου κατακερματι-
σμού της ιδιοκτησίας, διότι, εάν οι ύπο-
λογισμοί μου ήναι άκριβείς, υπάρχουν
εις τόν νομόν των Εμβολών του Ροδανού
πλωτότεροι ιδιοκτήται ή εις τά Ηνωμένα
Βασιλεία της Μεγάλης Βρετανίας και Ιρ-
λανδίας. Δέν θα παρακολουθήσω τους σο-
φούς τούτους εις τάς σοφάς πραγματείας
των περί της καταγωγής των Βασιτιδών
διά τάς όποιας έγκυαυχάται ή πέλις των
Φωκαέων, καταγωγής ήτις ήδύνατο αξιό-
λογα να εξηγηθί εκ του γενικώς δυσπί-
στου χαρακτήρος των Μασσαλιωτών, χα-
ρακτήρος όστις φυσικώς τους άμαγκάζει να
κρύπτωσι τόν οίλιακόν βίον των από τά

βέβηλα όμματα των περιέργων και των
κακογλώσσων, δύο τάξεων ανθρώπων τάς
όποιας συναντά τις εις πάντα τόπον.

Όστις δέν περιηγείται προς ίδίαν ευ-
χαρίστησιν σπανίως λησμονεί να προμη-
θευθί συστατικάς επιστολάς. Αι συστα-
τικαι αύται επιστολαι είναι είδος άπο-
δεικτικών βίου και ήθών τά όποια μάς ά-
νοίγουσι πολλάς θύρας και μάς σχετίζουσι
πάραυτα μετ' ανθρώπων μετρίως κολα-
κευομένων διά την γνωριμίαν μας, με όλας
τάς συστάσεις τάς όποιας έγραψαν δι' ήμάς.
Αρά γε όρμεμφύτως ή κατ' συνήθειαν κρύ-
πτομεν κακώς την δυσάρεσκειάν μας εις
την θεάν ανθρώπου όστις μάς έγχειρίζει
συστατικήν επιστολήν; Μόνον ή φυσική
ιστορία θα δυνήθη να εξηγήση τούτο, διότι
ό άνθρωπος, διατηρήσας υπό τό προσω-
πειον τό όποιον τώ επέθεσεν ό πολιτισμός
τό πολύτιμον ένστικτον των ζώων δέν
βλέπει συνήθως έν τώ όμοίω του ειμή έχ-
θρόν μετ' του όποιου, άργά ή γρήγορα,
θα συγχισθί... Προσθέσατε εις όλα
ταύτα ότι ύπάρχει γενικώς συνήθεια να
υπαγορεύη τις μόνος του τάς συστατικάς
επιστολάς έν εκπλήττεσθε άκόμη διότι
σας ύπεδέχθησαν ψυχρως οι άνθρωποι προς
τους όποιους συνεστύθητε.

Συμπέρασμα τούτων όλων είναι ότι με-
ταβαίνων εις την Μασσαλίαν, όπου μόνον
ήμέρας τινάς έσκόπευα να διέλθω, έπρο-
μυθεύθην φάκελλον επιστολών συστατι-
κών τάς όποιας ύποχρεωτικοί φίλοι ειχο-
την καλωσύνην να γράψωσι καθ' ύπαί-
ρευσίν μου. Δέν έκαμα χρήσιν των έπι-
στολών τούτων και ήναψα σιγάρα τά όποια
πολύ με έδοθήσαν να διασκεδάσω την
άνιαν ήτις με κατέλαβεν άμέσως μετ' την
άφιξίν μου εις την πόλιν ταύτην.

Αφού έκαμα αυτο-da-λέ (έκαυσα) με
τάς συστατικάς ταύτας επιστολάς τάς
όποιας δέν είχα ζητήσει, άπεφάσισα να
άπίθω της Μασσαλίας επιστρέφων όπως
είχα έλθει, — όλίγον τι άνοητότερος έν
τούτοις κατ' την επιστροφήν ή κατ' την
αναχώρησιν, — όταν ή Ηώς, ό ταχυδρόμος
ούτος με την έρυθράν οικοστολήν του ήλίου,
όστις, κατ' έμέ, είχε πολύ βραδύνει να
αναγγείλη τόν κύριόν του εις τόν κόσμον
τόν όποιον ή παρουσία της νυκτός ήρχιζεν
όλίγον να ένοχλή, εισήλθεν έν τώ δωμα-
τίω μου υπό τό σχήμα νεκρής χωρικής

Προβηγκιανής, παχυσώμου, χαρωπής, ήτις
μοι ένχειρίσεν επιστολήν, — και εάν δέν
ήσο πολύ περιεργός, έρχομία άναγνώστρια,
θα σοι έλεγον ότι έμυροβόλει (όχι ή Προ-
βηγκιανή, άλλ' ή επιστολή).

Ουδένα γιωρίζων εις Μασσαλίαν έξε-
πλάγην διά την επιστολήν εκείνην την
όποίαν, έν τη οίήσει μου, εξέλαβον ως
έρωτικόν επιστόλιον. Την ήνοιξα διά τρε-
μούσης χειρός. Ποία δέ υπήρξεν ή χαρά
μου άναγνώσας ότι με προσεκάλουν να ά-
κολουθήσω την χωρικήν ήτις θα με ώδή-
γει εις Βαστίδην τινά των πέριξ όπου με
περιέμενον γνώριμοί μου!

Έάν είχα την δυστυχίαν να ήμαι πλού-
σιος θα υπέθετα ότι έζήτησεν να με πα-
γιδεύσω και θα απέπεμπον άπλούστατα
την χωρικήν άντι να την ακολουθήσω
αλλά μη λαβών παρά του ούρανού άλλην
κληρονομίαν ειμή κεφάλαιον άνεξάντλη-
τον άμεριμνίας και άλλην πρόσσodon ειμή
χρέα, τά όποια όμως δέν μου τάράτ-
τουν τόν ύπνον, ή ιδέα εκείνη ουδόλως
παρενέθη μετ' αυτών των δανειστών μου
των φαρμακερών τούτων άραχνών αι ό-
ποια πάντοτε εύρίσκονται εις την θύ-
ραν σας μήπως σας συμβή εύτύχημά τι
έν ένι λόγω οι πτωχοί άνθρωποι δέν
έχουσι καλλιτέρους φίλους από τους δα-
νειστάς των. Τά συμπαθητικά ταύτα δί-
ποδα ενδιαφέρονται μεγάλως περί του
προσφιλοϋς των όφειλέτου, μεριμνώσι
περί της υγείας του, θα περιήρχοντο εις
άπελπισίαν εάν έμάνθανον ότι ειχεν έλα-
φροτάτην ήμικρανίαν και τώ εύχονται
πάντοτε να κληρονομήση πλούσιόν τινα
θειόν ή να νυμφευθί, εάν ήναι άγαμος,
πλουσίαν τινά κληρονόμον. Εις όλα ταύ-
τα, άναγνώστα, θαύμασον την άπειρον
σοφίαν της Προνοίας ήτις καθιστώσά σε
πτωχόν δέν ήθέλησεν έν τούτοις να σε
στερήση φίλων διότι όλος ό κόσμος φεύ-
γει τόν πτωχόν εκτός οι δανεισται του οί-
τινες εισίν οι μόνοι του φίλοι επί της
γής ένθα τά ρόδα δέν έχουσι μύρον και
αι γυναίκες μειδιάματα ειμή μόνον διά
τους πλουσίους — ώραϊον επάγγελμα, εις
την πίστιν μου, τό όποιον άρμόζει εις
πάντας τους ανθρώπους και τό όποιον θα
έτερπε τους άκνηρούς — μίαν εκ των συμ-
παθητικών τάξεων της κοινωνίας — και εις
τους όποιους άγγελος ώπλισμένος με ραμ-

φαίαν ἀστράπτουσαν ἀπογορεύει τὴν εἰσοδὸν τοῦ παραδείσου τοῦ Πλούτου!

Ἄφου ἔγινε ὅσον τὸ δυνατὸν ὥραϊος καὶ ἐξήγησα μάλιστα ἀπὸ τὸν καθρέπτην μου συμβουλὰς τινὰς περὶ τοῦ καλλωπισμοῦ μου καὶ τὰς ὑποκλίσεις τὰς ὁποίας ἐσκόπευα νὰ κάμω κατὰ τὸν τρόπον τοῦ Εὐγενεῖς Χωριάτου τοῦ Μολιέρου, ἐξήλθον τῆς οἰκίας προπορευμένης τῆς νέας Προβηγκιανῆς ἥτις ἤρχισε νὰ τερετίζῃ μέλος τι ἐγγώριον—μακρὸν ὡς μία λευγα—εἰς τὸ τέρμα τοῦ ὁποίου ἔστη πρό τινος θύρας κινκλιδωτῆς ἥτις ἐστράφη ἡσυχῶς ἐπὶ τῶν στροφῶν τῆς καὶ εἰσῆλθον.

Μικρὰ θεραπεινὴ φοροῦσα προβηγκιανὸν κεφαλόδεσμον ἦλθε καὶ με εἶπεν ὅτι ἡ κυρία ἐλυπεῖτο διότι με ἠνάγκαζε νὰ περιμένω ὀλίγας στιγμάς. Ὁ πνευματικὸς τῆς ἦτο παρ' αὐτῆς συζητῶν ἀμαρτίαν τινὰ πολὺ λεπτήν. Εἰς τὴν εἰδησιν ταύτην θὰ ἐμόρφασα πολὺ δυσειδῶς, διότι ἡ θεραπεινὴς ὠπισθοχώρησε τρομάξασα ὡς ἐάν τις ὠλλίσθησιν ὑπὸ τοὺς πόδας τῆς. Οὐδέποτε ἠγάπησα τοὺς ἱερεῖς εἰς οἰανδήποτε θρησκείαν καὶ ἂν ἀνῆκον· ἂν ὑπάρχουν πρόσωπα τὰ ὁποία θὰ ἔσταλλα . . . ἐκεῖ ὅπου πιθανῶς δὲν θέλεις νὰ ὑπάγῃς, ἐρασμὶα ἀναγνώστρια, εἶναι οἱ πνευματικοί, οἱ ἰθύντορες οὗτοι τῆς συνειδήσεως.

Μόνη ἡ ἰδέα ὅτι ἡ κυρία ἦτις με προσεκάλεσεν εἶχε πνευματικὸν με ἐρρίψεν ἐξ ὄλου τοῦ ὕψους τῶν φαντασιοκοπημάτων μου. Ἐνεκαρτέρησα ἐν τούτοις καὶ κατώρθωσα νὰ καταδείξω τὴν δυσαρέσκειάν μου συρίζων τὸ μακρὸν ὡς μία λευγα μέλος τῆς ὁδηγοῦ μου ἀφού προηγουμένως ἐξήγησα τὴν ἀδειαν νὰ κάμω μικρὸν γύρον εἰς τὸν κήπον.

Ὁ κήπος ἐκεῖνος ἦτο κάλλιστα διατηρημένος, πλήρης πορτοκαλλεῶν, λεμονεῶν καὶ ἀνθέων, πλήρης πετῶν, καὶ παντὸς εἶδους χρυσαλλιδῶν. Ἦτο ὥραιότερος εἰς τὴν θέαν ἀπὸ τὸ πρόσωπον τοῦ πνευματικοῦ τοσοῦτον μᾶλλον ὅσον ἡ ἐξοχὴ εἶχε περιβληθῆ με τὸν ὥραιότερον πράσινον μανδύαν τῆς, τὰ ἀνθὰ ἀνέδιδον τὰς γλυκυτάτας τῶν εὐωδίας, τὰ πετῆνὰ ἐψάλλον τὰ ὥραιότατα ἀσματᾶ των καὶ τῶν χρυσαλλιδῶν τὸ χρῶμα ἤστραπτεν εἰς τὸν ἥλιον.

Ἐλησμόνησα μετ' ὀλίγον τὴν πρόσκλησίν μου, τὴν χωρὶν, τὴν θεραπεινίδα,

τὸν πνευματικόν, διότι πάντοτε ἐπροτίμησα τοὺς ἀκαταλήπτους λόγους τοῦ ἀνέμου ἐν τῷ φυλλάματι ἢ τὴν φλυαρίαν τῶν ἀνθρώπων, τὸ ἄσμα τῆς ἀηδόνος, τοῦ τερνόρου τούτου τῶν διπόδων καὶ πτερωτῶν ζώων, ἢ τῶν περιγνημοτέρων αἰδῶν, τὴν συμφωνίαν τῶν πτηνῶν ἢ τὰς ὀξείας φωνὰς τοῦ κλειδοκυμβάλου καὶ τὴν κρωκτικὴν μουσικὴν τοῦ Βέρδη, χωρὶς νὰ ἐξαιρέσω οὔτε αὐτὰς τὰς ἀρμονίας τοῦ Ροσίνη καὶ τοῦ Μοζάρ οἵτινες θὰ ἦσαν μέγιστοι μουσικοὶ ἐάν ὁ Θεὸς δὲν ἔβλεπεν ἀηδόνας καὶ ὑπολαίδας ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ, με κίνδυνον νὰ παροργίσω τὰς ἀναγνώστριάς μου, προτιμῶ τὰ ἀνθὰ τῆς φύσεως ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ ὁποία αἱ μοδίσται φυτεύουσιν ἐπὶ τῶν πύλων των.

Ἐλησμόνησα νὰ εἶπω, ὡς λέγει ὁ Βίκτωρ Οὐγος, ὅτι ὁ μάϊος ἠγάπησεν ἀνά θνα ἀδάμαντα εἰς τὸ μέτωπον πατρὸς γυτοῦ, καὶ ἐάν ἐπιμένω νὰ ὑπομνήσω τὴν χρονολογίαν ταύτην πράττω τοῦτο διότι μόνη αὐτὴ δύναται νὰ κολάτῃ τὸ σφάλμα μου ὅτι ἐλησμόνησα διὰ ποῖαν αἰτίαν ἦλθον εἰς τὸν κήπον. Ὄταν τις ἦναι νέος ἢ καρδία ταχέως παρηγορεῖται διὰ τὰς ἀπωλείας τῆς, ἔχουσα ἐνώπιον αὐτῆς ὀλόκληρον μέλλον ἐλπίδων καὶ φαντασιοκοπημάτων, γοητεῖαν ἀπατηλὴν φέρουσαν ἡμᾶς εὐθὺς πρὸς τὰς χώρας ὅπου κατεσκήνωσεν ἡ Ἀπογοήτευσις.

Αἱ ἡδύτεραι ὄνειροπολήσεις με μετέφερον τότεν μακρὰν τῆς Μχσσαλίεζ καὶ εἰς χώρας τόσον γηπευτικὰς ὥστε δὲν ἐνόμιζα πλέον ἐμαυτὸν ὡς ξένον τῶν πτηνῶν, τῶν ἀνθῶν καὶ τῶν χρυσαλλιδῶν, ἀλλὰ καθυτὸ σύντροφόν των . . . ὅταν ὄπισθεν πυκνώματος πορτοκαλλεῶν ἤχησεν εἰς τὰς ἀκοὰς μου ἡ φωνὴ τῆς θεραπεινίδος καὶ με ἐνθύμισεν ὅτι ἄχι ἐγὼ ἀλλ' ἡ κυρία Γ . . . (οὕτως ἐκαλεῖτο ἡ προσκαλέσατά με) παρεῖχεν εἰς τὰ πετῆνὰ φιλοξενίαν τὴν ὁποίαν θὰ ἤμην εὐτυχέστατος ἐάν συνεμριζόμην μετ' αὐτῶν.

Ἐκολούθησα τὴν θεραπεινίδα ἥτις με ἀνήγγειλεν. Εἰσερχόμενος εἰς τὴν αἴθουσαν εἶχον ὑπὸ τοσοῦτον συγκεκριμένον ὥστε θὰ με ἐξελάμβανέ τις ὡς ἐραστὴν πορευόμενον εἰς τὴν πρώτην του ἐρωτικὴν συνέντευξιν, ἐκτὸς ἐάν ἐμάντευεν ὅτι ἡ συγκινησις μου προήρχετο ἐνεκα τοῦ κήπου καὶ τῶν πτηνῶν καὶ ἄχι ἐκ τῆς ἰδέας ὅτι

ἔμελλα νὰ εὐριθῶ ἀπέναντι γυναικὸς τὴν ὁποίαν δὲν ἐγνώριζα καὶ ἥτις ἐνεκα τούτου μάλιστα παρίσταται εἰς μεσημερινὴν φαντασίαν με ὅλας τὰς τελειότητας καὶ ὅλα τὰ ἀπερίγραπτα θέλητρα.

Δὲν ἐνθυμοῦμαι ἐάν ἐξετέλεσα τὴν τρίτην ὑπόκλισίν μου με τρόπον ὀλιγώτερον κωμικόν ἢ τοῦ Εὐγενεῖς Χωριάτου, ἀλλ' ὅ,τι δὲν θὰ λησμονήσω εἶναι ἡ εὐμενεστάτη ὑποδεξιῶσις ἥς ἔτυχον παρὰ τῆς κυρίας Γ . . ., αἱ δὲ φιλοφρονήσεις τὰς ὁποίας ἡ κυρία αὕτη μοι ἀπέτεινεν ἦσαν τοιαῦται ὥστε ἡ μετριοφροσύνη μου με ἐμποδίζει νὰ τὰς ἐπαναλάβω. Με εἶπε πολλὰ περὶ τῆς πατρίδος μου ὅπου διέμεινεν ἐπὶ πολὺ, περὶ τοῦ φιλοξένου καὶ φιλεκδικίου χαρακτῆρος τῶν Κορσικανῶν, τῆς ἐξαισίας μνήμης των νὰ ἐνθυμῶνται τὰς εὐεργεσίας καὶ τὰς ὕβρεις καὶ περὶ τῆς ἀκριβείας των νὰ τὰς ἀποδίδωσιν εἰς πρώτην εὐκαιρίαν. Ἐν συντόμῳ, ἡ κυρία Γ . . . ἐγνώριζε τόσον καλῶς τὴν Κορσικὴν καὶ ὠμίλει τόσον καλῶς τὰ ἀργοτικὰ τῆς πατρίδος μου ὥστε ὀλίγον ἔλειψε νὰ τὴν ἐκλάβω ὡς συμπατριώτιδα θέλουσαν νὰ κρύπτῃ τὸ ὄνομά τῆς ἐπὶ τῷ ἀξιεπαίνῳ σκοπῷ νὰ διασκεδάσῃ ἕνα ἄεργον— ἔργον δύσκολον τὸ ὁποῖον μόναι αἱ γυναῖκες ἐπιχειροῦσι παρακινούμεναι συχνάκις ὑπὸ ὀρμεμψύτου ἀγαθότητος ἢ ὑπὸ τῆς περιεργείας, τοῦ ἀμαρτήματος τούτου τὸ ὁποῖον ἀπώλεσε πολλὰς θυγατέρας τῆς Εὐας, μηδ' αὐτῆς τῆς Εὐας ἐξαιρουμένης.

Φοβούμενος μὴ ἐκληφθῶ ὡς εὐτυχῆς ἐραστῆς σπεύδω νὰ παρουσιάσω τὴν κυρίαν Γ . . . εἰς τοὺς ἀναγνώστας τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης.

Ἡ κυρία Γ . . . εἰσῆρχετο εἰς τὴν ἡλικίαν ἐκεῖνην καθ' ἣν κοινῶς λέγεται ὅτι ἡ γυνὴ εἶναι ἀξιοσέβαστος. Ἀρκεῖ νομίζω τοῦτο διὰ νὰ μακρύνω πᾶσαν ὑπόνοιαν περὶ τῆς ἀρετῆς μου, διότι, ἀληθῶς εἰπεῖν, ἔχω ἀκριβῶς τὴν ἀρετὴν τῆς σώφρονος Σωσάννης ἥτις προξενεῖ τὸν θαυμασμόν τῆς ἀνθρωπότητος διότι ἀντέστη γενναίως εἰς τὰς δελεάσεις τῶν δύο ἐβδομηκονταετῶν γέων. Ἄγνοῶ ἐάν κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Δανιὴλ καὶ τοῦ Ναβουχοδονόσορος ἠγάπων τὰς βυτίδας καὶ τὰς λευκάς τρίχας, ἀλλ' ἐπειδὴ πρὸ πολλοῦ ἤδη παρῆλθεν ὁ συρμός, οὐδεὶς πλέον κίνδυνος ὑπάρχει νὰ μείνωτι

μόνοι νέος ἀνὴρ καὶ γραῖα γυνὴ καὶ τάνάπαλιν.

Ἐντούτοις ἡ κυρία Γ . . ., εἰ καὶ εἰς τὸ φθινόπωρον τῆς ἡλικίας, ἦτο ἀκόμη ὥραία— ὥραία ὡς τὰ τελευταῖα ἐκεῖνα φθινοπωρινὰ ἀνθὰ τὰ ὁποία μέλλει μετ' ὀλίγον νὰ μαράνη ἢ πνοῇ τοῦ χειμῶνος καὶ πρέπει νὰ σπεύσωμεν νὰ τὰ δρέψωμεν διὰ νὰ ὀσφρανθῶμεν τὸ μῦρον, διότι πᾶσα ὠρα βραδύτητος εἶναι θανάσιμος, καὶ ἀφίνει εἰς τὴν καρδίαν λύπην αἰωνίαν!

Τὸ ἀνάστημά τῆς διετῆρει ὅλην τὴν εὐκαμψίαν καὶ ὁ βηματισμὸς τῆς δὲν κατεμαρτύρει ὅτι τὰ ἔτη διῆλθον τεσσαρακοντάκις ἐπ' αὐτῆς. Εἶχεν ἀκόμη ὄλου τοὺς ὀδόντας τῆς— ἐκτὸς ἐάν ἦσαν ψευδεῖς, ὅπερ δὲν ἔλαβα τὸν κόπον νὰ ἐρευνησω,— καὶ ἡ καλῶς ἐμπεπορημένα ἐσθῆς τις ἐσχεδίαζε τὸ ὥραϊον εἰσέτι στηθός τις, ἐκτὸς ἐάν ὑποθέσωμεν ὅτι ὁ βάμβοξ, τοῦ ὁποίου κάμνουσι κατάχρησιν αἱ ὥραϊκι τῆς σήμερον, συνετέλει εἰς τὴν ὥραιότητα ταύτην.

(Ἀκολουθεῖ).

ΑΛΦΡΕΔΟΣ ΜΕΛΕΚ.

ΠΕΡΙ ΝΙΑΟΥΣΤΗΣ.

ΤΟ ΠΡΟΑΝΑΚΡΟΥΣΜΑ.

Περὶ Νιαούστης! Ἡ ὡς ἐάν ἔλεγέ τις περὶ ἀηδίας τῶν ἀηδιῶν! . .

Καὶ ὅμως, καλοὶ μου ἀναγνώσταί, σὰς δίδω, κατὰ τὸ παρὰ ταῖς ἐξηγουεῖσιν κοινωνίαις τανῶν ἐπικρατοῦν ἔθος, parole d' honneur ὅτι οὐδαμῶς περὶ τούτου πρόκειται. Τί καλόν, ὁμολογήσατε, νὰ ἦναι τις εὐγενῆς, καὶ πόσον ἔχει τὸ ἵπποτικόν τὸ νὰ δίδῃ τις τὸν λόγον τῆς τιμῆς! Ἐν τούτοις δὲν λείπουν φθονεροὶ καὶ κακοῖθεις ἄνθρωποι, οἵτινες, θέλοντες νὰ κακολογήσωσι καὶ τὴν ὥραιότεραν καὶ πολυτιμότεραν ταύτην τοῦ ἀνθρώπου ἡθικὴν περιουσίαν, ἰσχυρίζονται ὅτι δῆθεν οἱ ἀρχαιότεροι εὐγενεῖς ἦσαν καὶ καλὰ οἱ περιβολαροὶ καὶ οἱ νεκροθάπται, ὁποῖος ἦτο καὶ ὁ ἐπικατάρτος προπάτωρ ἡμῶν

Ἄδελφοί, προσθέτοντες ἀκόμη καὶ ὅτι ὁ πρῶτος ποιητὴς ἦτο φαρμακοποιός!

Ἄλλὰ... ἔλθωμεν ἐπὶ τὸ προκει-
μενον.

Ναι, δὲν πρόκειται, καλοὶ μου ἀνα-
γνώσται, περὶ τούτου. Πιστεύσατέ με,
ἑρμείου ἀναγνώστριαί, καθόσον παν-
ταχόθεν, ἀρκεῖ νὰ ἔχετε τὴν εὐχαρίστησιν
νὰ ζητήσετε παρ' οἰουδήποτε θελήσετε
πληροφορίας περὶ τοῦ ταπεινοτάτου ὑμῶν
δούλου... — δὲν συγχωροῦν οἱ δημοκρά-
ται τὴν λέξιν — φίλου, δύνασθε νὰ βε-
βαιωθῆτε ὅτι εἰμαι ἀπηλλαγμένος τῆς
κακῆς ἕξεως νὰ ψεύδωμαι, μ' ὄλον ὅτι ἀ-
φόβως δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι τὸ ψεύ-
δος καθ' ἣν ζῶμεν ἐποχὴν κατήντησε σχε-
δὸν συρμός, τόσον μάλιστα εὐρεῖαν τὴν
χρησὶν ἔχων, ὥστε, μὰ τὸν Θεόν, δὲν
ἤθελεν ἀπέχει τις πολὺ τῆς ἀληθείας, ἐάν
ὑπεστήριξε σπουδαίως ὅτι εὐκολώτερον
εἶναι νὰ ἀπαντήσῃ παρὰ τῷ Ἀττικῷ κα-
λαισθητοτάτῳ κόσμῳ ἐρατεινὴν δεσπο-
σύνην ἢ χαριτόβρυτον δέσποιναν, ἀποφα-
σιζούσας ἐν τῇ τρυφερότητι αὐτῶν νὰ μὴ
ἀνέχωνται νὰ ἐπιβαρύνωσι τοὺς τρισολ-
βίους ἀγαθοὺς γονεῖς ἢ φιλότατους συζύ-
γους των δι' ἀνεξαντλήτων ἀξιώσεων
καὶ ἀπαιτήσεων, παρὰ στόμα, εἰς τὸ ὀ-
ποῖον νὰ κερδύεται ἡ ἀλήθεια — δὲν
ἐννοῶ τῶν ἀγίων τὴν ἐφημερίδα, ἥτις
εἶναι ὄντως ὄνομα καὶ πρᾶγμα! — Τού-
λάχιστον δὲν θὰ ἀρνηθῆτε, ἐάν δὲν ἦσθε,
ὡς θέλουσι τινες μουρλοὶ ποιηταὶ νὰ σᾶς
διαβάσωσι, κακεντρεχεῖς, ὅτι παρρη-
ματά μου ποτὲ δὲν εἶδετε, ἀναγγέλλοντα
ὑμῖν τοῦ Μουσταφᾶ πασᾶ, ἐπὶ παραδείγ-
ματι, τὴν ζώγησιν, τὴν εἰς Δαμίαν δι-
κην ἐκρίδων εἰσβολὴν τῶν τουρκαλβανῶν,
τὴν εἰς Πάτρως ἀγκυροβόλησιν Δανικῶν
θωρακωτῶν, ἀποσταλέντων μὲ ἐντολὴν
νὰ τεθῶσι πάραυτα ὑπὸ τὰς διαταγὰς
τῆς ἡμετέρας κυβερνήσεως, καὶ τὰ τοιαῦ-
τα. Λυποῦμαι πολὺ διότι δὲν ἐνθυμοῦμαι
καλῶς — ἔχω ἐλεεινὸν μνημονικόν! δὲν
τὸ κρύπτω. — ἂν ἀφιέρωσά ποῦ ποτε τὴν
ψυχράν ὡς τὸ μάρμαρον καρδίαν μου εἰς
ἑσπέραν τινὰ Εὐάν ὅπως ἐπικαλούμενος
τὴν μαρτυρίαν τῆς δυνήθῃ νὰ διαλύσω ὡς
ἱστὸν ἀράχης πᾶσαν ὑμῶν ὑποψίαν, ἣν
ἐνδέχεται νὰ μοὶ κρύπτετε, ἐκείως καὶ
ἐντίμως θιομολογοῦντι ὅτι, καλῶς ἢ κα-
κῶς σκεπτόμενος ἀδιάφορον, δὲν εἰμαι

ἄπιστος, ὑποψίαν ἄλλως, ἣν οὐδὲν βλέπω
δυνάμενον νὰ δικαιολογήσῃ πλὴν τῆς κα-
κοβουλίας, ἣν ὅμως δὲν δύναμαι βεβαίως
νὰ ἀποδώσω ὑμῖν χωρὶς νὰ κεντήσω λίαν
ἀποτόμως τὴν εὐερέθιστον φιλοτιμίαν σας.
Εἶπον ἄπιστος, καὶ φοβοῦμαι μὴ ἐνθυ-
μήθητε τὸ δηκτικώτατον ἐκεῖνο λόγιον
τοῦ Σαίξπηρ, ὅτι δηλαδὴ μόνον ἡ Ἀγ-
γλία (ζήτημα εἶναι ἂν συμπεριλαμβάναν
εἰς ταύτην καὶ τὴν Ἰρλανδίαν) εἶναι ἄ-
πιστος χῶρα, ἐνθα ναυαγεῖ τὸ δικαίωμα
τῶν λαῶν καὶ ἐμπιζονται καὶ τὰ ἱερώ-
τερα τῶν καθηκόντων... Προλαμβάνω
διὰ τοῦτο νὰ σᾶς διαβεβαιώσω ὅτι δὲν
ἐγεννήθην εἰς τὴν Ἀγγλίαν, οὐδὲ κατ'
ἄλλον τινὰ τρόπον εἰμαι, εἴτε δύναμι
νὰ λέγωμαι Ἀγγλος· καὶ νομιζῶ δὲν θὰ
ἔχετε πλέον κανὲν δίκαιον ἐάν θελήσετε
νὰ με κατατάξετε εἰς τὴν αὐτὴν μὲ τοὺς
φλεγματικούς συμπατριώτας τοῦ Βύρω-
νος κατηγορίαν· ἔπειτα, ὡς εἶπωμεν μίαν
πικρὰν ἀλήθειαν, ὁ Σαίξπηρ ἐν ὄλῳ αὐ-
τοῦ τῷ μεγαλείῳ ἐξ ἄπαντος πρέπει νὰ
ἦτο πολὺ ἀχάριστος ἄνθρωπος διὰ νὰ
συκοφαντῇ οὕτω ἀναισχύντως τὴν πατρί-
δα του. Ἡ Ἀγγλία δὲν εἶναι καθόλου
μάλιστα ἄπιστος. Ἀποδείξεις τρυφωτάτη
ὅτι σήμερον οἱ διπλωμάται τῆς νύκτας
ἑλας ὡς ἄγιορεῖται ἀγρυπνοῦσι καὶ ἡμέ-
ρας ὀλοκλήρου· ὡς ἄλλοι ἰσοκράται ἀπι-
τοῦσιν ὅπως κατωρθώσωσι νὰ ἐγκατα-
στήσωσιν ἡμᾶς εἰς τὴν Κωνσταντινου-
πολιν.

Ἄλλ' ἵνα μὴ καταχρησθῶ τῆς ἀγαθῆς
ὑμῶν ὑπομονῆς, ἀξίεραστοὶ ἀναγνώστριαί
μου, διὰ φλυαριῶν, ὡς ὁ ἐν μακαρίᾳ τῇ
λήξει "Θ***" τὴν τῶν ἐαυτοῦ συνδρο-
μητῶν, (εἰς οὐ ὅμως τὸν συντάκτην, καθὸ
ὑπέργηρων, ἴσως ἦτο ἐπιτετραμμένον, ἢ
κυριολεκτικώτερον εἰπεῖν, συγγωστῶν τοῦ-
το, ἐφ' ὅσον, ὡς πρὸ αἰώνων σοφός τις
παρετήρησε, « τῶν πρεσβυτῶν τὸ ληρεῖν
(ἴδιον) ») σπεύδω νὰ διαβεβαιώσω ὑμᾶς ὅτι
προτίθεμαι νὰ ἐποποιήσω ὀλίγου τινός
ζεύγους, περὶ τὰ τέλη ἀκμάσαντος, ὡς
ἤθελον εἰπεῖν ἐκ τῶν βιογράφων οἱ δοκι-
μώτεροι, τοῦ 15' αἰῶνος ἐν τῇ εἰρημένῃ
τῆς Μακεδονίας πόλει, τῇ Νιασοστῇ,
τοὺς ἱπποτικωτάτους καὶ ῥομαντικωτά-
τους ἔρωτας, οἵτινες, ὡς πιστεύω, δὲν
ἤθελε τρέχει τις ἴσως σπουδαῖον κίνδυ-
νον γὰ εἰπῆ ἐκ προκαταβολῆς ὅτι παρήλ-

λασον τῶν τοῦ Ἰνάλδου καὶ τῆς Ἀρμίδης
κατὰ τοῦτο, καθόσον τοὺς πτωχοὺς ἡ-
ρωᾶς μου δὲν ἐκόσμουσαν κατὰ δυστυχίαν
μόνον διπλωματικὰ φανοῦται ἢ ἐπανα-
στατικὰ ὑπογένεια, οὐδ' οὐρὰ κερκοπι-
θήκου, ὅπως ἐκείνους καὶ ὅπως σήμερον
χάρης τῷ εὐρωπαϊκῷ πολιτισμῷ καὶ δό-
ξᾳ τῷ ἐλευθερίῳ ἡμῶν βαλαντίῳ καὶ
παρ' ἡμῖν ἐπικρατεῖ συρμός. Ἐννοεῖται
δὲ πάντοτε ὅτι θὰ καταβάλλω πᾶσαν ἐφι-
κτὴν προσπάθειαν ὅπως καταστήσω τὴν
ἐποποιίαν ταύτην ἀριστοῦργημα τῶν νεω-
τέρων χρόνων ἢ τοῦλάχιστον ἐνάμιλλον
πρὸς τὰ ἐκ τῶν δαιμονίων γραφίδων τῆς...
τῆς... — θὰ τὸ εἴπω· δὲν ἔχω ἀφορ-
μὰς νὰ διστάζω — τῆς Σάνδης καὶ τοῦ
Πῶλ-Δέ-Κῶκ ἐξεληθόντα ἀθάνατα ῥομάν-
τσα.

Ὁπαδὸς ἐγὼ, καλαὶ μου φίλοι, τοῦ
ῥομαντισμοῦ, θερμὸς, ὅσον αἱ εὐαίσθητοι
καρδίαι τῶν πλειστων τοῦ συνταγματι-
κοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος δημοσιογρά-
φων, δταν πρόκηται νὰ φιλοτεχνήσωσι
τοὺς περὶ πατριωτισμοῦ πυρῶδες δικα-
νικούς των, καὶ πιστὸς ὡς ὁ σίδηρος εἰς
τὸν μαγνήτην, ἀποστρέφομαι ἐξ Ἰσοῦ μὲ
ὑμᾶς τοὺς ἀφορήτους Ζωχαδιακοὺς ἐκεί-
νους, οἵτινες ἔχουσι τὴν μωρίαν, τὴν θρα-
σύτητα καὶ ἀναίδειαν ἀκόμη, ἂν θέλετε,
νὰ κἀθηνται νὰ σᾶς ἡμιλώσιν ὡς κρονό-
ληρα γερόντια περὶ τῶν γελοίων τριαδι-
κῶν κανόνων τοῦ Πυθαγόρου, Ἀδικένα,
Μασαχάλα, Γουίτου Μπονάτου καὶ Δάμ-
βαν καὶ νὰ σᾶς ἀναπτύξωσι τὰς παιδα-
ριώδεις περὶ κοσμογονίας, ἀθανασίας ψυ-
χῆς καὶ τῶν παρομοίων φιλοσοφικὰς θεω-
ρίας τοῦ Λεῖζνιτίου, Καντίου, Ἐγγέλου καὶ
πάσης τῆς λοιπῆς σχολαστικῆς χορείας,
περὶ πραγμάτων δηλονότι, τὰ ὅποια ὄχι
μόνον οὐδὲν ἔχουσι δι' ὑμᾶς τὸ ἐνδιαφέρον,
ἀλλὰ καὶ σᾶς ζημιούσι μάλιστα μεγάλως,
διότι ἐκβιάζουσιν ὑμᾶς, διὰ νὰ εἴπω οὐ-
τω, μετὰ τοῦ βαρβαροτέρου τρόπου νὰ
ἀκούετε τὰς ἐρεσχελίας των ὅπως κατα-
τρίψετε οὕτω τὸν πολύτιμον καιρὸν σας
ἀνευ οὐδενὸς σκοποῦ ἢ πρακτικῆς τινος
ὠφελείας. Σήμερον μετὰ μαθηματικῆς ἀ-
κριβείας ἀπεδείχθη ὅτι ὅστις δὲν γράφει
περὶ ἔρωτος ἢ ὑποθέσεως τέλος πάντων,
εἰς τὴν ὁποίαν νὰ ἔχη νὰ δίδῃ καὶ νὰ
παίρῃ ὁ ἔρωσ μεθ' ὅλων τῶν παρεπομέ-
νων αὐτοῦ, ἀναντιρρήτως πρέπει νὰ ἦναι

τοῦλάχιστον δεκάκις βλάξ καὶ ἑκατοντά-
κις ἀδιάκριτος, ἀφοῦ δὲν ἔμαθεν ἀκόμη
νὰ συμμορφῶνται πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς ἐ-
ποχῆς. Εἰς τὸν κολοφῶνα σήμερον ἐλη-
λακότες τοῦ πολιτισμοῦ ὅπως ἀποτρέ-
ψωμεν τὴν φιλόκαλον καὶ πνευματώδη
νεολαίαν ἀναγνώσεως μυθιστοριῶν, ὡς ἐκ
φθόνου βεβαίως ὁ ἄλλως τε πολὺς Χαν-
τσερῆς φαντασιοπληκτογραφήματα γνω-
ματεύει νὰ καλῶμεν, καὶ ἐρωτικῶν
διηγημάτων, εἶναι τὸ αὐτὸ ὡς ἐάν ἐλέ-
γομεν εἰς ἕνα κατάδικον νὰ μὴ ἀσπασθῇ
τὴν χεῖρα τοῦ ἐλευθερωτοῦ του ἢ εἰς τὸν
ναύτην νὰ μὴ χαίρῃ ἀπολαύων μετὰ τρι-
κυμιώδεις νύκτας αὐγῆς ὠραίας ἢ εἰς τὸν
ἐξόριστον νὰ μὴ ἀγαπᾷ τὴν πατρίδα του.
Κατ' ἐμὲ μάλιστα εἶναι ἔγκλημα καὶ
ἔγκλημα ἴσως καθοσιώσεως νὰ προσφέρῃ
τις σήμερον κατὰ τὸν αἰῶνα αὐτόν, πρὸς
Θεοῦ, τῆς προόδου καὶ τῶν φώτων εἰς
βαδινὴν ἀναγνώστριαν ἢ χαριέστατον ἀνα-
γνώστην πνευματικὸν ἐπιδόρπιον στε-
ρούμενον τῆς ιδιότητος τοῦ νὰ τέρπῃ αὐ-
τοὺς καὶ ἐξεγείρῃ ἐν τῇ κλίνῃ τὴν σφρι-
γῶσαν φαντασίαν των πρὸς ὄνειρα εὐάρε-
στα καὶ εὐδαίμονα. Ἡ, ὅπως καταστή-
σωμεν καταληπτότερον τὸ πρᾶγμα, ἐρω-
τῶμεν εἶναι ποτε δυνατόν εἶνα τῆς No-
bility ἐν μέσοις κυνικοῖς καύμασι νὰ ζήσῃ
καὶ μίαν μόναν ἡμέραν ἐάν τῇ ἀπαγορεύσει
νὰ τιμήσῃ περὶ τὸ ἐσπέρας διὰ τῆς ζω-
γόνου παρουσίας τῆς τὴν πλήρη, τις οἶδε
πλέον πόσον, γλυκεῶν ἀναμνήσεων πλα-
τεῖαν, φέρ' εἰπεῖν, τοῦ συντάγματος, διὰ
νὰ διασκεδάσῃ τὴν μελαγχολίαν τῆς μὲ
μὲ εἶνα κομμάτι Ὁπερας, νὰ δροσίσῃ τὸν
λεπτοφυὴ στόμαχόν τῆς μὲ κανὲν παγω-
τόν, πρὸ πάντων κρέμας, καὶ ἐν παρόδῳ
νὰ ἀνταλλάξῃ μὲ τὸν φίλον τῆς καρδίας
τῆς καὶ ἐν ἡ δύο σύντομα μὲν ἀλλὰ πο-
λυσελίδους τόμους Παρισινῶν Δραμά-
των δι' αὐτοῦ ἀπαγγέλλοντα βλέμματα ;
Τὴν ἐπαύριον ἔσο βεβαιότατος ὅτι θὰ τὴν
ἀκούσης νὰ σοῦ μουρμουρίζῃ μὲ φωνὴν
σχεδὸν νεκρὰν ὅτι αἰσθάνεται, φεῦ, τὴν
ψυχὴν τῆς ἀναβάσαν μέχρι... τῶν μυ-
κτῆρων τῆς! Ἡ μὴ εἶναι εὐκολον καὶ ἀνε-
πισφαλὲς νὰ περιορίσῃς αὐτὴν ἀπὸ τοῦ νὰ
φοιτᾷ ἐν χειμῶνι καθ' ἐκάστην ἐσπέραν εἰς
τὰ Ἰταλικά μελοδράματα ; Οἱ ἀποπειρα-
θέντες νὰ ἐφαρμόσωσιν ἐπὶ τῶν ἀσθενῶν
τούτων πλασμάτων τοιοῦτον περιορισμὸν

δύνανται νὰ ὁμολογήσωσι πόσον οἰκτρῶς εὐρέθησαν ἠπατημένοι, ἀναγκασθέντες νὰ προκαλέσωσιν ἀμέσως ἱατροσυμβούλιον ὅπως ἀποφανθῇ περὶ τῆς βρῆως πασχούσης συζύγου ἢ θυγατρὸς των ἀπὸ τὸ στήθος, (πάντοτε ἀπὸ τὸ στήθος!) ὅπερ καὶ ὄντως διαγνώσαν ὅτι οἱ πνεύμονες τῆς ἀβρῶστου ἔχρηζον ἐνισχύσεως, ἐγνωμοδότησαν ὅτι αὕτη δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ μόνον δι' εἰσπνοῆς ἀέρος θεατρικοῦ καὶ ἐὰν ἤθελον ἐπιδείξει εἰς τὸ θέατρον τοὺς μαρμαρωποὺς βραχίονας καὶ ὤμους των γυμνοῦς! Ἀπαραλλάκτως λοιπὸν, ἵνα δώσωμεν πέρας εἰς τὰ ἄλλως τε ἀπέραντα παραδείγματα, καὶ δι' ἡμᾶς τὴν νεολαίαν τῆς προόδου δὲν εἶναι τόσο φρόνιμον νὰ θέλωσι νὰ μᾶς καθυστερήσωσι τῆς εὐχαριστήσεως, ἣν ἔχομεν καὶ νὰ ἀναγινώσκωμεν πᾶν ὅ,τι καθυστερεῖ μόνον τὴν φαντασίαν καὶ πᾶν ὅ,τι τέρπει μόνον τὴν καρδίαν μας. Καὶ ὅμως οἱ ἄφρονες ζωαδιακοὶ δὲν θέλουσι καὶ καλὰ νὰ ἐννοήσωσι τοῦτο. Καὶ ἡμεῖς λοιπὸν ἀφίνομεν τοὺς χονδροκεφάλους τούτους μετὰ περιφρονησεως εἰς τὰς ἐσκωριασμένας ἰδέας καὶ ὀπισθοδρομικὰς τάσεις των, αἵτινες φύσει, φαίνεται, ἐνεφυτεύθησαν εἰς τὰ ἀναίσθητα καὶ ἐντελῶς ἀκατέργαστα ταῦτα μάρμαρα, τὰ ὅποια ἴσως μόνον ὡς πλάκες τὸ πολὺ δύνανται νὰ χρησιμεύσωσιν, ἀλλὰ καὶ τότε τορευόμενα καὶ καλλιτεχνούμενα διὰ τῆς ἀργυρᾶς σφύρας καὶ χρυσῆς ξοῖδος τοῦ ῥομαντισμοῦ, ὅπως καλύψωσι τοὺς ἀγίους τάφους τῶν ὑπὲρ ἔρωτος καθ' ἐκάστην μαρτυρούντων πρὸς δόξαν καὶ καύχημα τοῦ χρυσοῦ αἰῶνος τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς εὐαισθησίας!...

Ἀλλὰ τότε, θὰ ἐρωτήσετε καὶ δικαίως, διατί ἔδωκα τοιοῦτον τίτλον εἰς τὴν διατριβὴν μου αὐτήν.

Ὀμνύω θέτων μ' εὐλάβειαν Ῥώσσοι τὴν χεῖρά μου ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ εὐαγγελίου, ἢ, ἐὰν ἔχω ἐρωμένην, διότι, ἐπαναλαμβάνω, τὸ μνημονικὸν δὲν με βοηθεῖ καθόλου, ἐπὶ τῶν ὠραίων πλοκάμων τῆς, ὅτι δὲν ἔκαμα τοῦτο, χαριτρόβρυτοι ἀναγνώστριαί μου, μὲ πρόθεσιν νὰ σᾶς δολιευθῶ. Θεὸς φυλάξοι! Ἄχ! Δυστυχῶς, δεσποσύναι μου, δὲν ἔχω πνεῦμα ἐξ ἐκείνων, ἅπερ καθιστῶσιν ἕνα νέον ἐπιζήτητον εἰς τὰς ἐκ τῶν ἀγγέλων ὑμῶν ἀποτελουμένας συγναστροφάς· καὶ τοῦτο, ὁμολογῶ, καθ'

ὑπερβολὴν μὲ θλίβει! Γιαρηγοροῦμαι ὅμως κατ' εὐτυχίαν ἀφ' ἐτέρου, διότι αἰσθάνομαι ὅτι δὲν μοῦ λείπει τοῦλάχιστον καὶ νοῦς, ὅσοι ἀναγκαιοὶ μοι, ὅπως ἀναγνωρίσω καὶ αὐτὸς τοῦτο, καὶ οὕτω τὸ κακόν, ὡς βλέπετε καὶ ὑμεῖς, δὲν εἶναι τόσο μεγάλον, ὅσον ἐκ πρώτης ὄψεως φαίνεται ἐν τοσοῦτῳ δὲν ἔχετε νὰ φοβηθῆτε ἀναμφιλέκτως μὴ τὸ μακρόν μου τοῦτο προοίμιον σᾶς ῥίπτω ὡς δέλεαρ προσκεκολλημένον ἐπὶ τοῦ ἀγκίστρου μου ὅπως συλλάβω ἀσφαλῶς τὰς εὐτραπέλους ὑμᾶς ἐγγέλεις καὶ σᾶς σύρω διὰ τῆς βίας ὡς ἀγωγιάτης τὰς δυσπεθεῖς ἡμιόνους του κατόπι σχολαστικῆς τινοῦ διατριβῆς μου. Τόσην δὲ ἀνατροφήν — τί διάβολο! — δὲν εἶναι δυνατόν νὰ μὴ ἔχω, καὶ πιστεύω ὅτι καὶ ὑμεῖς ποτὲ δὲν μὲ ὑποθέτετε τόσο βάρβαρον, ὥστε νὰ μὴ συναισθανθῶ ὅτι προφανῶς ἴθελαι ἀδικήσει καὶ ὑμᾶς καὶ ἐμαυτὸν πολὺ, ἐὰν εἶχον ἐν ὑπερμεσοῦντι τῷ 19 αἰῶνι πεποιθήσιν, εἴτε ἰδέαν περὶ τῆς jeunesse, εἰς ἣν ἔχω τὴν τιμὴν καὶ αὐτὸς νὰ ἀνήκω, ὅτι ἔχει ἀνάγκην διὰ τοιούτων τεχνασμάτων νὰ τὴν ἀφαρπάσῃ τις, ὅπως τὰ ζητήματα οἱ ὑπουργικοὶ ῥήτορες ἐν ταῖς Βουλαῖς ἰδίως τῆς Ἑλλάδος καὶ Ἰταλίας.

Ἐκαμα τοῦτο, περιπόθητοί μου ἀναγνώσταί, ἀπὸ μίαν ἰδιοτροπίαν, καλὴν κακὴν εἰς ὑμᾶς πλέον ἀπόκειται νὰ κρίνετε. Ἐκαστος ἄνθρωπος, ὡς δὲν ἀγνοεῖτε, ἔχει καὶ τὰς ἰδιοτροπίας του, αἵτινες ὅμως κατὰ τὸ Συνταγματικόν, μοι φαίνεται, δίκαιον τῆς Ἑλλάδος, εἶναι σεβασταὶ εἰς πάντας. Μάλιστα, ἂν θέλετε, παραδοξότερας εἶχον οἱ μεγαλείτεροι τοῦ κόσμου ἄνθρωποι. Τὶς ἀγνοεῖ λόγου χάριν τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου τὴν ἰδιοτροπίαν, ἣν εἶχε νὰ φρονῇ ὅτι, ἐὰν δὲν ἦτο ὁποῖος ἦτο, καλλιτέρα εὐτυχία δι' αὐτὸν ἦθελαι εἶσθαι νὰ κατοικῇ εἰς μέγαν πύθον, νὰ κυλίσται εἰς τοὺς δρόμους καὶ νὰ τρέφεται ἐκ δειπνῶν τῆς Ἑκάτης, ὡς ὁ Διογένης, ἢ ἣν εἶχεν ὁ Καίσαρ νὰ πιστεύῃ ὅτι ὀλόκληρον τῶν Θεῶν τὸ σωματεῖον ἤθελε καταβῆ ἐν μεγάλῃ στολῇ ἐξ Οὐρανοῦ ἵνα μεταφέρωσιν αὐτὸν εἰς τὰς ἀθανάτους κατοικίας των συμπάρεδρον, ὅπως εἶχε διατάξει τὸν Βιργίλιον νὰ διασαλπίσῃ διὰ τῆς Αἰνείδος του εἰς τὴν Ῥώμην; Ὁ Μ. Ναπολέον πάλιν, ἐξόριστος ἐν τῇ Ἀγίᾳ Ἐλένη ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τοῦ θανάτου του.

quot capitulum vivunt,

ἐξήραζε πλήρη βεβαιότητα ὅτι, ἐὰν ἔζη, ἤθελε κατορθώσει ἐντὸς ἐνὸς τοῦ πολὺ ἔτους νὰ συλλάβῃ διὰ τῶν πτεριστήρων τῶν μεγάλων ὑποδημάτων του ὡς δι' ἀρπάγης καὶ αὐτὴν τὴν Σελήνην, ἣν καὶ καθελκύων πρὸς τὴν γῆν ἤθελε καταστήσει ἐπαρχίαν τῆς Γαλλίας. Ὁ Ταλλεϋράνδος ὡχρία καὶ ἔτριψε σύσσωμος ἅμα ἤκουε προφερομένην τὴν λέξιν «θάνατος.» Ὁ περικλεέστατος τῶν Γάλλων μεταφυσικῶν Μαλεμβράχιος ἰσχυρίζετο ὅτι ἀπὸ τῆς βίβλος του ἐκρέματο σκέλος ἐκτομίου κριοῦ, καθ' οὗ καὶ ἐπὶ πολλὰ ἔτη παρεπονείτο ὅτι ἐξέδιδεν ἀφόρητον ἀποφορὰν καὶ ὅτι τὸν ἐβάρυνεν ὑπερβολικῶς. Τοῦ διασήμεου Γολδσμὶθ τὸν «Vicar of Wakefield» ὀρείλομεν εἰς τὸν γενναῖον οἶνον τῆς Μαδεῖρας, ἄνευ τοῦ ὁποῦ ἴσως δὲν ἤθελε κληρονομήσει ἡμῖν τοιαύτην πολύτιμον περιουσίαν. Ὁ περίφημος Ἀκφονταῖνος πάντοτε ἐξερχόμενος ἐλησμονεῖ ἢ ἐν ὑπόδημα ἢ τὸν πῖλόν του ἢ ἄλλο φέρεμα ἢ ἐφόρει αὐτὸ ἀνεστραμμένον. Ἡ περιβόητος madame Στάελ, συνδιαλεγόμενη, ἐὰν δὲν ἐσφραγεν εἰς τοὺς δακτύλους τῆς ἄνθος, χαρτίον ἢ κλάδον, οὐδὲ λέξιν ἐδύνατο νὰ ἀρθρώσῃ. Ὁ καρδιναλῖος Ριχελιεύς ἐπίστευσεν ὅτι ἦτο ἵππος καὶ ἔτρεχε τετραποδῆδόν ἐν τῷ κοιτῶνί του χρεμετίζων καὶ λακτίζων τοὺς ἀτυχεῖς ὑπηρέτας του. Ὁ μουσικὸς Γλουκ ἐὰν δὲν εἶχε νὰ τσοῦξῃ καμπανίτην, δὲν ἐδύνατο ἔχει νὰ τονίσῃ τὰς συμφωνίας του ἀλλ' οὐδὲ δύο νόταις νὰ συνδυάσῃ. Νεανίαι τινὲς ἔχουσι τὴν ἰδιοτροπίαν πάλιν νὰ προσκολλῶνται ὡς ἀκανθαὶ εἰς τὰ κράσπεδα τῶν φορεμάτων τῶν *prima-don* ὅπως σύρωνται κατόπιν αὐτῶν δίκην σκυβάλων. Ἐτερός τις *arbiter elegantiarum* τῆς Κεκροπίας, ὅπως εὐλόγως αἰμελαγχρηναὶ καλοῦσιν αὐτὸν, ἔχει ἄλλην ἰδιοτροπίαν, νὰ συσταίνῃ ἐαυτὸν διὰ Καζαμιῶν ὅτι εἶναι πλούσιος, κομψὸς καὶ χαριτόβρυτος, ὅτι φοιτᾷ τακτικώτατα εἰς τὰ Σολωνεῖα, ἐνθα κατὰ προτίμησιν *goumâre* μόνον *londres*, ἐνῶ ἐποπτεύει τὸν ἀστερόεντα Οὐρανὸν, καὶ τέλος ὅτι ἅμα ἴδῃ τινὰ ἀπειροκάλως ἐνδεδυμένον φοβούμενος μὴ τὸν πιάσῃ τὰ *yeux*, ξεκουμβώνει τὸ λευκὸν γελέκιόν του!

Πλὴν ἀνωφελὲς νὰ ἀπαριθμήσω τὰς ἰδιοτροπίας ἢ ἀδυναμίας, ὅπως ἐγκρίνετε, τοῦ κόσμου, αἵτινες εἶναι

ὅπως ὁ Ὁράτιος θέλει τὰς ὀρέξεις ἢ μᾶλλον ἀναριθμητοὶ ὡς τοῦ Ἀβραάμ οἱ ἀπόγονοι. Τέλος πάντων ἀρκεῖ ὅτι πάντες ἔχουσι τὰς ἰδιοτροπίας των. Τί παρᾶξενον λοιπὸν ἐὰν καὶ ἐγὼ ἐν τῇ ταπεινότητί μου ἔχω τὴν ἰδιοτροπίαν πάντοτε ὑσάκεις γράφω νὰ μὴ εὐχαριστοῦμαι νὰ ἀνταποκριθῇ ἢ ὑπόθεσις πρὸς τὸν τίτλον;

Ἀλλὰ διὰ νὰ τελειώσω πλέον καὶ ἐγὼ, ἠσυχάσετε δὲ καὶ ὑμεῖς, καλοὶ μου ἀναγνώσταί, σᾶς διαβεβαίω ὅτι ἀληθῶς κατ' οὐσίαν δὲν πρόκειται παντελῶς περὶ Νιαούστης. Προτίθεμαι διὰ τῆς διατριβῆς μου ταύτης νὰ ἐκτραγωδήσω τοὺς ἔρωτας τοῦ ὠραίου μου ζεύγους, τοῦ ὁποῦ ἑνόμισα δίκαιον νὰ ἀπαθανάτισω οὕτω εἰς τὰς ἐπερχομένας γενεὰς τὰ ὀνόματα, καὶ τὰς θλιβερὰς αὐτοῦ περιπετείας, αἵτινες εἰς τόσῳ τραγικὴν ἀπολήγουσι τέλος, ὥστε εἶμαι ὑπερβεβαίως ὅτι καὶ αὐτῶν τῶν τίγρεων ἤθελον σφοδρῶς συγκινήσει τὰς καρδίας, ἐὰν ἐδύνατο νὰ ἀναγνώτωσι τὴν ἐποποιίαν μου ταύτην.

Ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ πρᾶγμα ἀναφέρεται, ἢ, ὅπως οἱ τραγωδοποιοὶ ἤθελον εἶπει, ἢ σκηνὴ παρίσταται, ἐν τῇ εἰρημένῃ τῆς Μακεδονίας πόλει, ἐν τῇ Νιαούστῃ, ἐθεώρησα λίαν ἐπάναγκες πρὶν ἢ ἐπιληθῶ τῆς ἐποποιίας νὰ φιλοδώρησω *μποναμὰ* διὰ τὸ νέον ἔτος εἰς τοὺς ἀναγνώστας καὶ ἀναγνώστριάς τῆς «Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης» περιγραφὴν τινὰ τῆς πόλεως ταύτης, πρὸς ἣν στενότατα ἐκείνη συνδέεται καὶ ἥτις ἔσται σύντομος μὲν (διότι, ἐννοεῖται, ἀξιώσεις φιλολογικὰς δὲν ἔχομεν τὸ παράπαν ἐπ' αὐτῆς), ἀλλὰ μνηδαμῶς τῆς ἐφικτῆς καὶ ἐπιδομένης ἀκριβεῖς ἀπολειπομένη, ἐπικαλοῦμαι τὴν ἐπιεικῆ ὑπομονὴν ὑμῶν, ἐὰν σᾶς ἐνοχλῶ ἐπιμένων νὰ συστήσω ὑμῖν θερμῶς νὰ μὲ παρακολουθήσετε μετὰ προσοχῆς εἰς τὴν σκιαγράφειν τῆς Νιαούστης, ἄνευ τῆς ὁποίας, ἐπαναλαμβάνω, ἀποβαίνει ἐντελῶς ἀκατάληπτος ἢ πρκακολουθήσουσα ὠραιοτάτη καὶ τερπνοτάτη ἡμετέρα *ρομάντσα*.

A.

Ἡ Νάουσα ἢ Νιαούστα [ἴσως ἀρχ. Κίτιον], πόλις τῆς Μακεδονίας, 13 ὥρας ἀπέχουσα τῆς Θεσσαλονίκης, πιθανολο-

γείται ότι πάλαι κατακίθη υπό των Βρυγών, οίτινες κατὰ Θουκυδίδην είχαν εκδιωχθῆ υπό τοῦ Καράνου. Ὁ Guillaume Vaudoucourt θέτει ἐνταῦθα βωμαϊκὴν τινα πόλιν Scrlum.

Ἡ Νιάουστα κατὰ τὸ ἄ ἔτος τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1821 κατεστράφη ἐκ θεμελίων. Ὡστε ἀπὸ 47 ἡδὴ ἐτῶν μόνις χρονολογεῖ τὴν νέαν αὐτῆς ὑπαρξιν.

Ἰδρυμένη ἐπὶ τῆς μεσημβρινῆς τοῦ ὄρους Βερμίου [κοινῶς Ντούρλια] πλευρᾷ διαβρέχεται ὑπὸ ἀφθόνων ὑδάτων, προερχομένων ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ Ἀράπισσα, ὅστις λαμβάνει τὴν πηγὴν του πρὸς δυσμὰς εἰς 1/4 τῆς ὥρας ἐντεῦθεν ἀπόστασιν ἐντὸς φάραγγός τινος μαγευτικωτάτης, ἥτις ἐν θέρει χρησιμεύει τοῖς Ναουσαίοις καὶ ὡς λαμπροτέρα ἐξοχή. Τὸ ὕψος τῆς εἶναι 104 μέτρα ὑπεράνω τῆς πεδιάδος. Ἡ κατακαλύπτουσα αὐτὴν ἀληθῶς λαμπρὰ βλάστησις καθιστᾷ τὴν τοποθεσίαν τῆς τερπιωτάτην. Ἡ πόλις νομίζει ὅτι εἶναι πελώριός τις κήπος, ὑπὸ τοῦ ὁποῦ τὴν ἀφθονον καὶ ἐπιχαριν βλάστησιν ἐπισκιάζονται αἱ οἰκίαι τῆς· καὶ ὁμοίως εἶναι νοσώδης. Ἀναντιρρήτως αἰτία τούτου εἶναι οἱ ἀπειροὶ ἐκ τοῦ εἰρημένου ποταμοῦ διακλαδούμενοι ῥύακες, οἵτινες, διαρρέοντες αὐτὴν κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν τῶν κατοίκων ἐκθέτουν αὐτοὺς εἰς τὰς νοσηρὰς τῆς ὑγρασίας ἐπιβροχᾶς. Αἱ ἀναδιδόμεναι ἀφ' ἐτέρου ἐκ τοῦ ὑπερκειμένου αὐτῆς ὄρους παγετώδεις αὔραι, αἵτινες φέρουσι μεθ' ἑαυτῶν ἐν τῇ πόλει ἄλλα σπέρματα ἐπικινδύνων νοσημάτων, οὐχ ἥττον βεβαίως γίνονται παραίτια τῆς νοσηρᾶς τῆς πόλεως καταστάσεως. Οἱ δρόμοι ὡσαύτως, οἵτινες εἶναι ἀτραποὶ σκιερὰ, βριθοῦσιν ἀκαθαρσιῶν, ὡς πανταχοῦ τῆς Τουρκίας συμβαίνει. Ἐν τούτοις οὐδὲν παρακωλύει τὸ ὄραϊον τῆς Ναούσης φύλον τοῦ νὰ διατηρῆ καλλονὴν, λευκότητα καὶ λεπτοφυΐαν οὐχὶ τόσοσὺν συνήθη εἰς τὰ μεσημβρινὰ ταῦτα τῆς Μακεδονίας κλίματα. Καλλιγνώμονές τινες (coppaisseurs) θέλοντες νὰ ἐξηγήσωσι τὴν αἰτίαν τοῦ φυσιολογικοῦ τούτου φαινομένου ἀποδίδουσιν αὐτὴν εἰς τὴν πληθώραν, οὕτως εἶπεν, τῶν ὑδάτων· ἀλλὰ τότε εὐλόγως ἐρωτῶσι τινές, διατί εἰς Βοδενὰ [ἀρχ. Ἐδέσσαν], ἔνθα πολὺ ἀφθονώτερα ὑπάρ-

χοῦσι ταῦτα, αἱ γυναῖκες εἶναι τόσοσὺν δυσσείδεις, ὥστε κίνδυνος μὴ ἀφρημένοις τις εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν ταξινόμησιν τῶν γενῶν καὶ εἰδῶν τῶν ζώων τοῦ κόσμου φυσιοδίφης ἐκ πρώτης ὄψεως ὑπολάβῃ αὐτὰς «κυνοπιθικούς» ἢ τοῦλάχιστον εἶδος τι τούτων νέον καὶ ὅλως ἀγνωστον τῇ Ζωολογικῇ ἐπιστήμῃ. Ἄλλοι πάλιν λύουσιν ἡμῖν τὴν γεννωμένην ταύτην ἀπορίαν, ἰσχυρίζόμενοι ὅτι ἡ αἰτία ἐγκτεται μᾶλλον εἰς τὴν ποιότητα παρὰ ποσότητα τῶν ὑδάτων, ἅπερ γλυκερὰ καὶ διαυγῆ ἐνταῦθα, ἐν ἐκείνῳ εἶναι ὑφαλμα καὶ ἐλώδη. Ἡ γνώμη αὕτη φαίνεται καὶ ἡμῖν τῶ ὄντι πιθανωτέρα. Νομίζομεν ὁμοίως δίκαιον καὶ καθήκον ἡμῶν νὰ διαμαρτυρηθῶμεν ἐντόνως ἐνώπιον σύμπαντος τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου κατὰ τῶν βαρβάρων ἐκείνων, οἵτινες θέλουσι νὰ παραβάλωσι πρὸς κυνοπιθικούς τὰς ἀξιοτάτους τῶν Βοδενῶν ἡμετέρας συμπατριωτίσας, συκοφαντοῦντες αὐτὰς οὕτω κακοήθως...

Ὁ οἶνος τῆς Ναούσης, τοῦ ὁποῦ σημαντικὴ γίνεται ἐξαγωγή, ἰδίως εἰς Κωνσταντινούπολιν, φημίζεται ὡς εἰς τῶν ἐξαιρετωτέρων τῆς Τουρκίας. Γράσσκων προσκτᾶται ὁσμὴν καὶ γεῦσιν εὐχρεστοτάτην. Ὁ οἶνος τῆς Νιαούσης μὲ ἀλλὰς λέξεις διὰ τὴν Τουρκίαν εἶναι ὅτι ὁ τοῦ Bordeaux ἢ τῆς Bourgogne διὰ τὴν Γαλλίαν. Ἡ τῶν δημοτριακῶν καρπῶν παραγωγή τόσοσὺν μετρία, ὥστε μόνις εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ τόπου ἀποβαίνει ἐπαρκῆς. Ἀλλ' ὡς πρὸς ἀποζημίωσιν τὸ ἔδαφος παρέχει μεγάλην ποσότητα ὀπώρας. Ἡ βιομηχανία παχέος τινός ἐριούχου, παρεμφεροῦς πρὸς τὸν ἀμπᾶν, ὅπερ ἐχωρῶς σαγιάκι καλεῖται, ἀποφέρει πρόσοδον λόγου ἀξίαν. Ἡ καλλιέργεια τῶν συκαμινεῶν καὶ τῶν κουκουλιῶν περὶ πολλοῦ ποιεῖται· ἡ ἐτήσια δὲ πρόσοδος ἢ ἐκ ταύτης προκύπτουσα ὑπολογίζεται ἀναβαίνουσα πλέον τοῦ 1 ἑκατομ. φράγκων. Τὸ σησαμόλαδον, ὁ σάπων, τὰ μαχαιροποιεῖα καὶ τὰ τσοράπια τῆς Νιαούσης φέρουσιν ὡσαύτως οὐχὶ μικροῦ λόγου ἀξίαν ταύτην.

Β.

Ἡ Νιάουστα εἶναι ἕδρα μουδάρη καὶ καθόλη· Ἐκκλησιαστικῶς ὑπάγεται ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ μητροπολίτου τοῦ

ἐπικαλουμένου Βερόβιας καὶ Ναούτης (κς). Πέντε αἱ ἐν αὐτῇ ἀριθμοῦμεναι ἐκκλησίαι, ἐν ἑλληνικὸν καὶ ἀλληλοδιδασκτικὸν σχολεῖον, δύο παρθενῶγεια, ὧν τὸ ἐν δημοτικὸν καὶ τὸ ἕτερον ἰδιωτικὸν καὶ ἐν τσαμίον, ἐπὶ τοῦ ὁποῦ ἀναβαίνων εἰς μουεῖλμης προσκλεῖ εἰς προσευχὴν μίαν μόνις ἑκατοντάδα ἐλεεινῶν Κονιάρων πλανήτων, οἵτινες ἐγκατεστάθησαν ἐνταῦθα, ἀφοῦ ἐξωλόθρευσαν ἃς εὖρον οἰκογενεῖας καὶ διήρπασαν τὰς περιουσίας τῶν, ἀφ' ὧν εἰσέτι καὶ ἀποζῶσιν. Οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως ταύτης συμποσοῦνται περὶ τὰς 6—7 χιλιάδας, ὧν οἱ πλείστοι γνήσιοι Ἕλληνες, καθαρωτάτην λαλοῦντες τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν. Τουρκικὰ οἰκογενεῖαι ἀριθμοῦνται μόνις 130.

Ἡ Νιάουστα ἔσχε καὶ αὐτὴ τοὺς ἐπιστήμους ἀνδρας τῆς. Ἰδίως ὁμοίως δικαίως πρέπει νὰ σεμνύνεται δι' ἐν τέκνον τῆς, τὸν κατὰ τὴν ἡ ἑκατονταετηρίδα ἀκμάσαντα Ἀναστάσιον Μεγαλ, τὸν ἐκ Ναούσης ἐπικαλούμενον. Περιηγηθεὶς οὗτος τὸ πλείστον τῆς Εὐρώπης μέρος προσεκτίησαστο σοφίαν καὶ πολυμαθεῖαν ἐξοχον. Ἄνθρ φιλόσοφος, θεολόγος καὶ ῥήτωρ συνάμα ἐκ τῶν δοκιμωτάτων, εἰδήμων πρὸς τούτοις τῆς ἑλληνικῆς, λατινικῆς, ἑβραϊκῆς καὶ ῥωσικῆς διαλέκτου ἐτιμήθη μέλος αἰρεθείς τῆς Βασιλικῆς Ἀκαδημίας τοῦ Βερολίνου καὶ τῆς ἐν Ῥωσσίᾳ ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Πέτρου συστηθείσης συνόδου.

Γ.

Ἡ Νιάουστα πρὸ πάντων κέκτηται σημασίαν καὶ φήμην μεγάλην διὰ τὴν σύγχρονον αὐτῆς ἱστορίαν.

Ὅτε τὸ 1804 ὁ στρατὸς τοῦ Τεπελενλῆ Ἀλῆ-πασᾶ, τοῦ περιβοήτου ἐκείνου σατράπου τῶν Ἰωαννίνων, ἀπεπειρήθη νὰ λαφυραγωγῆσιν τὴν πόλιν, εὖρε παρὰ πᾶσαν αὐτοῦ προσδοκίαν τὴν μεγαλειτέρην ἀντίστασιν παρὰ τοῖς ἀτρομήτοις Ναουσαίοις, οἵτινες ἀντιπαρταχθέντες πᾶρρυτα κατὰ τούτου ἔδειξαν τῶ ὄντι ἠρωικὴν καρτερίαν καὶ γενναϊότητα. Ἀλλὰ μετὰ πολὺμικρον πολιορκίαν, μὴ δυνάμενοι πλέον νὰ ἀνθέξωσι κατὰ τῆς πείνης, ἠναγκάσθησαν ἐπὶ τέλους νὰ ὑποταχθῶσιν. Ἡ Νιάουστα τότε ὑπεβλήθη ὑπὸ τὴν ἀμεσον Σουλτανικοῦ τινος ἀρχιευνοῦχου διοίκησιν.

Περὶ τῆς πολιορκίας ταύτης σώζεται εἰσέτι εἰς τὰ στόματα τῶν Ναουσαίων ἐν δημῶδες ἄσμα, ἀρχόμενον διὰ τῶν ἐξῆς στίχων:

Βίστα, καὶ μὲν Νιάουστα, τ' Ἀλῆ πασᾶ τ' ἀ-
Πῶς τὸ βεστοῦν ὅτ' ἐγέννησε χειμῶν' καὶ κα-
— Τί νὰ βεστέξω ἢ ὄρανη καὶ τί νὰ ντα-
ἀν πολεμεῖνε κλεφτοῦρῆ ἀλλ' οὕτα καὶ ζορμ-
Μὲν πολεμαί: Ἀλῆ-πασᾶς μὲ δεκοχτῶ χιλιάδας!

Βραδύτερον δὲ, ἀφοῦ μετὰ τὰς ἐν τῇ Χαλκιδικῇ Χερσονήσῳ σφαγὰς ἡ Μικεδονικὴ ἐπανάστασις τοῦ 1821 χάρις τῆς φιλάνθρωπίας τῆς Διπλωματίας περιεστάλη εἰς πολίχνια τινα μόνον γειτονεύοντα πρὸς τὸν Ὀλυμπον καὶ τὴν Νάουσιν, προσῆλθον νὰ ζητήσωσιν ἄτυλον εἰς τὴν πόλιν ταύτην πλέον τῶν 5 χιλ. Ἕλλην. οἰκογενειῶν. Ὁ στρατηγὸς τότε Καρτάσος καὶ οἱ ὄπλαρχηγοὶ Ζ. Λογοθέτης καὶ Γάτσος ἐπὶ κεφαλῆς τεθέντες ἑκατοντάδων τινῶν πολεμιστῶν Ἑλλήνων ἀπέδειξαν ὅτι εἶναι γνησιώτατοι ἀπόγονοι τῶν ἀθηνάτων ἐκείνων θερμοπολυμάχων, διότι τὰ τερατώδη Ὀθωμανικὰ στρατεύματα ἀπεκρούσθησαν αἰσχροῦς καὶ μετὰ μεγάλης αὐτῶν ζημίας ὑπὸ τῶν τριακοσίων Μικεδόνων, ἅμα ἀποπειραθέντα νὰ πολιορκήσωσιν αὐτοὺς εἰς τὴν μονὴν τῆς κωμοπόλεως Δοδρᾶ· ὅτε ὁ Ἀμπντοῦλ Ἀμποῦτ-πασᾶς ὀδηγῶν ἐκ Βερόβιας νέον στρατὸν καὶ 12 φέρων μεθ' ἑαυτοῦ τηλεβόλκ ἔφθασε πρὸ τῆς Ναούσης τῇ 11 Ἀπριλίου τοῦ 1822.

Συνενωθεὶς ἐνταῦθα μετὰ τῶν λοιπῶν Ὀθωμαν. στρατευμάτων ἤρξατο παράυτα τῆς προσβολῆς τῆς πόλεως πανταχόθεν· καὶ μετὰ βραχείαν μὲν ἀλλ' ἠρωικωτάτην ἀντίστασιν, ἣν ἡ πόλις προέταξεν, ἔλαθεν ἐπὶ τέλους τὴν ἐροδὸν τῶν ἐχθρῶν. Αἱ δεκαπέντε ἐκεῖναι χιλιάδες τοῦ ὀθωμανικοῦ στρατοῦ, παρκαλοουθουμένου ὑπὸ σμήνουσ ἀνδρῶν Κονιάρων καὶ Ἰουδαίων, ἐξετραχηλίσθησαν τότε εἰς πᾶν εἶδος βαρβαρότητος καὶ θηριωδίας· ἢ ἐκ 400 μόνις ἀνδρῶν συνισταμένη ἀνδρεία ἐκείνη φρουρὰ τῆς πόλεως κατεκόπη. Τὸ πᾶν διηρπάγη, ἐκάη, κατεστράφη. Δέκχ χιλ. Ἑλλήνων δίκην κριῶν διεσφάγησαν. Πλείστα δὲ γυναικόπαιδα αἰχμαλωτι-

σθέντα ἐπωλήθησαν εἰς τὰς Τουρκικὰς ἀγορὰς ὡς ἀνδράποδα.

Εἰς τὰς τρομερὰς ταύτας σραγὰς συνυπηρέτησαν σπουδαίως καὶ οἱ Ἰουδαῖοι, οἵτινες, φαίνεται, εὖρον κατάλληλον εὐκαιρίαν ἤδη ὅπως ἐκδικηθῶσι τὴν αἰχμαλωσίαν τῆς Ἰερουσαλὴμ, ἐπιδεικνύοντες τὴν ἐαυτῶν μεγαλοφυΐαν ἐν τῇ ἐπινοήσει τῶν ἀπανθρωποτέρων κολάσεων. Τοὺς αἰχμαλώτους ἐπληττον κατὰ πρῶτον κατὰ κεφαλῆς διὰ ῥοπαλῶν· καὶ ἔπειτα ἡ μάχαιρα ἐνεπλήγνυτο εἰς τὸν λαιμὸν τῶν Χριστιανῶν! Ἐκρέμων ἀπὸ δένδρον τὴν μητέρα καὶ ἔκαιον τὸ ὑπὸ τοὺς πόδας τῆς προσηρημένου τέκνον τῆς· ὅταν δὲ ἐξ αὐτοῦ ἤρχιζεν ἡ φλόξ νὰ μεταδίδεται καὶ εἰς τὰ ἐνδύματά τῆς, ἔλεγεν· *Ἵπαγε, ἀγία μάρτυς, νὰ εὕρῃς τὸ τέκνον σου πλησίον τοῦ Χριστοῦ σου!* . . .

Ἐὰν τὰ ἀπεχθῆ ταῦτα θεάματα ἔτερον τὸς Ἰουδαίους, ἐγοήτευον οὐχ ἦττον καὶ τοὺς Μουσουλμάνους· καὶ ἐν ᾧ οἱ οὐτιδανοὶ Ἰσραηλίται περιωρίζοντο εἰς τὸν φόνον τῶν Χριστιανῶν διὰ τοιούτων βασανιστηρίων, τῆς Ἄγαρ τὰ τέρατα προέβαινον ἔτι περαιτέρω. Οἱ πατέρες καὶ αἱ μητέρες ἐν μέσῳ τῶν φοβερῶν φλογῶν, τῶν πανταχόθεν τῆς ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων δαυλισθείσης πόλεως ὡς ἐξ ἡφαιστείου ἐξερευγομένων ἐβλεπον φρίττοντες, κοπτόμενοι καὶ ὀλοφυρόμενοι τὴν ἀτίμωσιν τῶν ἀθῶων τέκνων των, ἐφ' ὧν ἐν δημοσίαις θέσεσιν οἱ βέβηλοι Τούρκοι, ὧν τὴν ἀκεραϊότητα ὤμοσεν ἡ Χριστιανὴ Εὐρώπη, τὰ ἐκτρώματα αὐτὰ τῆς Ἀσίας· ἐκορέννουσαν τὰ κτηνωδέστερα καὶ μουσαρώτερα τῶν παθῶν!

Ἀπεπειρῶντο πολλὰκις οἱ δῆμιοι οὗτοι νὰ κλονίσωσι τῶν βασανιζομένων τὴν πίστιν καὶ κατ' αὐτὴν ἀκόμη τὴν στιγμήν, καθ' ἣν οἱ μάρτυρες κατέλειπον τὸν κόσμον ὅπως παρασταθῶσιν ἀγνοὶ καὶ ὑπερήφανοι πρὸ τοῦ ἀθανάτου· ἀλλ' ἀνωφελῶς. Δισχρῶς πάντοτε περιεφρονήθησαν.

Πλὴν μάτην ζητοῦμεν νὰ ἀπαριθμήσωμεν ὅλα τὰ εἶδη τῶν βασανιστηρίων τῶν ἐπὶ τῶν δυστυχῶν χριστιανῶν ἐφαρμοσθέντων. Νομίζομεν ὅτι ἐὰν ἐδυνάμεθα νὰ ἐπιληφθῶμεν τοιοῦτου ἐπιπόνου ἔργου ἠθέλαμεν διακοσμήσει ἐν ὠραιότατον *Χριστιανικὸν Μαρτυρολόγιον*· καὶ ἐὰν δὲν ἦτο τοῦτο λίαν ἐπίπονον καὶ ἀποτρόπαιον δι' ἡμᾶς ἤθελεν εἶσθαι βεβαίως

καλὸν νὰ τὸ ἐπιχειρηθῶμεν, διότι ἀναγνωρίζομεν ὅτι θὰ εἴχομεν τὸ πολυτιμότερον Album, ὅπερ ἐδύνατό τις νὰ προσενέγκῃ δῶρον εἰς τοὺς εὐρωπαίους Διπλωμάτας!!!

Ἐν τοῖς Παλαιοπύργοις, παρὰ τὴν Νάουσαν κειμένοις, ἐνθα οἱ δραπεταὶ συναλαμβάνοντο, ἄλλως ἐτελοῦντο τὰ βασανιστήρια. Ἐν μέγα ἔλος, Η ΜΑΥΡΗ ΛΙΜΝΗ κτόπι κληθὲν, παρέσχεν ἐπὶ τέλους εἰς τὰ ἀτυχή θύματα τῆς Τουρκικῆς θηριωδίας ἄσυλον· ἐνταῦθα ἄνδρες, γυναῖκες, γέροντες, παῖδες ἐκρημνίζοντο κατὰ ἑκατοντάδας ὅπως διαφύγῃσι τὸν μαρτυρικὸν θάνατον καὶ τὴν ἀτίμωσιν. Τοιοῦτος θάνατος ἀναμφιδόλως ἦτο εὐεργεσία δι' αὐτούς.

Τριῶν μόνον γυναικῶν ἐφείσθησαν οἱ Τούρκοι· καὶ αὗται ἦσαν αἱ σύζυγοι τοῦ Καρτζάσου, Λογοθέτου καὶ Γάτσου, αἵτινες ἐστάλησαν δῶρα εἰς τὸν Βεζίρην τῆς Θεσσαλονίκης, ἐνθα εὖρον βραδὺν μὲν ἀλλὰ σκληρότατον τὸν θάνατον. Τὰ δυστυχῆ ταῦτα πλάσματα ἐνεχώσθησαν μέχρι ὀσφύος πρὸ τῆς πύλης τοῦ χαρμεῖου τοῦ Βεζίρου δίκην πασσάλων. Αἱ τούρκισσαι ἄλλαι μὲν ἔτυπτον τὰ πρόσωπα αὐτῶν διὰ δάδων ἀνημμένων, ἄλλαι δὲ ἐνυsson αὐτὰ διὰ βελονῶν καὶ ἄλλαι ἐξεκένουν κατ' αὐτῶν . . . πᾶν εἶδος ἀκαθαρσιῶν· τὰ παιδία τὰς ἐχλεύαζον ἀναιδῶς, ὕβριζον καὶ κατέπτυνον, καὶ οἱ εὐνοῦχοι ἐβλάπτον αὐτάς. Ὁ Βεζίρης ἦλθεν ἔπειτα νὰ παρασταθῇ μάρτυς τοῦ ὠραίου τούτου θεάματος· καὶ τὸ κατ' αὐτὸν ἐπεσφράγισεν τὰ μαρτύρια τῶν αἰχμαλώτων του διὰ τοῦ θανάτου, μεθ' ὧν τὰ πτώματα διέταξε νὰ βιβθῶσιν εἰς τὴν θάλασσαν.

Τοιαῦτα ἦσαν τὰ λαμπρὰ κατορθώματα, δι' ὧν ὁ ἐνδοξὸς Ἄμπουτ-Πασᾶς κατεπλημμύρησε τὴν ἀτυχή ταύτην ἐπαρχίαν. Ἐκατὸν κωμοπόλεις καὶ χωρία ἐγένοντο παρανάλωμα τοῦ πυρός· καὶ οἱ κάτοικοι τούτων πάντες ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου διήλθον ἐν στόματι μαχαίρας. Ἄλλ' ὁ γενναῖος οὗτος στρατάρχης τῆς Ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας δικαίως ἐπεφύλαξε δι' ἑαυτὸν μίαν ἄλλην διασκέδασιν, ἣν ἀληθῶς μόνον τούρκου νοῦς ἐδύνατο νὰ ἐφεύρῃ.

Χίλιοι πεντακῶσιοι Ἕλληνες αἰχμαλώτοι ὀπισθαγκῶνα δεδεμένοι ὠδηγήθησαν εἰς ἐπικειμένην τινὰ τῆς πόλεως ἀρμοδίαν

ΣΚΕΨΕΙΣ ΜΙΣΑΝΘΡΩΠΟΥ

I

Ἐγεννήθην βεβαίως μετὰ τὴν μητέρα μου, ἀν καὶ αὐτὴ δὲν τὸ ὠμολόγει ποτὲ εἰς τοὺς ξένους· μὲ εἶπαν ὅτι ἐκλαυσα ἐνῶ ἐγεννώμην, μὲ ἔθεσαν εἰς τὸν κόσμον, μὲ ἐβάπτισαν (πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δὲν ἐνθυμοῦμαι) χωρὶς κἄν ἀπὸ ἀδροφροσύνης νὰ ζητήσωσι τὴν συγκατάθεσίν μου.

II

Μικρὸν ὄντα μοῦ ἐγέμισαν τὴν κεφαλὴν μὲ πράγματα ἀνωφελῆ. Μοὶ ἐπανελάθον συχνάκις ὅτι μὲ καρδίαν καὶ μὲ πνεῦμα κατορθῶνε τις τὰ πάντα. Ἐκκλιθήρησα τὴν καρδίαν μου καὶ τὸ πνεῦμά μου. Ἢ μὲν ὑπῆρξεν ἔρμικιον τῶν γυναικῶν, τῶν δολίων καὶ τῶν ὑποκριτῶν· τὸ δὲ ἐχρησίμευσεν ὡς ἀντικείμενον δικασκείας εἰς τινὰς εὐθείας μὲ πωματισμένον ἐγκέφαλον.

III

Μισῶ τὴν ἀνθρωπότητα δι' ὅλον τὸ καλὸν τὸ ὁποῖον μοῦ ἔκαμε, καὶ δι' ὅλον τὸ κακὸν τὸ ὁποῖον δὲν ἠδυνήθην νὰ τῆς κάμω. Ἢ καρδία μου ὑπῆρξε προσιτὴ μόνον εἰς τὴν ἐκδίκησιν. Ἐκδικούμενος ἐνόησα διατὶ ἡ ἐκδίκησις ἦτο ἡδονὴ τῶν Θεῶν.

IV

Δὲν ὑπῆρξα ποτὲ ἐπιεικὴς πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, διότι ἡ ἐπιεικεία εἶναι πηγὴ ἀνεξάντλητος δυστυχημάτων. Ποτὲ δὲν περιεφρόνουσαν τόσον τὰς γυναῖκας ὅσον ὅταν ἐξέπραξα πρὸς αὐτάς ἔρωτα. Ὅφειλω νὰ προσθέσω ὅτι συνάδελφός τις μισάνθρωπος εἶπε πρὸ ἐμοῦ: «Ὅταν γυνὴ τις ὁμολογῇ ἑαυτὴν ἀπατημένην, εἶναι πνεῦμα σκώπτου, καὶ ὅταν ἀνὴρ τις λέγῃ ἑαυτὸν δολοφονητὴν, εἶναι εὐθεία καυχώμενη».

V

Δὲν ὑπῆρξα ἐπιεικέστερος πρὸς ἑμαυτὸν παρὰ πρὸς τοὺς ἄλλους. Πρὶν φθάσω εἰς τὴν ὑπεράτην εὐτυχίαν — δηλαδὴ εἰς τὴν μισανθρωπίαν περιεκεκλυμένην μὲ ἀναισθησίαν — ἡ καρδία μου — ἵνα ὁμιλήσω τὴν γλώσσαν τῶν ὑποκριτῶν — θηλασθεῖσα ὑπὸ βδελγῶν παντὸς εἶδους, μήτε αὐτῶν τῶν γυναικῶν ἐξαιρουμένων, ἐνεκρῶθη.

VI

Ἰπάρχουσιν εἰς τὸν βίον μου τέσσαρες ἀξιωμακτικὸν ἐποχαί.

1ον Ἡ πρώτη μου ἐπίσκεψις εἰς τὸ θέατρον· ἐγάλασα, ἐκλαυσα. Ἐχειροκρότησα δὲ τὰ πρόσωπα τοῦ *Μισανθρώπου*, διότι, ἄνθρωπος (1) ὁποῦ ἦμην, ἐξελάμβανον ὡς σπουδαίας τὰς ἀστραπηδόλους φαντασμαγορίας τοῦ Μολιέρου. Βεβαίως ἢ ἐσπέρα ὑπῆρξεν ἐσπέρα ἀπελπισίας, κατὰ τοὺς πλείστους τῶν ἀνθρώπων, κατ' ἐμὲ δὲ θείας εὐτυχίας, διότι εἶδον τὴν ὁδὸν τῆς μισανθρωπίας, ἐκτὸς τῆς ὁποίας οὐκ ἔστι σωτηρία.

2ον Ἡ πρώτη ἐκθεσις τῶν γυμνῶν ὤμων καὶ βραχιόνων εἰς τὴν ὁποίαν προσκλήθην νὰ παρευρεθῶ. Παρ' ὀλίγον νὰ λειποθυμῶ εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς συγχωρευτρίας μου. Ἡ φλογερὰ πνοή μου ἔκαιε τοὺς γυμνοὺς τῆς ὤμου τοὺς ὁποίους δὲν ἐκρατήθην ἀπὸ τοῦ νὰ μὴ τοὺς δαγκάσω· ἐκεῖνο τὸ φίλημα, πικρότερον ἐκείνου τὸ ὁποῖον ὁ *Saint Preux* ὑπέκλειψεν ἀπὸ τὴν Ἐλοίζαν, μὲ καίει ἀκόμη, καὶ ἐπέσυρην ἐπ' ἐμοῦ τὰς τραχείας ἐπιπλήξεις τῆς χορευτρίας, διότι τὰ χεῖλη μου ἠλλοίωσαν οὐκ ὀλίγον τὸ ψιμμύθιον στῶμα ὑπὸ τὸ ὁποῖον ἐκρυπτε τὰ ἐλαττώματα τῆς ἐπιδερμίδος τῆς.

3ον Ἐπὶ τὸ πρῶτον ἐρωτικὸν φίλημα. Δὲν ἠθέλησα πλέον μετὰ ταῦτα. Τὰ χεῖλη μου εἶχον καυτηριασθῆ ὡς ἂν εἶχον πεινιτρικὸν ὄξύ. Ἐμαθον μετὰ ταῦτα ὅτι τὰ χεῖλη τῆς ὠραίας μου—γυναίκος οὐσης εἰς τὸ φθινόπωρον τοῦ βίου τῆς—ἦσαν χρωματισμένα μὲ δηλητήριον. Ἐξήγαγον ἐν τούτῳ τὸ ἀξίωμα: *δηλητήριον εἰς τὰ χεῖλη, ἰδὸς ἐν τῇ καρδίᾳ!*

4ον Ἡ ἡμέρα καθ' ἣν ἀπεχαιρέτισα διὰ παντός τὸν χορὸν καὶ τὰς γυναίκας, καθὼς καὶ τὴν εὐνοίαν τοῦ κοινοῦ.

VII

Ἐγραψα ἐλεγεία τὰ ὁποῖα διήγειρον τὸν γέλωτα, κωμῳδίας, αἱ ὁποῖαι ἐπέφρον δάκρυα. Ἐπροσπάθησα νὰ γράψω καὶ ἐποποιῶν διὰ νὰ ὑψώσω τὴν Γαλλίαν, τὴν πατρίδα μου, εἰς τὸν βαθμὸν τῶν ἀλλῶν ἐθνῶν, διότι θεωρεῖται κατωτέρα

(1) Ἄνθρωπος, ἀνώνυμον τοῦ ζῴου, εὐήθης κατεργάτης. Ὁρα· λεξικὸν τοῦ *Μισανθρώπου*.

μὴ δυναμένη νὰ γεννήσῃ καλὸν ἐποποιόν (!)

VIII

Εἰργάσθην μετὰ τῶν φιλανθρώπων, πρὸς ἐνθάρρυνσιν τῆς μισανθρωπίας. Δὲ εὐρέθη ποτὲ Μαικήνας διὰ νὰ ἐνθάρρυνῃ τὰ δοκίμιά μου· ἔνεκα τούτου ὁ κόσμος στερεῖται συγγραμμάτων δυσπέπτων τὰ ὁποῖα δὲν ἤθελε δυνηθῆ νὰ ἀναγνώσῃ χωρὶς νὰ κάμῃ μορφασμούς.

IX

Ῥακτεῖρα τὰ μέγιστα δλους τοὺς ἐργαζομένους. Ποτὲ δὲν ἐγεύθησαν τὰς τέρψεις τοῦ *far niente*.

X

Δὲν ἠγάπησα ποτὲ τὰς ταινίας. Ἀφ' οὗτου τὰς εἶδα εἰς τὴν κομμοδοχὴν τινῶν *εἰρητῶν*, τὰς ἀπεστράφη.

XI

Ὅλοι οἱ ἐπιστήμονες τοὺς ὁποίους ἐγνώρισα, συλλήβδην λαμβανόμενοι, δὲν ἀξίζουσιν ἐν κακὸν λεξικόν.

XII

Ὁ Πλατωνικὸς ἔρως ἀνοίγει τὴν θύραν εἰς τὸν ὑλικὸν ἔρωτα.

XIII

Αἱ ὠραῖαι σκέψεις εἶναι ἀνθὴ τῆς ψυχῆς τὰ ὁποῖα αὐτὸς ὁ Θεός, ὁ τέλειος οὐτος κηπουρός, εὐκρεστεῖται νὰ ποτιζῇ. Φύονται ἐνίοτε ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ δὲν ἀνθοῦσι ποτέ.

XIV

Ὁ Γάμος καὶ ἡ Ἐλευθερία (*Celibat*) εἶναι δύο χῶραι τὰς ὁποίας οἱ ἰθαγενεῖς ἐξίσου ἀποστρέφονται.

XV

Ὁ ἄνθρωπος εἶναι μετὰ τοῦ κώνωπα τὸ μᾶλλον βλαπτικὸν τῶν ζώων.

XVI

Σταθερότης ἐν ἔρωτι... φιλοσοφικὴ λίθος.

XVII

Ἡ χώρα τῆς Φαντασίας ὀρίζεται πρὸς βορρᾶν ὑπὸ τῆς Ἀπαγορευσεως, πρὸς δυσμὰς ὑπὸ τῆς Δυστυχίας, πρὸς νότον ὑπὸ τῆς Ἀπελπισίας καὶ πρὸς ἀνατολὰς ὑπὸ τῆς Αὐτοχειρίας.

XVIII

Οἱ πλείστοι τῶν ἀνθρώπων ἔρχονται μόνον φθάνουσιν εἰς τὰς τιμὰς, ὡς ἂν τὰ ἔρπετὰ μόνον νὰ ἦσαν ἀξία αὐτῶν.

XIX

Ἐπὶ τοῦ μετώπου ἐκάστου ἀνδρὸς ἀναγινώσκω: *Βλακεία*· ἐπὶ τοῦ μετώπου ἐκάστης γυναίκος: *Ἀνία*. Ἡ βλακεία τῶν ἀνδρῶν ἐξηγεῖ τὴν ἀνίαν τῶν γυναικῶν.

XX

Ὅτι εἶναι δόξα διὰ τὸν ἄνδρα, τοῦτο εἶναι αἰσχος διὰ τὴν γυναῖκα. Ἐκεῖνο δὲ ὅπερ ὁ ἀνὴρ καυχᾶται, τοῦτο ἡ γυνὴ ἐπεθύμει νὰ τὸ ἐκρυπτε καὶ ἀπὸ τὸν ἐκυτόν της. Ζητεῖται διὰ τῶν δεδομένων τούτων ἀριθμῶν νὰ μετρηθῇ ἡ ἀδυστοχος τοῦ μίσους, ἡ χωρίζουσα τὰ δύο φύλα.

XXI

Ἡ ἔλπις εἶναι ἡ μόνη ἐρωμένη, εἰς τὴν ὁποίαν συγχωρεῖ τις πᾶν εἶδος ἀπιστίας.

XXII

Ἐὰν ἀπὸ πᾶσαν κοινωνίαν ἀφαιρέσετε τοὺς βλάκας, τοὺς πληκτικούς, τοὺς δολίους, τοὺς ἀπαιτεῶνας καὶ τοὺς ὑποκριτὰς, δύνασθε χωρὶς τύψιν συνειδέσθαι νὰ βίψετε τὸ ἐπίλοιπον εἰς τὴν θάλασσαν.

XXIII

Ἡ ζωὴ εἶναι τὸ μόνον θέατρον, εἰς τὸ ὁποῖον πληρῶναι τις ἐξερχόμενος τὸ δικάϊωμα τῆς εἰσόδου, ἀλλὰ... ἀποῦν ἀπέθανεν ἀπὸ πλῆξιν.

XXIV

Οὐδὲν πρᾶγμα δύναται νὰ ἐπιτύχῃ, ἐκτὸς ἐὰν δύναται τις νὰ εἶπῃ ὀλίγον καλὸν καὶ πολὺ κακόν. Οἱ εὐρίσκοντες εὐκαιρίαν νὰ κακολογῶσι τι συγχωροῦν εὐκολώτερον ἀπὸ τοὺς ἐπαινεσάντας αὐτό.

XXV

Ὁ ὕμναιος καὶ ὁ ἔρως εἶναι δύο ἀπιστοι σύμμαχοι. Τὰ πάντα συντρέχουσιν εἰς τὸ νὰ πιστέω ὅτι ὁ ἔρως ὁ ἦναι αἰωνίως εὐήθης. Διότι μὲ δὲ τὰ πικρινὶδια τὰ ὁποῖα τοῦ ἐπαιξεν ὁ ὕμναιος, δὲν ἔλαβε ποτὲ τὸ θάρρος νὰ διαρρήξῃ τὰς σχέσεις.

XXVI

Πρὸ τοῦ Ἰησοῦ δὲν ἐγνωρίζετο σχεδὸν ἡ ταπεινοφροσύνη, μετ' αὐτὸν ἔγινε τὸ δπλον τῶν ἀνάνδρων καὶ τῶν ταρτούφων.

XXVII

Ὁ πρὸς τὰς ὠραίας τέχνας ἔρως ὡθεῖ τὰς γυναίκας εἰς τὸ νὰ ψιμμυθιοῦνται.

XXVIII

Νὰ ἔχῃ τις Πείραν, σημαίνει ὅτι ἔζησε· ἔζησε, σημαίνει ἀπέθανεν. Ἡ πείρα λοιπὸν δὲν χρησιμεύει εἰμὴ εἰς τοὺς ἀποθανόντας.

Ἐγγέ τους! Ἐν τούτοις φύγετε ὡς τὴν χόλιν τὸν ἔμπειρον ἄνθρωπον· ἐὰν δὲν ἔγινε φρονιμώτερος, ἔγινεν ὁμῶς πληκτικώτερος.

XXIX

Τὸ μῖσος κάμνει τὸν διάβολον, ὁ ἔρως ἤθελε κάμει τὸν ἄγγελον. Τὸ μῖσος εἶναι συνάλλαγμα πληρωτέον εἰς τὴν δικταγὴν τοῦ ἔρωτος. Οἱ φθονεροὶ ἄνθρωποι εἶναι πάντοτε ἀκριβεῖς εἰς τὴν πληρωμὴν.

XXX

Φεῦγε τοὺς ἄνδρας, τὰς γυναῖκας πρὸ πάντων· αὐταὶ εἶσι πλέον ἄνθρωποι ἀπὸ τοὺς ἄνδρας.

XXXI

Λέγουσιν ὅτι αἱ γυναῖκες εἶναι ἀδελφὴ τῶν ἀγγέλων. Δὲν συγχαίρω οὔτε τὰς μὲν οὔτε τοὺς δέ. Ἡ γυνὴ δὲν ἀρέσκει εἰμὴ πιθηκίζουσα τὸν δαίμονα, δὲν γνωρίζω χειρότερον ἄγγελον ἀπὸ τὴν γυναῖκα.

XXXII

Πατριωτισμός... μέσον ἀλάνθαστον πρὸς ἀποπλάνησιν τοῦ λαοῦ.

XXXIII

Ἐλευθερία... ἐκμετάλλευσις τῶν ἀνοήτων.

XXXIV

Ἰσότης... μέσον ἀλάνθαστον νὰ ὑψώνεται τις ὑπεράνω τῶν ἄλλων.

XXXV

Ἀδελφότης... ἐξωτικὸν φυτὸν, βιαίως μεταφερθὲν ἀπὸ τὸν παράδεισον, ὅπου ἐμαρβάνετο, καὶ φυτευθὲν ἐπὶ τῆς γῆς ὅπου πρὶν ἀνθήσῃ ἐξηράνθη.

XXXVI

Πρόδος... ἐλαττωματικὸς κύκλος.

XXXVII

Ἀγάπη... εὐαγγελικὸν ῥητὸν, τὸ ὁποῖον διατάττει νὰ ἀγαπῶμεν πρῶτον τὸν ἐκυτόν μας.

XXXVIII

Τύπος... στοχᾶ, ἐν ἧ διέρχονται μυριάδες ἀνθρώπων γρονθοκοπούμενων.

XXXIX

Συντηρητικοί... ἀγάπη καλῶς ἐνοουμένη.

XL

Δημοκράται... ἀμύελα παιδιὰ, ἐργαζόμενα πάντοτε ὑπὲρ τῶν συντηρητικῶν, καὶ διὰ τὰ ὁποῖα ἡ τύχη δὲν εἶναι ποτὲ τυφλή.

XLII

Βασιλική... (ιδε συντηρητικοί.)

XLIII

Μέριμνα... Εφημερίς του...

XLIV

Εθνικόν Πνεύμα... Εφημερίς του Κ. Κουμουνδούρου.

XLV

Ελληνική Ανεξαρτησία... Εφημερίς του Κ. Κανελλοπούλου.

XLVI

Όλη η ανθρωπίνη φιλοσοφία εμπειρίχεται εις αυτάς τὰς σελίδας. Εάν, μετά την δημοσίευσίν των, οι άνθρωποι δέν προώδευσαν περισσότερο, δς αιτιώνται μόνον έαυτούς. Τοίς απεκάλυψα με όλίγας λέξεις όλόκληρον τόν ανθρωπίνον είδος.

Επιτύμβιον του Μισανθρώπου.

Έγεννήθη, είδεν, έζητε. Διαβαίνων, μη τόν λυπείσαι — τὰ δάκρυα τὰ όποία έχουσεν αυτή η πλαξ τόν υπεραρκούσιν.

Αθήναι κατά μήνα Ιανουάριον 1867.

Ό,τι πιστόν αντίγραφον

ΑΛΦΡΕΑΟΣ ΜΕΛΕΚ.

ΠΟΙΗΣΙΣ.

ΕΛΕΗΜΟΣΥΝΗ.

(Πρώτη του έτους.)

Ε σεις, όπου σκορπίζετε τὰ πλούτη 'ς τόν άίρα! Τό χέρι σας τόν άπονο και άσωτο 'ξαπλώσατε, και δόσατε και 'ς τόν άβύσσον και 'ς τήν πτωχή [μητέρα...]

Ελεημοσύνη, χριστιανοί! ελεημοσύνη δόσατε! Ποίος λέγει, πωός, ότι αυτά που τώρα σεις πατάτε, είναι δικά σας;... Δύστυχοι! αυτό που περισσεύει είναι τής χήρας, τ' άρρανού, και μη τὰ σπατα- [λάτε...]

Όποιος τὰ πλούτη του σκορπῆ, άπ' τούς πτωχούς [τά κλίβαι!]

Ελεημοσύνη, χριστιανοί! αδελφια, ελεημοσύνη, 'λίγο ψωμί γις τόν πτωχόν και 'λίγη καλωσύνη!

Συλλογισθήτε, εις αυτήν την ώρα γυμνωμένα Πόσα παιδάκια κρύνουσα, πόσα μικρά πεινούσα! Πόσα δέν έχουνε γιατρό και γιατρικό κανένα! Αλλοίμονο εις τας καρδιας που σήμερα γελούνε... Αχ! δόσα 'να φόρημα 'ς τόν γέροντα που κρύνει, 'λίγο ψωμί μ' ένα γλυκό χαμόγελο 'ς τόν ξένο, 'ένα βιβλί εις τόν τυφλό που 'ς τόν σκοτάδι λυώνει, Κ' ένα παιχινίδι στέ παιδί τόν παραπονομένο!...

Ελεημοσύνη, χριστιανοί! αδελφια, ελεημοσύνη! Καρδ' εικαίνη την καρδιά που τόν ψωμάκι δίνει!

Συλλογισθήτε, εις αυτήν την ώρα πόσοι, Χωρίς να θέλουν, τόν κακόν στέ τον τους μελετάνε... Τί εύκολα που ήμπορεί κανείς να τούς γλυτώση Μ' αυτά όπου τὰ χέρια σας είδα κ' εκεί πετάνε!... Πόσα κορίττι' άγγελικά τήν ώρ' αυτή μη τρόμο, Γεμάτα φρίκη κ' έντροπή ώσαν άρνιά νοιασμένα, Στῆς άμαρτίας κλαίοντασ πηγαίνουσα τόν δρόμο, Γιατί δέν έχουν τόν ψωμί τῆς μάνας τὰ καύμένα!... Ελεημοσύνη, χριστιανοί! αδελφια, ελεημοσύνη! Χαριστέ τους την τιμήν πριν τόν κακόν να γίνη...

Τὰ ελαφρά μεταξωτά και τόν μαργαριτάρι, Όπου δ πλούτος σήμερα και η σπατάλη δίνει, Δέν έχουν τόση εύμορριά, δέν έχουν τόση χάρη, Δέν είναι εύμορφώτερα άπ' την ελεημοσύνη! Πόσοι χαρίζουν σήμερα 'ς ανθρώπους που μισούνε Για να φαντάζουνα μοναχά και να φανούνα μόνο, Και τὰ φτωχά τ' αδελφια τους άφίνουν να χαθούνε. Αύτοι να μη γελάσουνα εις τόν καινούριον χρόνο... Ελεημοσύνη, χριστιανοί! αδελφια, ελεημοσύνη! Πολλά χαρίζει ο Θεός 'ς εκείνον όπου δίνει!...

ΑΧΙΛΛΕΥΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ.

Τῆ Δεσποσύνη I. Κ.

Νά μη σ' άκούω παίζουσα ποτέ τόν ήχον πλείον, Όν νεανίας φθισιών εύσύνθετον έκπνέων. Δέν είναι ήχος μουσικής, θανάττος είναι θρήνος. Θαρρώ πώς ψάλλει ο νεκρός ο άγνωστος εκείνος... Τὰ τρυφερά παράπονα ψυχῆς αναχωρούσης Μοι φαίνονται ώς στεναγμοί τῆς ιδιότης μουμούσης!

Νά μη σ' ίδω παίζουσα τόν μέλος τών δακρύων! Οίμοι, ν' άκούσω έτυχεν εις προσφιλέσ μνημείον Τόν ήχον δν άποτελεί τόν καταπίπτον χῶμα Επάνω εις τόν φέρετρον, επάνω εις τόν πτώμα... Είν' όμοιος με την πικράν εκείνην μελωδίαν, και μου σπαράττει τήν ψυχήν, μου θλίβει τήν [καρδίαν!]

Παίζετε, και κλίνει κάτωχρος η νέα κεφαλή σου! Θαρρώ πώς είναι η μολπή εκείνη η ψυχή σου, και τρέμω μη τόν ύστατον χειρτερισμέν άφίνεις, και μη τόν ήχον τελευτῆς, και μη τόν ήχον οβύνεισ. Τοιούτους ήχους σπαραγμού η τέχνη δέν ήμπνεί! Εάν δέν πάσχη η ψυχή, τόν όργανον δέν κλαίει!

Όταν πρὸ του κυβάλου σου σ' βλέπω καθημένην, Ρίπτουσα εις τόν όργανον τήν χείρα ήμπνευσμένην, Ειπά μοι, κόρη, διατί σ' βλέπω άνησώχως; Μη είναι ιστορία σου ο τεθλιμμένος ήχος; Μη είναι δάκρυα κρυφά τῆς νίας σου καρδίας Εκείναι αι θανάσιμοι φωναί τῆς μελωδίας;...

Διότι — σ' τόν άγνωστον — ένῶ τόν φόμα κλαίει, Είς τούς άγνοούς σου οφθαλμούς λαθραίον δάκρυά βείει! 'Εν σιωπή ακολουθεί τὰ τεθλιμμένα μέλη, Κ' εις τὰ εύωδη χείλη σου μειδιάμ' ανατίλλει. Μειδιάμα! μειδιάμα θά τόν είπῶ εκείνο; Ό, πάσχεις, κόρη, τήν πληγήν ήγῶ τήν διακρίνω!...

Και έμωσ πόσον ήθελον, μικρόν πριν άποθάνω, Πριν εις τόν τάφον καταβῶ, η αναβῶ επάνω, Τόν φόμα σου τόν πίνθημον ν' άκούσω άπαξ έτι, και μη τόν ήχον να οβισθοῦν τὰ Κορραά μου έτη... Φαῦ' ώς τόν ήχον θλιβερά υπήρξεν η ζωή μου, και θέλει επιτάφιον τοιούτον η ψυχή μου!

(Έγραφε τον Δεκέμβριον του 1868.)

ΑΧΙΛΛΕΥΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ.

ΤΟ ΑΝΘΟΣ ΤΗΣ ΑΛΟΗΣ.

(Συνέχεια, ίδε φυλλ. 102).

— και η ιδική μου επίσης! ειπε κλαίων ο Ζόε. Ω! κύρ έβρί, όταν εκύτταζα τόν ώχρον πρόσωπον του γέροντος και ήκουα τόν συριγγόν του καταχθονίου αυτού πρίνος, ένόμιζα σχεδόν ότι έβοήθουν να εκτελεσθῆ φόνος.

Καθ' ην στιγμήν ο χάν, όστις ειχε μείνει έν τῆ βιβλιοθήκῃ δια να συνάξη τὰ έργαλειά του, ήτοιμαζέτο να ακολουθήση τούς χειρουργούς, χείρ τις έτέθη επί του βραχιονός του. Έστρεψε τήν κεφαλήν ήτο ο άγρονόμος 'Ασθων.

— Όχι τώρα, Μαρθαίε! ειπεν' όχι τώρα! Θα έλθω εις τήν έπαυλιν απόψε... δηλαδή εάν μου υπόσχεσθε ότι θα ήσθε μόνος.

— Σας τόν υπόσχομαι! απήντησεν ο θεός του ήρωός μας μετά τόνου βραθείας συγκινήσεως. Δέν θα λείψατε; 'Επιθυμῶ να μάθω...

— Θα μάθετε ότι ειμπορώ, ό,τι τολμῶ να σας είπω! ένθυμηθήτε ότι έδῶ δέν είναι κατάλληλον τόν μέρος δι' εξηγήσεις.

Ειπών τὰς λέξεις ταύτας εξήλθε τόν δωματίου.

— Δέν ήπατήθη! έψιθύρυσεν ο άγρονόμος ακολουθών αυτόν. Ήξευρα ότι δέν ήτο δυνατόν να ήπατώμην' άλλως τε δέ με εκάλεσε Μαρθαίον. Εάν ήτο ξένος πῶς θα ήξευρα τόν όνομά μου;

Μολονότι η έγχείρισις επέτυχεν, η ζωή μόλις από μίαν κλωστήν εκρατείτο εις τόν γέροντα Μαρτινον. Οι δύο χειρουργοί άμφιβαλλον εάν θα επανήρχετο πύτι εις τοιούτην κατάστασιν ώπτι να κάμη μαρτυρικῆν κατάθεσιν.

Ο δόκτωρ Όρμ. παρετήρησεν ότι ειχε διάθεσιν να κοιμηθῆ.

— Έχετε δίκαιον, ειπεν ο χάν, όστις ούδ' επί στιγμήν έχασε τήν πεποίθησιν του' μέλλει να κοιμηθῆ.

Ο έβρίκος τόν επλησίασε και του έθλιψε τήν χείρα μετ' εύγνωμοσύνης.

— και εγειρόμενος από τόν ύπνου τούτου, προσέθηκεν ο χάν, θα επανεύρη τόν λογικόν και τήν μνήμην, η θα εξυπνήση εις τόν κόσμον εκείνον όπου δέν υπάρχει πλέον ούτε έγκλημα ούτε πόνος!

— Θα άγρυπνήσετε πλησίον του;

— Είναι άνωφελές, νέε μου, ειπεν ο εξωμότης θέτων τήν χείρά του επί του ώμου του έβρίκου. Δέν ειμπορώ πλέον να τόν ώφελήσω εις τίποτε, και υπέρτατον καθήκον με προσκαλεί αλλαγῶ... Ό,τι και αν συμβῆ, μη άμφιβάλλετε περί τῆς επιθυμίας μου να σας φανῶ χρήσιμος... Εάν ο Θεός μου χάριση ζωήν, θα επανιδωθῶμεν

Ειπών ταύτα, άφῆκε τόν πρεσβυτέριον, αλλά δέν ήτο μόνος; ο Ζόε Βέαν τόν συνώδευσε, φέρων τὰς κλειδάσ του κωδωνοστασίου όπου ειχον κλείσει τόν Βίλλ Σίδελερ, περιμένοντες τόν άποτέλεσμα τῆς έγχειρίσεως, τῆς ενεργουμένης επί του Μαρτινου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΣΤ'.

Τόν κωδωνοστάσιον τῆς εκκλησίας του Καρρόου ήτο ύψηλός πύργος τετράγωνος, εξ ολοκλήρου ώκοδωμημένος εκ λίθων κατὰ τήν ανθηράν γοθθικῆν αρχιτεκτονικῆν, και προφηνῶς χρονολογίως πολυ νεωτέρας του επιλοίου οικοδομημάτος, εις τόν όποιον άνευρίσκει τις ακόμη ίχνη τῆς νορμανδοσαξωνικῆς αρχιτεκτονικῆς. Τόν κωδωνοστάσιον εκείνο χωρίζόμενον εις πέντε όρόφους η δωματία, όπου δέν ήδύνατό τις να φθάση ειμή δια στενῆς κλίμακος κατεσκευασμένης εις τόν άρκτικόν τοίχον, έτι μάλλον παχύν η οι τρεις άλλοι.

Ο πέμπτος όροφος περιείχε κώδωνας μη στερουμένους άρμονίας τινός; ο τέταρτος κατείχετο υπό του ώρολογίου; ο τρίτος προωρίσθη δια τήν προσωρινήν κάθειρξιν του κονικλοτρόφου. Έβλεπέ τις ότι δέν ήτο η πρώτη φορά καθ' ην τόν δωματίον εκείνο περιέκλειε φυλακισμένον; διότι η θύρα ήτο δρυϊνή και πλήρης ήλων,

μεγάλοι δὲ μοχλοὶ τὴν ἐκλειον ἐξωθεν. Τὸ παράθυρον, ἐκτὸς στενῆς τινος ὀπῆς ἀρκούσης διὰ νὰ διέρχεται τὸ φῶς, εἶχε τοιχισθῆ εἰς τρόπον ὥστε πᾶσα ἀπόδρασις καὶ πᾶσα συγκοινωνία μὲ τὰ κατώτερα δωμάτια ἦσαν ἀδύνατοι.

Ἐνδίδων εἰς τὰς ἐπιμόνους παρακλήσεις τοῦ δεσμώτου, ὅστις ἐφοδεῖτο τὸ σκότος, ὁ Κετλεβοροῦγ ἀνεβίβασεν εἰς τὸν κατώτερον ὄροφον μέγαν πυρὸν σιδηροῦν, ὅστις ἔβριπτεν εἰς τὸ δωμάτιον φῶς ἐρυθρωπῶν καὶ πένθιμον.

Ὁ Βιλλ Σίδελερ διήλθεν δλόκληρον τὴν νύκτα ἐν ἀνησυχία καὶ τρόμῳ. Ὁ διαλειμματικὸς ὕπνος τοῦ ἐταράττετο ὑπὸ ὄνειρων ἐν οἷς τὸ παρὸν καὶ τὸ παρελθὸν συνεχέοντο ἀλλοκότως. Ἡ ἡμέρα δὲν ἔθεσε πέρας εἰς τὰ βᾶσανα τοῦ ἀθλοῦ. Ἡ πρώτη ἡλιακὴ ἀκτίς ἡ εἰσελθοῦσα διὰ τῆς στενῆς ὀπῆς οὐδὲν ἄλλο ἐπέφερεν ἢ νὰ πείσῃ αὐτὸν ὅτι ἦτο κατὰ μίαν ἡμέραν πλησιέστερον τοῦ θανάτου.

— Δὲν θὰ ἐλυποῦμην τόσον, ἐμόρμυρισεν, ἂν μὲ ἐκρέμων ἄλλοῦ παρὰ εἰς τὸ Νορβίχ! Ὅταν ἦμην παιδίον ἐπαιζα εἰς τὸν λόφον τοῦ φρουρίου, καὶ θὰ δυσχεροστούμην ἐὰν ἐκρεμώμην ὡς σκύλος καὶ νὰ μὲ παρατηροῦν χιλιάδες προσώπων ὠχρῶν... νὰ μὲ βλέπουν ἄνθρωποι οἱ ὅποιοι μὲ ἐγνώριταν μικρὸν.

Ὅταν ὁ Ζόε Βέαν ἐξῆλθε τοῦ πρεσβυτερίου, μετὰ τὸ πέρασ τῆς ἐγχειρίσεως, ἔφερε τὰ κλειδιά μὲ σκοπὸν νὰ δώσῃ εἰς τὸν δεσμώτην νὰ φάγῃ. Κατεστάθη φύλαξ του, διότι ὁ Κετλεβοροῦγ ἦτο πολὺ γέρον δια νὰ δεχθῆ τοῦτο.

Ἀνοίγων τὴν φυλακὴν τοῦ δολοφόνου, τὸν εὔρε συνεσπειρωμένον εἰς μίαν γωνίαν. Ὅσπιν φρίκην καὶ ἂν ἠσθάνετο διὰ τὸν ἄνθρωπον τοῦτον καὶ διὰ τὰ ἐγκλήματά του, κατελήθη ὁμως ὑπὸ οἴκτου εἰς τὴν θέσιν τῶν αἱματοδαφῶν ἐκείνων ὀφθαλμῶν, τῶν ὠχρῶν χαρακτήρων καὶ τοῦ πεπλανημένου βλέμματος. Ἐφαίνετο ὅτι τὰ συμβᾶντα τῶν τελευταίων ἡμερῶν τὸν ἐγῆρασαν κατὰ δέκα ἔτη· αἱ τρίχες του ἐλεύκανθησαν, καὶ ὅλον τὸ σῶμά του ἦτο ἰσχνότερον καὶ ἐλεεινότερον.

— Σοῦ φέρω νὰ φάγῃς, εἶπεν ὁ Ζόε θέτων ἐνόπιόν του μικρὸν κἀνιστρον.

— Δὲν θέλω νὰ φάγω! ἀπήντησεν ὁ Βιλλ Σίδελερ· θέλω νὰ πῶ.

Ὁ Ζόε τοῦ παρητήρησεν ὅτι ὑπῆρχεν ὕδωρ εἰς τὴν λάγηνον.

— Δὲν θέλω νερόν! ἀνέκραξεν ὁ κακούργος, θέλω βράκην. Τὸ νερόν τὸ ἀποστρέφωμαι, μοῦ προξενεῖ φρίκην.

— Βιλλ, εἶπεν ὁ Ζόε μετὰ τόνου σοβαροῦ, ὁ πτωχὸς γέρον Μαρτίνος ἐπανεῦρε τὸ λογικόν.

Ἡ εἰδησις αὕτη παρήγαγεν ἐπὶ τοῦ φυλακισμένου τὸ ἀποτέλεσμα ὀρμητικῆς ἠλεκτρικῆς κρούσεως. Ἐμεινε πρὸς στιγμὴν ὡς ἀπολιθωμένος· ἔπειτα ἤρχισε νὰ τρέμῃ καθ' ὅλα του τὰ μέλη, καὶ οἱ μῦς τοῦ προσώπου του ἐκινήθησαν σπαρακτικῶς.

— Τὸ ὄνειρόν μου! εἶπε. Θὰ κρεμασθῶ ὡς σκύλος εἰς τὸ μέρος ὅπου ἐπαιζα ὅταν ἦμην παιδίον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΖ'.

Ἐνῶ ἐγίνετο εἰς τὸ πρεσβυτέριον ἡ ἐγχειρίσις ἧτις ἐμελλε νὰ ἀποδώσῃ τὸ λογικόν εἰς τὸν γέροντα ἱπποκίμον, ὁ συνταγματάρχης, ἡ σύζυγός του καὶ ὁ Μίραν-Ἄφαξ ἦσαν εἰς τὸ φρούριον, ἀγνοοῦντες τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ ἔρρικου, τοῦ Σίδελερ, καὶ πᾶν ὅ,τι διενεργεῖτο κατ' αὐτῶν. Ὁ Μίραν καὶ ὁ συνταγματάρχης ἐκάθηντο εἰς τὴν τράπεζαν, ἀπασχολημένοι καὶ ὁ μὲν καὶ ὁ δέ.

— Μίραν, εἶπεν ὁ Μομβράῦ αἴφνης, ἔκαμα δι' ὑμᾶς ὅ,τι ἀπρητήτατε. Θέλω τὴν ἀμοιβήν μου.

Ἐμίλει μὲ ὀδόντας συνεσφιγμένους, μὲ τόνον ἀποφασιστικὸν καὶ σχεδὸν ἄγριον. Ὁ Ἰνδὸς ἐμειδίσαε.

— Ὅ,τὸ σᾶς ἀνταμείψω, συνταγματάρχα, εἶπεν, ὅταν νυμφευθῶ τὴν Ἑλλεν.

— Θέλω σήμερον, ἀνέκραξεν ὁ Μομβράῦ, ἐγειρόμενος κατὰ τὸ ἦμισυ. Δὲν εἴμφορῶ νὰ ζῶ οὕτω, δὲν εἴμφορῶ.

— Συνταγματάρχα, προσέθηκεν ὁ Μίραν βλέπων τὸ στυγνὸν ὕψος τοῦ φίλου του. Θὰ σᾶς δώσω τὴν ἀμοιβήν σας. Δὲν ἔχω πλέον τὴν ἀνάγκην σας διὰ νὰ ἀπομακρύνω τὸν χωρικὸν ἐκεῖνον καὶ τοὺς φίλους του. Ὅσον δ' ἀφορᾷ περὶ τῆς συγκαταθέσεώς σας διὰ τὸν γάμον μου, ἐγγυᾶται δι' ὑμᾶς ἡ φιλαργυρία σας.

Ἐκρουσαν εἰς τὴν θύραν τῆς βιβλιοθήκης.

Μετὰ μίαν στιγμὴν εἰσῆλθεν ἡ λέδη Μομβράῦ.

— Φαίνεσθε τρομαγμένη, φίλτάτη μου, εἶπεν ὁ συνταγματάρχης, τί τρέχει;

— Ὁ Βίκτωρ ἐπέστρεψεν, εἶπεν ἡ λέδη Μομβράῦ.

Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ ὑπηρετοῦ ὅστις ἐμελλε νὰ συνοδεύσῃ τὸν Σίδελερ εἰς Μασσαλίαν, ὁ Μίραν ἠγέρθη. Ἡ εἰδησις αὕτη ἔπρεπεν ἀναγκαιῶς νὰ τὸν ταραξῆ διότι ἤξευρεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος τῷ ἦτο πιστὸς καὶ δὲν εἶχε πολὺ λεπτολόγον συνειδησιν ὅταν τῷ ἐπλήρωνον καλῶς τὰς κακουργίας του. Καὶ τὴν φορὰν ταύτην, ὁ Μίραν τοῦ ἔδωκε πολὺν χρυσόν.

— Ποῦ εἶναι; ἠρώτησεν.

— Εἰς τὸ ἐστιατόριον.

Χωρὶς νὰ εἴπῃ λέξιν, ὁ ὀρμητικὸς νεανίας μετέβη πλησίον του.

— Τῶντι, φίλε μου, εἶπεν ἡ λέδη Μομβράῦ, αὐτὸς ὁ Μίραν γίνεταί ἀνυπόφορος! Χάρις τῷ Θεῷ, ἅμα νυμφευθῆ, ὅ,τὸν ξεφορτωθῶμεν.

Μέγας θόρυβος ἐπιπλήξεν καὶ βλασημιῶν ἠκούσθη εἰς τὸ ἐστιατόριον.

— Δι' ἀγάπην Θεοῦ! ἐλάτε μαζῆ μου, ἀνέκραξεν ἡ λέδη Μομβράῦ, ἢ θὰ γίνῃ φόνος.

Ὁ συνταγματάρχης ἠγέρθη καὶ ἠκολούθησε τὴν σύζυγόν του.

Εὔρον τὸν Μίραν βαδίζοντα εἰς τὸ ἐστιατόριον ὡς τίγρις ἐντὸς κλωβίου, καὶ τὸν ὑπηρετὴν συμμαζεμένον εἰς τινὰ γωνίαν ὅπου ὁ κύριός του τὸν εἶχε ρίψει.

— Δὲν πταίω ἐγώ, ἐκραξεν ὁ ἄθλιος ἅμα εἶδε τὸν συνταγματάρχην καὶ τὴν λέδην Μομβράῦ· σᾶς ὀρκίζομαι ὅτι δὲν πταίω ἐγώ. Ὁ Κ. Ἄσθων τὰ ἔκαμην ὅλα.

— Τί συνέβη;

— Ὁ ἀντεραστής μου ἐπέστρεψεν, εἶπε βρυχώμενος ὁ νεὸς Ἰνδός. Τὸ δὲ χειρότερον, συνήντησεν εἰς τὸ Καλαὶ τὸν κονικλοτρόφον καὶ τὸν εὐήθη αὐτὸν εἰς τὸν ὅποιον εἶχα ἐμπιστοσύνην, καὶ κατόρθωσε νὰ ἐπιβιβάσῃ τὸν Σίδελερ εἰς τὸ ἀτμόπλοιον. Ἰδοὺ τί συνέβη.

— Ὁ Σίδελερ εἶναι λοιπὸν εἰς τὴν Ἀγγλίαν; ἠρώτησεν ὁ συνταγματάρχης μὲ ὕψος ἀνήσυχον.

— Ναί.

— Καὶ ὁ ἔρρικος Ἄσθων;

— Εἶναι μαζῆ του... Ἀλλὰ τέλος ἴσως τοῦτο εἶναι προτιμότερον. Δὲν ἠθέλα νὰ κερδήσω τὴν γυναϊκά μου ἀμαχητί.

Ἐλγον ἀνάγκην ἐρεθισμοῦ, προσέθηκε, καὶ ἰδοὺ ἡ εὐκαιρία. Ὁ ὕψος ἀπὸ καὶ βαρῆς τῆς Ἀγγλίας εἶχε παγώσει τὸ αἷμά μου τὸ ὅποιον εἶναι ὡς στάσιμον ὕδωρ εἰς τὰς φλέβας μου· τώρα, κυκλοφορεῖ ἐλκτθέρως.

Ὁ σύμμαχός του δὲν εὑρίσκειν ὅτι τοῦτο προτιμότερον. Ἡ ἐπιστροφή τοῦ ἠρωδῆ μᾶς τὸν ἀνησυχεῖ σπουδαίως.

— Πρέπει νὰ ἰδῶ τὴν Ἑλλεν, εἶπεν ὁ νεὸς Ἰνδός.

— Ὅχι τώρα.

— Ναί, τώρα, προσέθηκε μετὰ σταθερότητος. Ἡ θέα τῆς θὰ κατευνάσῃ τὴν ταρχὴν τοῦ ἐγκεφάλου μου· ἀπὸ τῆς νηπιότητός της ἡ φωνή της εἶχε τὴν δύναμιν νὰ μὲ ἠσυχάζῃ. Πρέπει ὁ γάμος νὰ γίνῃ ἀπόψε, προσέθηκε σφιγγων τὸν βραχίονα τοῦ Μομβράῦ· πρέπει νὰ γίνῃ ἰδική μου ἀπόψε.

— Ἀδύνατον! ἀπήντησεν ὁ συνταγματάρχης· λησμονεῖτε ὅτι, μολοντί δὲν ἔχομεν ἀνάγκην προκηρύξεων, ὁ δόκτωρ Τόρδλετεξτ αὔριον μόλις θὰ ἔλθῃ εἰς τὸ Καρρόδου.

— Αὔριον! ἀνέκραξεν ὁ Μίραν· δὲν θὰ ἠμπορέσω ποτὲ νὰ ὑπορέσω μέχρι τῆς αὔριον τὰς ἀγωνίας αὐτὰς τῆς καρδίας καὶ τοὺς παλμούς τοῦ ἐγκεφάλου.

Χωρὶς νὰ περιμείνῃ ἀπόκρισιν, ἐξῆλθεν ἀκολουθούμενος ὑπὸ τοῦ συμμαχοῦ του, καὶ διευθύνθη μετ' αὐτοῦ πρὸς τὸ δωμάτιον τῆς δεσμώτιδος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΗ'.

Ἡ Ἑλλεν ἦτο ἠμικεκλιμένη ἐπὶ ἀνακλίντρον, ἔχουσα εἰς τοὺς πόδας της τὴν τροφὴν της. Μεγάλῃ μεταβολῇ ἐγένετο ἐν τῇ ψυχῇ τῆς Ζάρας, ἀφότου εἶδε τὴν Ἑλλεν ἔτοιμον νὰ ἀποθάνῃ καὶ τὸν Μίραν ἔτοιμον νὰ ἐπιφέρῃ τὸν θάνατόν της. Ἡ Ἑλλεν μόνῃ ἠδύνατο νὰ δαμάσῃ τὸν ἀδάμκστον ἐκεῖνον χαρακτήρα, καὶ ἐνόει ὅτι ἢ ἄλλοτε καταδιώκτριά της δὲν εἶχε πλέον ἄλλο πάθος εἰμὴ πῶς νὰ τὴν σώσῃ.

— Πρέπει νὰ προσποιηθῶμεν, ἔλεγεν ἡ Ζάρα.

— Νὰ προσποιηθῶμεν;

— Ἡ αὐρινὴ νύξ προσδιωρίσθη διὰ τὸν γάμον σας· ἠγόρασαν ἕνα τῶν ψευδῶν ἱερέων των διὰ νὰ κάμῃ τὴν τελετήν. Ὁ Μίραν δὲν θὰ βραδύνη νὰ μᾶς ἐπισκεφθῇ.

εις πᾶσαν στιγμήν τὸ βῆμα του δύναται νὰ ἀκουσθῆ εἰς τὴν κλιμακα. Ἐἶναι παράφρων, Ἕλλην, παράφρων ἀπὸ ζηλοτυπίαν, ἀπὸ ἀπελπισίαν. Ἔμεις, ἥτις γνωρίζετε τὸν ὀρμητικὸν χαρακτήρα του, καὶ τὸ πῦρ τὸ ὁποῖον τὸν καταναλίσκει, τὸ παρελθὸν δύναται νὰ σᾶς διδάξῃ τί εἶναι ἱκανὸς νὰ πράξῃ.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν ἠκούσθη ἐν τῇ πινακοθήκῃ ἡ φωνὴ τοῦ Μίραν—Ἄφραξ ὅστις ἐξίτηται ἀπὸ τὸν συνταγματάρχην Μομβράν τὴν κλεῖδα τοῦ δωματίου. Εἰς τὸν ἦχον τῆς φοβερᾶς ἐκείνης φωνῆς, ἡ Ἕλλην προσεκολλήθη εἰς τὴν τροφὸν, ἐξορκίζουσα αὐτὴν νὰ μὴ τὴν ἀφήσῃ.

— Ἀκολουθήσατε τὴν συμβουλὴν μου, εἶπεν ἡ Ζάρκ, καὶ σώζεσθε· ὅ,τι καὶ ἂν συμβῆ, εἰσθε ὀπλισμένῃ κατὰ τῆς ἀτιμίας.

Εἰπούσα ταῦτα ἀπεσπᾶσθη ἀπὸ τὴν περίπτωξίν της, καὶ ἀφοῦ ἔσυρε τὸν μεχλὸν, ἐπῆγε νὰ συσπειρωθῆ ὀπισθεν τῶν παραπετασμάτων τοῦ κομμωτηρίου.

— Ἐἶναι ἀληθές, εἶπεν ἡ ὀρφανὴ τὴν ὁποῖαν αἱ τελευταῖαι λέξεις τῆς τροφοῦ καθησύχασαν· οὔτε αὐτὸς ὁ Μίρων δὲν εἴμπορεῖ νὰ με καταδιώξῃ πέραν τοῦ θανάτου.

Καθήσασα λοιπὸν ὅσον ἠδυνήθη πλησιέστερον τοῦ μέρους ὅπου ἐκρύπτετο ἡ τροφὸς, περιέμεινε τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ καταδιώκτου της ὅστις εἰσῆλθε σχεδὸν ἀμέσως συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ συνταγματάρχου Μομβράν. Ὅσον φρίκην καὶ ἂν τῇ ἐνέπνεεν ὁ θεὸς της, ἡ παρουσία του ὅμως κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν τῇ ἐφάνη προστασία.

Ἡ φυσιογνωμία τοῦ νέου Ἰνδοῦ ἐπραύθη, καὶ οἱ ὀρθαλομοί του ἔχασαν τὴν ἀγρίαν των ἐκφρασιν ὅταν εἶδε τοὺς χαρακτηρισμοὺς τοῦ θύματός του· ἐπλησίασε πρὸς αὐτὴν με ὕψος ὑποταγμένον καὶ γλυκύ.

ΑΓΙΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

Φίλιππε Σκαλλίδη,

Ὁ Βολταῖρος ἔγραψεν ἐν εἰδει ἐπιστολῆς πρὸς τινὰ μεγάλην κυρίαν τὸ φιλοσοφικὸν λεξικόν του, ἢ, ἐὰν δὲν ἀπατώμαι, τὸ περὶ τῶν ἠθῶν καὶ τοῦ πνεύματος τῶν ἔθνῶν δοκίμιον. Ἐκατέρωθεν τῶν συγγραφῶν τούτων εἶναι, νομίζω, ὀγκωδέστερα παντὸς προϊόντος φιλολογικῆς ἢ ἐπιστημονικῆς τοῦ ἡμετέρου Πανεπιστημίου καὶ τῶν παρ' ἡμῖν beaux esprits, ἐκτὸς τῶν προλόγων καθηγητοῦ τινος *Μιαν μετριόφρονος*.—Ἡμεῖς, ἀκολουθοῦντες τὰ ἔχνη τοῦ μεγάλου βαρβάρου (διότι δὲν ἦτο Ἕλλην ὁ Βολταῖρος), γράφομεν ἐν ταῖς σελίδι τῶν Καζαμίων ἐν εἰδει ἐπιστολῆς τὰς εὐχρῆς μικρογραφικὰς μονογραφίας μας, λ. χ. περὶ μυρμηκίων, περὶ σελήνης, περὶ ἀγραύλου, περὶ γυναικῶν ἰδίως... τὰ πύρινα ἄστρατά μας, ἢ τοὺς ὕμνους πρὸς θνητοὺς καὶ μάλιστα ζῶντας, καὶ ζῶντας ἐν Ἑλλάδι, καὶ πληρωνόμεθα οἱ μὲν τοῖς μετρητοῖς, οἱ δὲ διὰ τῆς μόνης δόξης ὅτι τυπύνεται τὸ ὄνομά των... pardon, mon cher, προτιμῶ τὴν πρώτην συμφωνίαν καὶ ὑπογράφω μετὰ τυχόντα ἀρχικὰ στοιχεῖα, μετριόφρονέστερος κατὰ τοῦτο ἀπὸ τὸν φίλον μου Α. φέρ' εἰπεῖν, ὅστις ἀγοράσας τὰ γράμματα ἐν Γερμανίᾳ, θέλει συγχρόνως καὶ δόξαν καὶ χρήματα.

Θέλεις τὸν ἅγιον Βασίλειον. — Ὁ ἅγιος Βασίλειος, συμμαθητὴς Ἰουλιανοῦ τοῦ Παραβάτου, ἦτο φιλόλογος καὶ καθηγητὴς τῆς ῥητορικῆς, παρητήθη δὲ τῆς δικηγορικῆς καὶ τῆς πολιτικῆς διὰ νὰ γίνῃ ἐρημίτης καὶ ἐπειτα ἐπίσκοπος Καισαρείας καὶ ἐπὶ τέλος ἅγιος. Διὰ τὸν ἅγιον λοιπὸν Βασίλειον ἔπρεπε νὰ ἐκλέξῃς ἓνα τῶν παρ' ἡμῖν φιλολόγων τῶν ἀσχολουμένων καὶ περὶ τὰ ἐκκλησιαστικά, καὶ μάλιστα τῶν ἐχόντων διπλώμα διότι πνεῦμα καὶ σοφία χωρὶς διπλώμα εἶναι ἀδύνατον νὰ ὑπάρξωσιν ἐν τῇ Ἑλλάδι. Ἐξαίρουνται τοῦ κανόνος τούτου οἱ πρωθυπουργοὶ της καὶ... ἄλλοι τινές.

Ἄ! φίλε μου! φοβοῦμαι μὴ πάθῃς ἐξ αἰτίας μου, ἐὰν ἀποφασίσῃς νὰ δημοσιεύσῃς ὅ,τι γράφω ἐν τῇ παρούσῃ· φοβοῦμαι μὴ σε περιπλέξω μετὰ τὸν φιλόνομον εἰσαγ-

γελέα τῆς ἐσωτερικῆς ἐν εὐνομίᾳ εὐδωσῶς· διότι, σοὶ τὸ λέγω καθ' ἑαυτὸν, φιλόλογος δὲν εἶμαι, οὔτε λέων, οὔτε ἀετὸς, οὔτε ἀηδὼν, οὔτε κεραυνὸς μεταπεφρασμένος·

Εἶμαι διαδέτης ἀνεμὸς καὶ ἦχος τῆς ἐρήμου.

καὶ συμπεραίνω ὅτι θέλεις τὸν ἅγιον Βασίλειον νὰ παῖξῃ ἐνταῦθα τὸ πρόσωπον κοινωνικοῦ φυσιολόγου καὶ ἀτμοσφαιρικοῦ καλλιτέχνου, ἐνῶ ἐγὼ δὲν ἔχω καμμίαν σχέσιν μετὰ τὰ περιοδικὰ συγγράμματα, μετὰ τὴν ποιήσιν τῶν μετάλλων καὶ τῶν ἀδαμάντων, τῶν νεφελῶν, τοῦ ἡλίου, τῶν ζεφύρων καὶ τῶν κοιλάδων· καμμίαν σχέσιν μετὰ τὰς εὐτραπέλιαις τῶν πολιτικῶν αἰθουσῶν τῶν ἀθηναϊκῶν Longueville καὶ Rambouillet. Καμμίαν σχέσιν δὲν ἔχω μετὰ τὴν Αὐλὴν οἷον ἔχουσι μετ' αὐτῆς οἱ σρηλατούμενοί τινες· ἀλλ' ἀνήκω εἰς τὸ πολιτικὸν ἐκεῖνο σκυλολόγιον τοῦ ὁποῖου αἱ ὕλακκι ταραττοῦσι πολλακίς τὸν ὕπνον τῶν πρωθυπουργῶν καὶ τῶν Αὐλῶν, καὶ ἐνίοτε ἀκούονται ἀπὸ τὰ βῆθη τῆς κοιτίας τοῦ Καρπόλα ἥτις ὁμοιάζει τὴν κοιτίαν τοῦ ὑπουργείου, ἀκούονται ὡς διαμαρτυρήσεις δαιμονίων.

Καὶ ναὶ μὲν, ἐπειδὴ βιάζεσαι νὰ ἐκδώσῃς τὸ περιοδικόν σου, θέλω προσπαθήσῃς νὰ γράψω τὸν ἅγιον Βασίλειον διὰ βραχέων καὶ à la Iules Janin, ἀλλ' ἐὰν ὑπέσω εἰς παρεκβάσεις ἀνοικεῖους πρὸς τὸ ὕψος Γάλλου ἐπιφυλλιδογράφου σημερινοῦ, ὁ λογαριασμὸς εἶναι ἰδικός σου καὶ μὴ παραπονεθῆς.

Ὁ ἅγιος καὶ Μέγας Βασίλειος διωρίσθη πυλωρὸς τοῦ χριστιανικοῦ χρόνου ἀπὸ τοῦ 379 πρὸ Χριστοῦ... ὅχι δὲ, μετὰ Χριστόν, ὡς διατελεῖ ἐν τῇ θέσει ταύτῃ χίλια τετρακόσια ἐνενήκοντα ἔτη! καὶ εἶναι ἄγνωστον πότε καὶ τίς θέλει τὸν ἀποβάλλει ἐκ τῆς ὑπηρεσίας, πᾶρμα παρὰ δόξον ἐν Ἑλλάδι! Ἡ πύλη τοῦ ἔτους εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν του· ἂν δὲν τὴν ἀνοίξῃ αὐτὸς, τὸ ἔτος δὲν διαβαίνει, οἱ λογαριασμοὶ δὲν κλείονται, αἱ χάριτες τῶν ἡγεμόνων, οἱ στρατιωτικοὶ προβιβάσμοι, αἱ σταυρώσεις καὶ τὰ δωρήματα τῶν ἰδιωτῶν δὲν ἔρχονται. — Πόσα πράγματα τελειοῦσιν εἰς τὸ ἐντεῦθεν τῆς πύλης τοῦ ἁγίου Βασιλείου, πόσα πράγματα

ἀρχίζουσιν εἰς τὸ ἐκεῖθεν ἀφοῦ ἐτελειώσαν!... Ὁ ἀρχιστῆ ἀρχὴ γε καὶ ἡ Κρήτη;... Ἄ! ἐλησμονήσῃς, φίλιππε! pardon διὰ τὴν παρέκβασιν. Ἐὰν δημοσιεύσῃς τὴν παρούσάν μου, λάβε τὰ μέτρα σου ὥστε νὰ μὴ περιέλθῃ ἀντίτυπόν τι εἰς τὴν ἐξουσίαν.

Ἄληθως μέγας ὁ ἅγιος Βασίλειος καὶ διὰ τοὺς μικροὺς καὶ διὰ τοὺς μεγάλους, διὰ πᾶσαν τάξιν κοινωνίας καὶ πολιτείας.

Ἡ Εὐρώπη περιμένει τὸν πόλεμον ἢ τὴν εἰρήνην νὰ πέσῃ, ὡς ἔλεγεν ἡ πνευματώδης Ἡμέρα, ἀπὸ τὰ χεῖλη τῶν ἡγεμόνων κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ ἁγίου ἢ δωδέκα πρὸ αὐτῆς. Καὶ τίς δὲν περιμένει ἀπὸ τὸν ἅγιον Βασίλειον! Οἱ πρίγκηπες καὶ οἱ ὑπηρέται, οἱ γέροντες καὶ τὰ βρέφη, τὸ ἔθνος καὶ ἡ καλύβη... ὡς κ' ἐγὼ αὐτὸς περιμένω αὐξήσιν μισθοῦ ἢ ἀπόλυσιν. Ἄλλ' ὑπάρχουσι δύο προσδοκίαι δικαιοτάται πασῶν τῶν ἄλλων· προσδοκίαι μεταμορφούμεναι εἰς ὄνειρα τοῦ Παραδείσου ἢ τῆς Κολάσεως τὴν νύκτα τῆς παραμονῆς· προσδοκίαι τῶν ὁποίων τὰ δευτερόλεπτα μετροῦσιν οἱ παλμοὶ τῆς καρδίας τῆς μνηστῆς καὶ τοῦ φυλακισμένου. Ἡ μὲν ὄνειρεύεται τὰ ἀγιοβασιλιάτικα τοῦ μνηστῆρός της διὰ νὰ μετρήσῃ τὸ βαλάντιον καὶ τὴν ἀγάπην του, ὁ δὲ προσδοκᾷ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ Βασιλέως διὰ νὰ ἐκτιμήσῃ τὴν δύναμιν τῶν πατρῶνων καὶ τὸ μέλλον του. Ἄλλὰ τὰ δόντια τῆς Ἑλλάδος δὲν ἔχουν καμμίαν προσδοκίαν ἀπὸ τὰς συνθήκας τοῦ 56... Ἄ! κατηραμένη συνθήκη τῶν παρεκβάσεων.

ὑπάρχουσιν ἐν τῇ κοινωνίᾳ τάξεις τινές ἀνθρώπων οἱ ὁποῖοι ἀποφασίζουσι τὰς ὀριστικωτέρας αὐτῶν ἀποφάσεις πρὸς ἐκτέλεσιν κατὰ τὴν πρώτην τοῦ ἔτους, ὅτε ὁ ἅγιος Βασίλειος ἀνοίγει τὴν πύλην ζωῆς γέας, ἥτις οὐχ ἦττον πᾶσαν πρώτην τοῦ ἔτους γίνεται γηραιότερα. Οἱ ἄνθρωποι οὗτοι εἶναι οἱ ἄστωτοι, οἱ ἀτυχεῖς χαρτοπαῖκται, οἱ μέθυσοι, οἱ μανιώδεις κλπινισταί, οἱ ἀμελεῖς μαθηταί, οἱ τὰ πάντα εἰδότες καὶ μηδὲν ἐπιστάμενοι. Πάντες οἱ τοιοῦτοι καὶ οἱ τούτοις ὅμοιοι ἀποφασίζουσι ν' ἀλλάξωσι ζωὴν, νὰ ζήσωσιν οἰκονόμοι, νὰ παύσωσι τὸ χαρτοπαίγιον, τὴν μέθην, τὸ κάπνισμα, νὰ μελετήσωσι πρὸς ἀπόκτησιν διπλώματος;—ἐξαίρεται

ἡ ἀστυτεία τῶν κυβερνήσεων τῆς Ἑλλάδος. . . νά, πάλιν τὰ αὐτὰ τοῖς αὐτοῖς.

Ἰπάρχουσιν, ἰδίως παρ' ἡμῖν, οἱ ἐξ ἀπαγγέλματος καὶ μηδὲν σχεδὸν διὰ τοῦ ἐπαγγέλματος τῶν κερδαίνοντες, μυθιστοριογράφοι, μεταφρασταί, δημοσιογράφοι, παυσανίαι (δηλ. ὑπάλληλοι καὶ οὐχὶ προδόται) οἵτινες ἀποφασίζουν πλησίον τῆς παραμονῆς νά τακτοποιήσωσι τὰ κατ' αὐτοῦς, ν' ἀλλάξουν δρόμον διὰ νά κατορθώσουν νά ζήσωσιν ἀνέτως. . . νά ζήσωσι τρυφάχιστον. Ἡ πολιτικὴ δὲ μὴ εἰς τὴν Ἑλλάδα δὲν ἀλλάζει, διότι ἐλπίζει νά ζήσει ἀνευ τῆς ἀλλαγῆς. . . τί διαβολοσυνήθεια, φίλε μου!

Ὁ ἐπίσκοπος Κιςσαρείας εἶναι ὁ γενικός φορολόγος τῶν ἀνθρώπων ὡς ἀληθὴς ἐπίσκοπος. Ἔχεις σύζυγον, τέκνα, ἀνεψιοὺς, ἐξαδέλφους, ὑπηρέτας, ἔχεις γνωρίμους φύλου διαφέροντος τοῦ ἰδικοῦ σου; Ὅλοι αὐτοὶ συνοδεύονται ἀπὸ τὸν ἅγιον Βασιλεῖον ὡς ἂν ἦτο χωροφύλαξ τῶν εἰσπραξέων καὶ ἐρχονται ὅλοι νά σε φορολογήσωσιν ἀνηλεῶς. Φαντάσθητι ὅμως, φίλτατε Σκαλίδη, τὴν γενικὴν ἀναστάτωση τὴν ὁποῖαν αἱ παραμοναὶ τοῦ ἁγίου Βασιλείου ἐπιφέρουσι διὰ τῶν πληρωμῶν παντὸς εἶδους καὶ εἰς πᾶσαν κοινωνικὴν τάξιν, εἰς τὴν ἐμπορικὴν, εἰς τὴν ἐργατικὴν, ἐφέτος μάλιστα καὶ εἰς τὴν Τραπεζικὴν αὐτήν. . . εἰς τὴν τυπογραφικὴν ἰδίως. . . λέγω ἰδίως, διότι σε ἀφορᾷ. Εἰς μίαν μόνον τάξιν δὲν συμβαίνει ἡ τοιαύτη ἀναστάτωση — εἰς τοὺς ταμίαις τοῦ Ἑλληνικοῦ κράτους. . . pardon.

Ἡ ποίησις πωλεῖται παρὰ τῶν διανομέων ἄπαξ τοῦ ἔτους καὶ εἶναι κατ' ἐξοχὴν φορολογικὴ κοιμᾶται ἔτος ὀλόκληρον, ἐξυπνᾷ τὴν ἡμέραν τοῦ ἁγίου Βασιλείου, φορολογεῖ, καὶ πάλιν κοιμᾶται, διότι ποτὲ ἄλλοτε δὲν δύναται νά κερδήσῃ. . . ἐν Ἑλλάδι. Ὁ φίλος μου τυπογράφος Δ. ἠγνόνει τὸ περιστατικὸν καὶ ἐξημιώθη ἑκατοντάδας τινὰς δραχμῶν ἀπὸ δις βραβευθεῖσαν ποίησιν ἐν τῷ πρωτοτύπῳ καὶ ἐν τῇ μεταφράσει.

Ἰπάρχει ὅμως μία ἐξαίρεσις ἀφορῶσα τὴν ποίησιν ἧτις ψάλλεται εἰς τὰς αὐλὰς τῶν Ἀθηνῶν. . . ὡς ἐξῆς:

Ἄγιος Βασιλεῦς ἔρχεται ἀπὸ τὴν Κιςσαρείαν. . . ἄφρονες μου πινθήροντι πάντα φοραῖς ἀφρονεῖς

δὲν εἶναι φορολογικὴ; Μόνον ἡ κυβερνήσις φορολογεῖ ἀνευ ποιήσεως; τὸ χαρτίον τῆς δὲν ἀποπνέει οὔτε τὸν Ὀμηρον, οὔτε τὸν Δάντην, οὔτε τὸν Σαίξπηρ. Διὰ τούτους ὅμως τρελαίνονται οἱ νεώτεροι ποιηταὶ τῆς Ἑλλάδος, ἐκτὸς ἐνὸς ὅστις προτιμᾷ τὸν Γάλλον τοῦ Timon διὰ τὸν ἀπλοῦν λόγον ὅτι διετέλεσε πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς προφητείας ἐρημητιδὸς τινος τοῦ Λιβάνου, trois mois au rounoir. — Ἐψάλα κ' ἐγὼ πέρυσσι κατὰ παράκλησιν ἐνὸς διανομέως καὶ μοῦ ἔδωκεν ἕνα γάλλον παχὺν διὰ τὴν ἐορτὴν μου τοῦ ἁγίου Ἰωάννου. Εἰς τὸν Ὀμηρον ὅμως καὶ τὸν Δάντην οὔτε πρᾶξ δὲν ἔδιδαν διὰ τὰς βραψωδίας τῶν. Φρόνιμοι ἄνθρωποι ἦσαν ὁ Βιργίλιος καὶ ὁ Βολταῖρος τοὺς ἑταίρους ἐπλήρωσαν ὁ Αὐγουστος καὶ ὁ Φριδερικός.

Ἄ, δά! γίνομαι τῇ ἀληθείᾳ ἀκατανόητος, θά εἶπῃς; καὶ μήπως ἐγὼ καὶ σὺ γράφομεν διὰ νά μᾶς νοῆ ὁλος ὁ κόσμος; quique suum. — Στοιχηματίζω ὅτι θέλουν οἱ νεώτεροι φιλόλογοι μας, καὶ μάλιστα οἱ Γερμανικοὶ, ἂν ὑπάρχῃ εἰς μόνος ἐκ τῶν βουλευτῶν τοῦ 68, δηλαδὴ τῆς μόστρας τοῦ ἔθνους, ὅστις νά ἐννοῆ τί γράφουσιν αὐτοί,» στοιχηματίζω μὲ ὄντινα θέλῃ «ἂν θά ἔχωμεν ἐφέτος Ῥέμιγκτον ἢ ὄχι.»

Τέλος πάντων ἄς ἀφήσωμεν τὰ αἰνίγματα καὶ ἄς προσέξωμεν ἀπὸ τὴν humeur τῶν εἰσαγγελέων, μήπως χαρακτηρίσωσι τὸ φύλλον σου ὡς πολιτικόν; μολοντί κατὰ τὴν παραμονὴν τοῦ ἁγίου Βασιλείου ἔχει τις τὸ δικαίωμα νά ψάλλῃ τὰ κάλαντα εἰς ὄντινα θέλῃ, καὶ νά παίξῃ εἰς μίαν νύκτα ὅ,τι ἀπέκτησεν ὅπως δὴ ποτε εἰς ἕν ἔτος; ἄς μὴ φοβώμεθα λοιπὸν τὴν παρχμονὴν τοῦ ἁγίου Βασιλείου οὐχὶ μόνον τὸν πρωθυπουργόν, ἀλλ' οὔτε καὶ αὐτὸν τὸν ὑπουργὸν τῶν στρατιωτικῶν.

Καταβῶμεν εἰς τὴν ἀγορὰν, εἰς τὴν ὕλικὴν ποίησιν τῆς ζωῆς. Ἐκεῖ ἀληθῶς βλέπομεν τί σημαίνει ὁ παράδοξος αὐτὸς ἅγιος Βασιλεῖος, πανόραμα ἔχον οὐρανὸν καὶ ἄδην καλλιτεχνικῶς ἠνωμένους καὶ συμπεφυρμένους ὡς μαλλιά κουβάρια. Ἐκεῖ ἀκούομεν τοὺς συριγμοὺς τῶν σφुरικτρῶν καὶ τοὺς τριγμοὺς τῶν μύλων τῶν πτωχῶν, τὰ φροῦ φροῦ τῆς μετᾶξῃς καὶ τὰ roulements τῶν ἀμαξῶν τῶν πλουσίων. Ἐκεῖ βλέπομεν τὸν περιλαμπῆ χρυ-

σὸν καὶ τοὺς τιμαλφεστάτους; λίθους τῶν καλλιμόρφων σωμάτων ἀστράπτοντας ἐν μέσῳ βράκων καὶ ῥυπαρᾶς σαρκῆς; τὴν κομποτάτην μορφήν καὶ τὴν εἰδεχθεστάτην ὄψιν τῆς κοινωνίας. Οἱ πάντες καὶ τὰ πάντα κινοῦνται καὶ συμφύρονται, οἱ πάντες ἐτοιμάζονται διὰ τὴν ὑποδοχὴν τοῦ ἁγίου Βασιλείου, διὰ τὴν μετὰ τὴν εἰς τὸ νέον ἔτος, εἰς τὴν νέαν ζωὴν! Ποία ὕλη διὰ τὴν ἐφηβὸν ἡλικίαν, ποῖος πλοῦτος ἰδανικός; διὰ τοὺς ἰδεολόγους καὶ τοὺς ποιητὰς, μάλιστα τοὺς σημερινούς! διὰ τοὺς φιλανθρώπους μυθιστοριογράφους, τοὺς πωλοῦντας μίαν σειρὰν λέξεων, μίαν λέξιν ἀντὶ ἐνὸς φράγκου! Ὁ κόσμος ἔχει γενικὴν ἐκθεσιν τῶν προϊόντων τῆς χειρὸς καὶ τῆς διανοίας του; ὁ κόσμος ἀλλάζει σταθμὸν, καὶ χωρεῖ ἐμπρός. . . ἐμπρός, αὐτὸ μᾶς φαίνεται, καὶ ὅμως ἀπομένει αἰωνίως ἀκίνητος ὁ κόσμος; — ὁ ἄνθρωπος μόνον βადίζει νυχθημερὸν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς. . . πρὸς τὸν τάφον!

Τίποτε νέον! Ὅ,τι πέρυσσι τοῦτο κ' ἐφέτος. Τί ἤλλαξεν; ἡ μορφή, ὁ τύπος; ποτὲ ἡ οὐσία, ποτὲ ὁ χαρακτήρ, ποτὲ ἡ σφραγὶς μὲ τὴν ὁποῖαν ἡ φύσις ἐσφράγισε τὸ πλάσμα τῆς ἐν τῇ στιγμῇ τῆς δημιουργίας του; ὁ φιλάργυρος εἶναι πάντοτε φιλάργυρος, ὁ ἄστωτος πάντοτε ἄστωτος, ὁ κλέπτης καὶ ἄρπαξ πάντοτε κλέπτης καὶ ἄρπαξ. Δεκαπέντε μόνον ἔτη ἐν τῇ ζωῇ, ἀπὸ τοῦ 9 μέχρι τοῦ 24, αἰσθανόμεθα τὴν πρώτην τοῦ ἔτους, τὴν αἰσθανόμεθα μὲ τὴν καρδίαν; ἀπὸ τοῦ 25 ἄρχεται ὁ νοῦς, καὶ ἔκτοτε ἡ πρώτη τοῦ ἔτους εἶναι ἡμέρα μερίμνης, ἀνακεφαλαιώσεως συμπερόντων λογιστικῶν; εἶναι ἡμέρα διὰ τοὺς μὲν ἀπλή ἐορτὴ ὕλικῶν ἀπολαύσεων, διὰ τοὺς δὲ βρασάνων καὶ ἀγωνίας. Ὁ ἀπολογισμὸς τοῦ παρελθόντος ἔτους εἶναι ἐλπίς ἢ ἀπελπισία διὰ τὸ μέλλον. Ὁ κυβερνητικὸς ἀπολογισμὸς τί εἶναι διὰ τὴν Ἑλλάδα τῆς παρούσης γενεᾶς. . . ;

I. Γ. Η.

λᾶ, οὐς τυχαίως, ἀνευ δηλ. προτιμήσεως ἀπεσπάσαμεν.

Εἰς τὴν Πέσουσαν Στήλην τοῦ ἐν Ἀθηναῖς Οὐλυμπείου

Εἰς τεμάχη τεθραυσμένη ἡ γιγαντιαία στήλη, ἣν ἐλάξευσεν Ἑλλήνων φιλοκάλων ποτὲ σμίλη, εἰς τὸ ἔδαφος πεσοῦσα ἤδη κατ' ἐξηπλωμένη, ἀλλ' αὐτῆς τὸ μεγαλεῖον καὶ περσόσης ἐτι μένει. Κεῖται ἄταφος νεκρὸς, ἔχων τὴν λοιπὴν ἀμάδα τῶν στηλῶν ὀρθὴν ἐμπρός.

Ἰστατὸ ποτε καὶ αὕτη ὡς αἱ ἄλλαι γίγας οὔσα, τὴν πορείαν τῶν αἰώνων ἐκ τοῦ ὕψους θεωροῦσα, γενεὰς πολλὰς ἔώρα κάτωθεν διερχομένης καὶ χαίρει τὰς θεάλλας ἀτρομοῦς ἐκρηγνυμένας. Ἀλλὰ μία καταγίγῃ τὴν ἐξηπλωσεν εἰς μέρη τεθραυσμένην κατὰ γῆς.

Εἶδα πρὸ αὐτῆς περῶντας τοὺς ἀσσοὺς τοῦ Περιελίου ἄλλοτε τροπαιοφύρους ἔβλεπε τοὺς Ἀθηναίους. Ἐνετῶν καὶ Τούρκων εἶδε κάτωθεν περῶντα σμήνη, τὴν δ' Ἑλλάδα τὰς πικρίας τῆς δουλείας τῆς νά πίνῃ, τὸν ὠραῖον οὐρανὸν εἰθεώρει γαίτονά τῆς τῶν ἐνδόξων Ἀθηνῶν.

Καὶ ὁ γοῦς τὴν ἐσεβάσθη τῆς ἰσοτερένου χώρας, καὶ ἐπ' αὐτῆς δὲν ἐπεπάσθη ἀφθονος μέχρι τῆς ὥρας, ἵνα τὴν καλύψῃ πᾶσαν καὶ ἐνωρῆς τὴν ταριάσην, ὅπως εἶχε καὶ ἔχει τόσα τῶν μνημείων μας σκεπάσει. Πεπτωκυῖα δὲ μένει, ἵνα τοὺς ἀναισθητοῦντας εἰς συναίσθησιν κινή.

Εἶδες ἀπαυδήσει, στήλη, βλέπουσα τὴν καχεξίαν τῶν ἐκγόνων τοῦ Θησέως καὶ τὴν ἀμεριμνησίαν; Μήπως ἐπέσας μετ' ἄλλους ἐτι ταπεινὴ ἐμμένει ἡ Ἑλλάς τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ νεκρά τῆς τὰ τεμένη, καὶ αὐτόχειρ εἰς τὴν γῆν ἐπέσας μὲ τῆς ἔδνης τὴν ἐνδόμυχον πληγὴν;

Πῶς τὰς ἄλλας σου συντρόφους ἀφῆσας ὀρθίας, στήλη, λειποτάκτης γενομένη; Μὴ ὁ χρόνος σὲ ἠπειλεῖ; Τίς θά σ' ἀνεγείρῃ ἤδη; Ἡ μικρότης μας ὁποῖα! Τίς πεσοῦσαν τὴν Ἑλλάδα ἐν τῇ σκοτεινῇ δουλείᾳ ὀ ἀνεγείρῃ τολμηρὸς; Τῆς Ἑλλάδος φεῦ! τὴν πτώσιν μᾶς δεικνύεις [καθαρῶς.

Τὴν Ἑλλάδα νῦν τὰ ἔθνη βλέπουσι δεδουλωμένην καὶ τὴν δᾶδα ἐν τῇ δούλῃ τῆς σοφίας ἐσθεσμένην, καὶ ἐνθυμούμενα τὴν δόξαν τὴν προτέραν τῆς λυποῦνται πρὸς ἀνόρθωσιν ἐν τούτοις τῆς πεσοῦσης δὲν κινουῦνται [νοῦνται

Ἄλλ' εἰς πτώσιν θ' ἀφεθῇ; Ὅχι, ὄχι! δι' Ἑλλήνων, δι' ἡμῶν θ' ἀνεγερθῇ!

Ἄλλ' εἰς τίνα αὐτ' ἡ στήλη σεβασμὸν δὲν ἐπιφέρει θεωροῦντα τὰ εὐτάκτως ἀκοροπισθέντα αὐτῆς μέρη; Μόν' ἡ βᾶσις τῆς εἰν' ἐτι πρὸς τὰ ἄνω ἰστραμμένη, ὡς ἐν μέρος τῆς Ἑλλάδος ἀνεξάρτητον νῦν μένει; πλὴν τὸ σῶμα τὸ λοιπὸν ἕως ποτε φεῦ! τὴν πτώσιν θέλει βλέπει σκυθρωπὸν;

Κατὰ τὴν ἐν τῇ προηγουμένη βιβλιοκρίσει ὑπόσχεσιν καταχωροῦμεν στίχους τινὰς ἐκ τῶν Παλιῶν τοῦ κ. Γ. Ἀμπε-

Η ΚΥΡΑ ΦΡΟΣΥΝΗ.

Δράμα εις πράξεις τέσσαρας μελοποιηθὲν
ὑπὸ Παύλου Καρρέρη, Ζακύνθου.

Μεγάλη ὀφείλεται τιμὴ καὶ δόξα πρὸς τὸν ἔθνικόν ποιητὴν κ. Ἀριστοτέλην Βαλαωρίτην, ἅτε ἐξυμνήσαντα μετὰ μεγίστης καλλονῆς καὶ ποιητικῆς φαντασίας τὸ φρικῶδες μαρτύριον τῆς κυρᾶς Φροσύνης, καὶ ἀπεικονίσαντα μετὰ πολλῆς τῆς δεξιότητος τὴν ἀπαισίαν ὄψιν τοῦ θηριόμορφου Ἀλῆ Πατᾶ. — Οὐχ' ἦττον τὸν αὐτὸν φόρον ὀφείλομεν νὰ προσενέγκωμεν καὶ εἰς τὸν ἐνιαῖον Ἕλληνα μελοποιὸν κ. Παῦλον Καρρέρη, Ζακύνθιον, ὅστις μετὰ πατρίου ἐνθουσιασμοῦ καὶ οὐρανοβάμενος φαντασίας, λαβὼν ἀπὸ τοῦ ποιήματος τὸ ἀντικείμενον ἐποίησεν ἐπὶ τὴν μελισταγῆ τοῦ Δάντου γλῶσσαν δράμα ἀντάξιον τῶν ἐπαίνων καὶ τῆς συνδρομῆς παντὸς φιλοκάλου· δούς δ' αὐτῷ μουσικὴν οὐρανίαν παρεστάθη ἐν τῷ ἡμετέρῳ θεάτρῳ «Ἀπόλλωνι,» κατὰ τὸν ἀπίοντα Νοέμβριον, ἐνθα ἤρχτο περιβλέπτους δάφνας καὶ ἄνθη, ἀπερ χεῖρες, ἀλαβάστρω ἐναλίγκιοι ἐπαλλήλως ἐρραῖνον κροτοῦσαι.

Ποίησας καὶ ἐγὼ, ὑπὸ τὰς ἐντυπώσεις, ἃς προὔξεντέ μοι τὸ δράμα τοῦτο, τὸ ἐπόμενον ἄχαρι ἄνθος, ἀφιερῶ αὐτὸ τῷ συμπολίτῃ μου καλλιτέχνῃ Καρρέρῃ, παρακαλουμένῳ νὰ μὲ συγχωρήσῃ, ἀπονέμοντα αὐτῷ τὸ μικρὸν τοῦτο σεβασμοῦ δεῖγμα.

Ἐκεῖ ἔστα Γιάννινα μακρὰ
Ἐτη ἔακουσμένη λίμνη,
Ὅπου κοιμούνται ἡ δεκαεπτά
Μὲ τὴν Κυρὰ Φροσύνη

Κ' ἔχουν γιὰ στῶμα μαλακὸ
Τῆς λίμνης τὴν ἀγκάλῃ
Καὶ τὸ καθάριον τοῦ νεροῦ
Σκέπασμα, προσκεφάλι.

Ἄν καμμιά νύχτα σιωπηλῇ
Ξάφνου ἐκεῖ ἐντηχῆσῃ
Καρρέρη! αὐτὴ σου ἡ μουσικὴ
Ὅλαις θὰ ταῖς ἔσπυρῃσῃ.
Καὶ πρώτη θὰ νὰ σηκωθῇ
Ἡ Φρόσω νὰ ζητήσῃ
Θερμὰ εἰς καὶ τὸν ποιητὴ
Τὸ ἀγκάλαις τοῦ νὰ σφίξῃ.

Ναί, θέλει πάλαι τῆς φανῆ
Ἐμπρὸς τοῦ τοῦ θεοῦ
Νὰ τῆς γυρεύῃ τὴν τιμὴ!
Μὴ χεῖλο ἀχνὸ καὶ κρῦο

Θελεὶ ἀκούσει τὴ λαλιὰ
Τ' ἀγαπητοῦ Μουχτάρη
Νὰ τὴν καλῇ στὴν ἀγκαλιὰ
Καὶ πάλι νὰ τὴν πάρῃ.

Τ' ἀθῶα παιδιὰ τοῦ θέλει ἰδεῖ
Μάνα νὰ τῆς φωνάζουν
Καὶ εἰς ἐκεῖνη τὴ στιγμή
Τ' ἀστέρια νὰ τὴν κράζουν·
Πάλι θὰ τρέξῃ, τὸ φιλι
Γιὰ νὰ τοὺς ξαναδώσῃ
Καὶ ἔμπροστά τοὺς πάλ' ἐκεῖ
Τὰ χεῖρα νὰ σταυρώσῃ.

Ἡ Ποίησις καὶ ἡ Μουσικὴ
Τὰ πρῶτα εἶνε στοιχεῖα·
Ὅπου κρατοῦνε ζωντανῇ
Τ' ἀνθρώπου τὴν καρδιά!
Καὶ ὅσοι αὐτὰ δὲν ἀγαποῦν
Ἀνθρώποι δὲν λογιῶνται,
Εἶνε διαβόλοι ὅπου μισοῦν
Τὴν πλάστη, καὶ ἀπαρνιῶνται.

Ὅποιος δὲν εἶδε ζωντανῇ
Τὴν εὐμορφὴν Φροσύνη,
Καὶ τοῦ Ἀλῆ Τεπελενλῆ
Τὴν τόση ἀγριοσύνη!!
Στὸ Μουσικὸ καὶ Ποιητὴ
Ἄς βίψῃ τὴν καρδιά του
Τότε θὰ ἰδῇ εἰς τὴ στιγμή
Τὰ πρόσωπα σιμά του.

Ἐν Ζακύνθῳ, κατὰ Νοέμβριον 1868.

ΔΡΙΣΤΕΙΑΣ ΚΑΨΟΚΕΦΑΛΟΣ.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

Ὁ Φιτζ-Γρην Χάλλεκ. — Προορατικὸν τῶν ζώων. — Ὁ ἀπροσδόκητος γάμος. — Μονομαχία ἀγρίου. — Ἑλίζα. — Περὶ Νιαούσσης. — Σκέψεις μισανθρώπου. — Ποίησις. — Τὸ ἄνθος τῆς ἀλόης. — Ἡ πεσοῦσα στήλη τοῦ Ὀλυμπίου. — Ὁ ἅγιος Βασίλειος. — Ἡ Κυρὰ Φροσύνη.

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ.

ΟΙ προμηθεύοντες 5 συνδρομητάς εις τὴν Ἐθνικὴν Βιβλιοθήκην προπληρώνοντας τὴν ἑτησίαν συνδρομὴν των λαμβάνουσιν ἐπὶ ἓν ἔτος αὐτὴν δωρεάν.

ΟΙ ἀλλάσσοντες διαμονὴν συνδρομηταὶ ὀφείλουσι νὰ εἰδοποιῶσιν ἐγγράφως τὴν διεύθυνσιν περὶ τούτου, ἵνα γνωρίζῃ ποῦ πρέπει νὰ στέλλῃ τὰ φυλλάδια· εἰ δὲ μὴ τὰ ἀπολεσθέντα ἀναπληροῦνται ἀντὶ λεπτῶν 50 ἕκαστον.

ΟΥΔΕΙΣ τῶν ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις γίνεται συνδρομητής, ἀν δὲν πέμψῃ συγχρόνως τῇ αἰτήσῃ καὶ τὸ ποσὸν τῆς ἑτησίας συνδρομῆς.

ΠΑΣΑ ἐπιστολὴ μὴ ἀπηλλαγμένη ταχυδρομικῶν τελῶν εἶναι ἀπαράδεκτος.

Αἱ ἐπιστολαὶ ἐπιγράφονται οὕτω :

Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ περιοδ. συγγράμ. « Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη. »

Εἰς Ἀθήνας.

Αἱ περιέχουσαι χρήματα ἐπιστολαὶ πρέπει νὰ στέλλωνται ἐπὶ συστάσει.

Τὰ τρία προηγούμενα ἔτη τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης πωλοῦνται ἀντὶ δραχμῶν 6 ἕκαστον.
